

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

Atzinums Nr.11 **par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu hidroloģiskā režīma atjaunošanai** **Zaļajā purvā, Skudrupītes palienē un mežos rietumos no Ķemeru tīreļa**

Derīgs līdz 2019.gada 29.septembrim

Paredzētās darbības ierosinātājs:

Dabas aizsardzības pārvalde, reģistrācija Nr.90009099027, adrese: Baznīcas iela 7, Sigulda, LV-2150 (turpmāk arī Ierosinātāja vai DAP).

Ziņojuma izstrādātājs:

Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālā administrācija, adrese: „Meža māja”, Jūrmala, LV-2012 (turpmāk arī Izstrādātāja), sadarbībā ar projekta partneriem - nodibinājumu „Vides risinājumu institūts”, reģistrācijas Nr.50008131571, adrese: „Lidlauks”, Priekuļu pagasts, Priekuļu novads, LV-4101, un nodibinājumu „Latvijas Dabas fonds”, reģistrācijas Nr.40008019379, adrese: Vīlandes iela 3 – 7, Rīga, LV-1010.

Ziņojums iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk arī Birojs):

- 2016.gada 1.jūlijā iesniegts ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums par hidroloģiskā režīma atjaunošanu Zaļajā purvā, Skudrupītes palienē un mežos rietumos no Ķemeru tīreļa (turpmāk Ziņojums).
- 2016.gada 11.augustā Birojā iesniegti Ziņojumā esošo pielikumu precizējumi.
- 2016.gada 23.augustā Birojā iesniegts Ziņojuma pielikuma precizējums.
- 2016.gada 30.augustā Birojā iesniegta papildinformācija Ziņojumam.

Atzinums izdots saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk Novērtējuma likums) 20. panta pirmo daļu un tajā noteikti nosacījumi saskaņā ar šā likuma 20.panta desmito daļu.

1. Paredzētās darbības nosaukums:

Hidroloģiskā režīma atjaunošana (turpmāk arī Paredzētā darbība).

2. Paredzētās darbības iespējamā norises vieta:

Engures novada Smārdes pagasts, nekustamais īpašums „Ķemeru nacionālais parks” (kadastra Nr.9082 010 0254) un Tukuma novada Slampes un Džūkstes pagasts, nekustamais īpašums „Ķemeru mežsaimniecība” (kadastra Nr.9048 003 0375 un 9080 005 002), „Ķemeru nacionālais parks H” (kadastra Nr.9048 003 0378), „Meža krones” (kadastra Nr.9048 003

0377), „*Ķemeru nacionālais parks A*” (kadastra Nr.9048 003 0021) un „*Dakstiņi*” (kadastra Nr.9048 003 0159, 9048 003 0158 un 9048 003 0156).

3. Īss paredzētās darbības raksturojums:

3.1. Vispārēja informācija par Paredzēto darbību:

3.1.1. Paredzētā darbība ir hidroloģiskā režīma atjaunošanas darbu kopums Ķemeru nacionālā parka teritorijā (turpmāk KNP), kuru plānots veikt Dabas aizsardzības pārvaldes īstenotā un Eiropas Komisijas Life+ programmas finansētā (līdzfinansētājs Latvijas Vides aizsardzības fonds) projekta Nr.LIFE10 NAT/LV/000160 HYDROPLAN „*Ķemeru nacionālā parka hidroloģiskā režīma atjaunošana*” (turpmāk arī Projekts) ietvaros. Projekts ir uzsākts 2011.gada rudenī. Projekta mērķis ir degradētu mitrāju biotopu atjaunošana vietās, kur tos ietekmējusi meliorācija. Projektā paredzēto aktivitāšu kopums ir ietekmes uz vidi novērtējuma objekts (Paredzētā darbība), par kuru sagatavots šis atzinums.

3.1.2. Projekta ietvaros paredzētas trīs aktivitātes dažādās KNP teritorijās, kur katrai no tām ir savs mērķis atjaunojamo ekosistēmu ziņā:

3.1.2.1. Zaļajā purvā (Projekta ietvaros C.1 aktivitāšu teritorija) plānots atjaunot dabiskiem augstajiem purviem raksturīgu vai tam pietuvinātu hidroloģisko režīmu degradētās augstā purva teritorijās (purvā esošo karjeru apkārtnē) 550ha platībā. Sagaidāms, ka, veicot Paredzēto darbību, tiks patraukta Eiropas Savienības aizsargājamā biotopa Latvijā 7010* *Neskartie augstie purvi*¹ degradācija, aizaugšana un tajā esošā kūdras slāņa sadalīšanās.

3.1.2.2. Skudrupītes palienē jeb Melnragu rīkles pļavās (Projekta ietvaros C.2.2 aktivitāšu teritorija) plānota Skudrupītes dabiskā tecējuma un palienes atjaunošana ~4km garā posmā ar mērķi atjaunot funkcionējošus palieņu zālājus ~85ha platībā, tajā skaitā biotopu 3.26.², *6450 Palieņu zālāji*. Sagaidāms, ka, veicot Paredzēto darbību, tiks nodrošināti arī piemēroti ligzdošanas apstākļi griezēm *Crex crex* un barošanās vietas mazajam ērglim *Aquila pomarina* un melnajam stārķim *Ciconia nigra*, putnu sugām, kuras ir iekļautas Ministru kabineta 2000.gada 14.novembra noteikumu Nr.396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*” (turpmāk MK noteikumi Nr.396) 1.pielikumā „*Īpaši aizsargājamo sugu saraksts*” un 2009.gada 30.novembra Eiropas Parlamenta un Eiropas Padomes direktīvas 2009/147/EC „*Par savvaļas putnu aizsardzību*” I pielikumā (direktīva, kas aizstāj 1979. gada 2. aprīļa Padomes direktīvu 79/409/EEC par savvaļas putnu aizsardzību, turpmāk Putnu direktīva).

3.1.2.3. Mežos rietumos no Ķemeru tīreļa (Projekta ietvaros C.2.1 aktivitāšu teritorija) plānota hidroloģiskā režīma dabiskošana ar mērķi novērst nosusināšanas sistēmu negatīvo ietekmi uz pārmitro mežu un purvu biotopiem, kā arī atjaunot šobrīd iztaisnotās Skudrupītes ietekmēto palieņu mežus ~1100ha kopplatībā. Sagaidāms, ka, veicot Paredzēto darbību tiks

¹ Turpmāk tekstā šāda veida skaitlisks biotopa kods un nosaukums apzīmē Eiropas Savienības aizsargājamās biotopus Latvijā, bet šāda veida biotopa kods ar * apzīmē Latvijā sastopamos Eiropas Savienības prioritāros biotopus atbilstoši Ministru Kabineta 2006.gada 21.februāra noteikumiem Nr.153 „*Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu*”.

² Turpmāk tekstā šāda veida skaitlisks biotopa kods un nosaukums apzīmē īpaši aizsargājamās biotopu veidus Latvijā atbilstoši Ministru Kabineta 2000.gada 5.decembra noteikumiem Nr.421 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu*”.

atjaunoti aizsargājамie mežu biotopi, tajā skaitā aizsargājамie biotopi 91D0* *Purvaini meži* (daļēji pārklājas ar biotopu 1.18. *Veci un dabiski purvaini meži*), 1.15., 9080* *Staignāju meži*, 1.11. 91E0* *Aluviāli krastmalu un palieņu meži*, kas ir arī mājvieta retām un aizsargājамām augu un dzīvnieku sugām.

- 3.1.3. Šī ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros tiek vērtēta tāda Paredzētā darbība, kuras mērķis ir ietekmēt īpaši aizsargājамā dabas teritorijā (turpmāk ĪADT) esošus ietekmētus un degradētus biotopus, kurus esošā kvalitāte, struktūra un funkcijas neatbilst īpaši aizsargājамiem biotopiem un sugu dzīvotnēm labvēlīga stāvokļa nodrošināšanai, lai atjaunotu un uzlabotu degradēto biotopu un sugu dzīvotņu stāvokli un kvalitāti, tādējādi nodrošinot īpaši aizsargājамo dabas vērtību pastāvēšanai labvēlīgu apstākļus un ĶNP un Natura 2000 teritorijas izveidošanas un aizsardzības mērķus.
- 3.1.4. Paredzēto darbību plānots veikt ĶNP teritorijas dabas lieguma un ainavu aizsardzības zonās, Engures novada Smārdes pagasta nekustamajā īpašumā „*Ķemeru nacionālais parks*” (kadastra Nr.9082 010 0254) un Tukuma novada Slampes un Džūkstes pagastā, nekustamajā īpašumā „*Ķemeru mežniecība*” (kadastra Nr.9048 003 0375 un 9080 005 0022), „*Ķemeru nacionāls parks H*” (kadastra Nr.9048 003 0378), „*Meža krones*” (kadastra Nr.9048 003 0377), „*Ķemeru nacionālais parks A*” (kadastra Nr.9048 003 0382) un „*Dakstiņi*” (kadastra Nr. 9048 003 0159, 9048 003 0158 un 9048 003 0156). Zemes īpašumi, kuros paredzēts īstenot Projektu, pieder Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai, bet tos apsaimnieko Dabas aizsardzības pārvalde.
- 3.1.5. No Ziņojumā sniegtās informācijas izriet, ka Paredzētā darbība ietver teritorijas sagatavošanas darbus, kuru laikā plānots veikt apauguma novākšanu tehnikas pārvietošanās trasēs un grāvju malās. Tāpat Paredzētā darbība ietver sekojošus pasākumus, kas ir arī Projekta gaitā plānotie pasākumi, lai sasniegtu Projektā izvirzītos mērķus:
- 3.1.5.1. Zaļajā purvā paredzēts aizbērt visus esošos savācējgrāvjus, veidot ūdensnovades barjeras, aizsprostot visus susinātājgrāvjus ar kūdras aizsprostiem, samazināt purvā esošo kūdras karjeru krastu stāvumu.
- 3.1.5.2. Skudrupītes palienē paredzēts izlikumot agrāk iztaisnoto Skudrupīti, papildus tam upes palienē paredzēts izveidot divus mākslīgus paaugstinājumus. Jaunajā upes gultnē paredzēts ievietot tai blakus esošos akmeņus un rakšanas darbos izceltos akmeņus. Lielākos akmeņus paredzēts „izkaisīt” pa palieni.
- 3.1.5.3. Mežos Ķemeru tīrela R malā paredzēts aizbērt esošos novadgrāvjus un savācējgrāvjus, tajā skaitā šī brīža Skudrupītes gultni, paredzēts veidot arī ūdensnovades barjeras un aizsprostot susinātājgrāvjus ar vietējās minerālgrunts aizsprostiem. Tāpat paredzēta arī susinātājgrāvju aizsprostošana purvā, izmantojot kūdras aizsprostus.
- 3.1.6. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, ņemot vērā rekomendētos ierobežojumus putnu ligzdošanas laikā no 1.februāra līdz 1.augustam, ĶNP teritorijās plānotos darbus hidroloģiskā režīma atjaunošanai paredzēts veikt rudens/zimas periodā. Ja paredzētos darbus neietekmēs nelabvēlīgi laikapstākļi, tos paredzēts veikt vienas rudens/zimas perioda ietvaros.
- 3.1.7. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju un ietekmes uz vidi novērtējuma sabiedriskās apspriešanas sanāksmju protokoliem un Birojā saņemtajiem sabiedrības viedokļiem, secināms, ka Paredzētā darbības un tās īstenošana, kuras galvenais

mērķis ir veicināt dabas aizsardzību, ĪADT teritorijā atjaunojot degradētas platības, jau Projekta uzsākšanas pirmsākumos ir izraisījusi lielu sabiedrības interesi un konfliktējošus viedokļus, kas galvenokārt saistīti ar bažām par Paredzētās darbības ietekmi uz Darbības vietu apkārtnē esošo iedzīvotāju un apdzīvoto vietu saimnieciski izmantojamām teritorijām, dzeramā ūdens resursiem un sērūdeņu veidošanās procesiem, kā arī iepriekšējo pieredzi ar dažādu projektu sekmīgu vai ne tik sekmīgu realizāciju. Uzsākot Projekta virzību, sabiedrības nostāja pret tā realizāciju galvenokārt bija noraidoša. Tādēļ gan Projekta gaitā, gan vēlāk arī ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā Ierosinātāja un Izstrādātāja ir ieguldījušas darbu un veikušas virkni pasākumu, lai diskutētu un skaidroto plānoto ieceri, uzklautu viedokļus, sniegtu atbildes, informētu un izglītotu gan sabiedrību, gan vietējās pašvaldības par Paredzēto darbību, tās radīto ietekmi uz apkārtējām saimniecībā izmantojamām teritorijām un ietekmi uz dabas aizsardzību un bioloģisko daudzveidību un šādu pasākumu nepieciešamību. Iedzīvotājiem bija iespēja arī diskutēt un risināt situācijas, kas nav tieši saistītas ar Paredzēto darbību, bet ar atbilstoša hidroloģiskā režīma uzturēšanu to apdzīvotajās un apsaimniekotajās teritorijās, kā arī risināt situācijas, kas skar saimnieciskās darbības un ĪADT esošo dabas vērtību netraucētu līdzāspastāvēšanu. Rezultātā jau ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā sabiedrības interese par Paredzēto darbību vairs nebija tik liela un sabiedriskās apspriešanas sanāksmēs tika uzdoti konstruktīvi jautājumi saistīti ar Paredzēto darbību un tās prognozēto ietekmi. Arī no pašvaldībām ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā vairs netika saņemta noraidoša attieksme pret Paredzētās darbības īstenošanu.

- 3.1.8. Pamatojoties uz sākotnējā izvērtējuma rezultātiem, Paredzētajai darbībai ar Biroja 2015.gada 29.janvāra lēmumu Nr.27 „*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*” tika piemērots ietekmes uz vidi novērtējums. Biroja lēmums tika izdots SIA „*Inženieru birojs „PROFECTO”*”, reģistrācijas Nr.40003802725, adrese: Daugavas prospekts 27, Ikšķile, LV-5052, kura sākotnējā izvērtējuma laikā rīkojās pasūtītāja – Dabas aizsardzības pārvaldes, vārdā. 2015.gada 10.jūnijā Birojs izdeva Programmu Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumam. 2016.gada 1.jūlijā Birojā tika iesniegts DAP Pierīgas reģionālās administrācijas sagatavotais Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma Ziņojums. 2016.gada 11.augustā un 23.augustā Birojā tika iesniegti Ziņojuma pielikumu precizējumi. 2016.gada 30.augustā Birojā tika iesniegta papildinformācija Ziņojumam.

3.2. Darbības vietas un esošās situācijas raksturojums:

- 3.2.1. Paredzētās darbības teritorijas atrodas ĶNP, kurš dibināts 1997.gadā, lai saglabātu šīs teritorijas dabas, kultūrvēsturiskās un kurortoloģiskās vērtības, lai aizsargātu minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu veidošanās procesus, kā arī veicinātu nenoplicinošu saimniecisko darbību, dabas tūrisma un ekoloģisko izglītību. Kopš 2004.gada ĶNP ir iekļauts Natura 2000 īpaši aizsargājamo teritoriju tīklā un Putniem nozīmīgo vietu sarakstā. ĶNP kopējā platība ir 36 180ha. Detālāka informācija par ĶNP teritorijā esošajām dabas vērtībām un to stāvokļa izvērtējums sniegts Ziņojuma 2.1.nodaļā un Ziņojuma 23.pielikumā.
- 3.2.2. Ziņojumā identificētās ietekmes, kas jau pirms Paredzētās darbības īstenošanas negatīvi ietekmē Natura 2000 teritoriju, ir meliorācija, kuras nosusināšanas ietekmē degradēti biotopi, kuru ilglaicīgai pastāvēšanai nepieciešams stabils un atbilstošs mitruma režīms, un bebru darbība, sevišķi mežu meliorācijas sistēmu tuvumā, kur tomēr to darbība nav viennozīmīgi vērtējama, jo, appludinot ievērojamas saimniecisko mežu platības, nosusinātos mežos bebru darbības ietekmē ūdens līmenis tiek tuvināts tā dabiskajam stāvoklim pirms pārveidošanas.

- 3.2.3. Likumsakarības un mijiedarbības, kas nosaka dabas vērtību pastāvēšanu Natura 2000 teritorijā, Ziņojuma ietvaros galvenokārt vērtētas tajā aspektā, kas saistīts ar Paredzētās darbības gaitā atjaunot plānoto pārmitro vai palu ietekmēto (applūstošo) biotopu un sugu dzīvotņu pastāvēšanu. Galvenie apstākļi, kas nosaka to pastāvēšanu, ir dabiskiem apstākļiem pietuvināta hidroloģiskā režīma un tā izraisīto procesu nodrošināšana, kas, atbilstoši Ziņojumā norādītajam, ir arī Paredzētās darbības un Projekta mērķis. Tāpat telpiskā ziņā ievērojama nozīme dabisko likumsakarību un mijiedarbību pastāvēšanai ir fragmentētu biotopi saplūšanai lielākos vienlaidu masīvos.
- 3.2.4. ĶNP individuālo aizsardzību un izmantošanu regulē 2001.gada 30.maija „*Ķemeru nacionālā parka likums*” (turpmāk ĶNP likums), Ministru kabineta 2002.gada 18.jūnija noteikumi Nr.236 „*Ķemeru nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi*”, kurus kopš 2016.gada 23.septembra aizstāj Ministru kabineta noteikumi Nr.601 „*Ķemeru nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi*” un „*Ķemeru nacionālā parka dabas aizsardzības plāns*”, kurš 2002.gada 25.septembrī apstiprināts ar vides ministra rīkojumu Nr.158, un, kura derīguma termiņš ar 2016.gada 18.februāra vides un reģionālās attīstības ministra rīkojumu Nr.24 pagarināts līdz 2019.gada 31.decembrim, kā arī cita saistoša likumdošana un normatīvie akti, tajā skaitā starptautiski dokumenti.
- 3.2.5. Paredzētās darbības vietas atrodas ĶNP teritorijas dabas lieguma (Darbības vietas Zaļajā purvā, Skudrupītes palienē un daļā no Projekta teritorijas mežos uz R no Ķemeru tīreļa) un ainavu aizsardzības zonās (daļā no Projekta teritorijas mežos uz R no Ķemeru tīreļa), kā arī robežojas ar minētajām ĶNP funkcionālajām zonām, izņemot mežu teritoriju uz R no Ķemeru tīreļa, kuras DA daļa robežojas ar ĶNP dabas rezervāta zonu. Atbilstoši ĶNP likumam, dabas lieguma zona izveidota, lai aizsargātu cilvēku darbības maz pārveidotas ekosistēmas, retu un izzūdošu sugu atradnes un retus biotopu veidus, kā arī izstrādātos kūdras karjerus un minerālūdeņu veidošanās procesus. Tajā aizliegta tāda saimnieciskā darbība, kas traucē ekosistēmu dabisko attīstību (izņemot nacionālā parka individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos minētos gadījumus), kā arī darbības, kuru rezultātā tiek mainīta zemes lietošanas kategorija, īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanai, upju dabiskā tecējuma, ūdenstecēm un ūdenstilpēm piegulošo teritoriju dabiskā hidroloģiskā režīma atjaunošanai. Savukārt ainavu aizsardzības zona izveidota, lai aizsargātu tūrisma, atpūta un izglītības resursus, minerālūdeņu veidošanās procesus, saglabātu dabas ainavu un kultūrainavu un samazinātu antropogēno ietekmi uz darba rezervāta un dabas lieguma zonām.
- 3.2.6. Zaļais purvs atrodas Engures novada Smārdes pagasta teritorijā, ~1,5km uz A, ZA no Smārdes pagasta Kūdras ciema un ~3km uz DR no Lapmežciema pagasta Antiņciema. Savukārt Skudrupītes pļavas un meži uz R no Ķemeru tīreļa atrodas Tukuma novada Džūkstes un Slampes pagastos, ~5,5km uz A no Slampes pagasta Slampes un ~4km uz ZA no Džūkstes pagasta Lanceniekiem.
- 3.2.7. Zaļā purva teritorijā esošās Paredzētās darbības vietas tiešā tuvumā neatrodas neviena apdzīvota vieta vai viensēta. Tuvākā apdzīvotā vieta ir Smārdes Kūdra, kas atrodas ~1,5km uz R, ZR no minētās Darbības vietas, bet tuvākā viensēta „Dārznieki” - ~2km uz R no tās, bet viensētas „Tauriņi”, „Stumburi”, „Zaļumi” – ~2,4km uz DR no tās (Ziņojuma 32.attēls (Ziņojumā dots kā 12.attēls 60.lpp.)). Savukārt Paredzētās darbības vietām uz R no Ķemeru tīreļa tuvākā viensēta „Kadiķi” atrodas ~350 m uz R no tām, bet citas tuvākās viensētas – „Mežmalnieki”, „Melnragi”, „Mežmaļi”, „Bites”, „Putniņi”, „Lazdas” un „Dinkas”, atrodas vidēji ~600m uz DR un ZR no minētās Darbības vietas (Ziņojuma 33.attēls).

- 3.2.8. Zaļajā purvā esošās Paredzētās darbības teritorijas tiešā tuvumā neatrodas neviens valsts vai pašvaldības nozīmes autoceļš, uz ZR, R un D no tās atrodas meža ceļi (stigas). Savukārt uz R no Paredzētās darbības vietām uz R no Ķemeru tīreļa iet vietējas nozīmes autoceļš V1446 (Tukums – Milzkalne – Smārde - Slampe), bet uz R, DR no Paredzētās darbības vietas Skudrupītes palienē Projekta teritorija tieši robežojas ar vietējo autoceļu, kas uz A no viensētas „Vecminsteri” (autoceļa V1446 malā) novirzās uz A un DA un iet uz ĶNP teritorijā esošajām Dunduru pļavām, kas robežojas ar minēto Paredzētās darbības teritoriju uz D no tās.
- 3.2.9. Atbilstoši „*Engures novada teritorijas plānojuma 2013. – 2025.gadam*” (turpmāk Engures novada teritorijas plānojums) grafiskajai daļai („*Smārdes pagasta perspektīvā izmantošana*”) un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem, Zaļā purva teritorija atbilst mežu un purvu teritorijai (M), kuras primārais izmantošanas veids ir vides aizsardzība, mežsaimnieciskā darbība un teritoriju izmantošana rekreācijai. Arī minētās teritorijas piegulošo teritoriju perspektīvās izmantošanas veids ir mežu un purvu teritorija (M).
- 3.2.10. Savukārt atbilstoši „*Tukuma novada teritorijas plānojuma 2011. – 2023.gadam*” (turpmāk arī Tukuma novada teritorijas plānojums) grafiskajām daļām („*Tukuma novada Slampes pagasta funkcionālā zonējuma karte*” un „*Tukuma novada Džūkstes pagasta funkcionālā zonējuma karte*”) un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem, Paredzētās darbības teritorijas, kas atrodas mežos uz R no Ķemeru tīreļa atbilst mežu teritorijai (M) (galvenokārt purvam), kura noteikta, lai nodrošinātu apstākļus mežu ilgtspējīgai attīstībai un ar mežu saistīto galveno - saimniecisko, ekoloģisko un sociālo funkciju īstenošanai, bet Skudrupītes palienes teritorija atbilst lauksaimniecības teritorijai (L), kura noteikta, lai nodrošinātu lauksaimniecības zemes kā resursa racionālu un daudzveidīgu izmantošanu visu veidu lauksaimnieciskajai darbībai un ar to saistītajiem pakalpojumiem.
- 3.2.11. Saskaņā ar Engures novada teritorijas plānojumu ĶNP teritorijas izmantošana veicama saskaņā ar ĶNP un citiem saistošiem normatīvajiem aktiem, kā arī ievērojot ĶNP dabas aizsardzības plānā noteiktās prasības. Līdzīgi arī Tukuma novada teritorijas plānojums paredz, ka meža teritoriju izmantošana ĪADT jāveic atbilstoši normatīvo aktu prasībām ĪADT, bet ĪADT izmantošanu lauksaimniecībā nosaka ĪADT teritoriju vispārējie un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Atbilstoši abu novadu teritorijas plānojumiem, aprobežojumi, kas attiecināmi uz Paredzēto darbību teritorijām, ir virszemes ūdensobjektu aizsargjosla (10m) ap Smirdgrāvi Zaļā purva teritorijā un ap Skudrupīti Paredzētās darbības teritorijās uz R no Ķemeru tīreļa un aizsargjosla gar autoceļiem un pašvaldības ceļiem lauku teritorijā (10m) gar autoceļu uz R no Skudrupītes palienes. Aprobežojumus minētajās aizsargjoslās nosaka Aizsargjoslu likums.
- 3.2.12. Darbības vietu esošo situāciju un līdz ar to arī Paredzētās darbības īstenošanas nepieciešamību raksturo sekojoši apstākļi, kā rezultātā visas Paredzētās darbības teritorijas ir ietekmētas un degradētas:
- 3.2.12.1. Zaļajā purvā 20.gs. vidū veikta kūdras ieguve ar karjera metodi, atsūkņējot ūdeni, un izveidots plašs purva meliorācijas sistēmas tīkls un padziļināts Smirdgrāvis, pa kuru purva ūdeņi tiek novadīti Sločenē. Ņemot vērā, ka kūdras ieguve radīja bažas par nevēlamu ietekmi uz Ķemeru sērūdeņū resursiem, ieguve Zaļajā purvā tika pārtraukta. Izveidotā nosusināšanas sistēma turpina funkcionēt, kūdras karjeru vietās izveidojušās lineāras ūdenskrātuves, bet neskartā augstā tipa purvu raksturojošā veģetācija ir degradējusies, lielās platībās ieviesušies sīkkrūmi un strauji augošas priedes. Meliorācijas ietekmē kūdras slānis ir nosusināts un kūdra ir mineralizējusies un turpina sablīvēties (sēsties). Sausākās vasarās pieaug degradētās teritorijas ugunsbīstamība. Zaļā purva nosusināšanās process var radīt

negatīvu ietekmi arī uz purvam piegulošo aizsargājamo staigāju un purvainu mežu biotopiem.

3.2.12.2. Hidroloģiskā režīma izmaiņas Skudrupītes palienē veiktas jau 20.gs. 30tajos gados, kad iztaisnots Skudrupītes tecējums, un vēlāk šaurajā zālāja joslā (bijušajā palienes daļā) starp ceļa uzbērumu un meža joslu uz R no Ķemeru tīreļa izveidota slēgta meliorācijas sistēma. Meliorācijas darbu rezultātā būtiski izmainītas arī ainavas kontūras, līdz ar Skudrupīti iztaisnojot arī meža un lauksaimniecības zemju robežzonu, tādējādi vienkāršojot ainavu un samazinot dabiskiem biotopiem piemērotas ekoloģiskās nišas. Līdz 20.gs. 90tajiem gadiem ietekmētais zālājs kultivēts un izmantots siena plaušanai, bet daļa teritorijas izmantota kā tīrums, tādēļ izveidojušies degradēti palieņu zālāji, kuros vairs nav sastopamas dabiskai situācijai raksturīgas augu sabiedrības. 90to gadu beigās Skudrupītes zālāja Z daļā, starp ceļa uzbērumu un mežu, izveidojusies plaša (~16,2ha) bebraine. Savukārt pēc Slampes upes posma hidroloģiskā režīma atjaunošanas 2005.gadā, Skudrupītes palienes D daļa regulāri applūst, jo Skudrupīti ar Slampes upi savieno padomju laikā ierīkota caurteka, kurā esošie Skudrupītes caurplūdes rādītāji, atbilstoši veiktajam novērtējumam, ir vismaz trīs reizes mazāki par reālajiem Skudrupītes caurplūdes rādītājiem. Rezultātā pavasara maksimālie caurplūdumi šobrīd Skudrupītē netiek nodrošināti un minētajā teritorijā ilgstoši saglabājas ūdens, kā rezultātā sākušies pārpurvošanās procesi. Tāpat pēc upes iztaisnošanas, degradēta ir arī pati upe, tā pati nespēj attīrīties, eutroficējas un pamazām aizaug, rezultātā upē ieviešas jaunas dabiskām upēm neraksturīgas sugas.

3.2.12.3. Meža teritoriju uz R no Ķemeru tīreļa būtiski ietekmējusi 20.gs., īpaši padomju gados veiktā meliorācija, lai nosusinātu pārmitros mežus un purvu, rezultātā meža masīvā izveidots dažāda lieluma un dažādas nosusināšanas ietekmes grāvju tīkls. Līdz ĶNP dibināšanai minētais meža masīvs izmantots mežsaimnieciskiem mērķiem. Pamatojoties uz iepriekš minēto, ĶNP teritorijā esošo Darbības vietu un tajās esošo īpaši aizsargājamo dabas vērtību stāvoklis vērtējams kā nelabvēlīgs, jo tos negatīvi ietekmējusi un turpina ietekmēt agrākos laikos veiktā meliorācija, kas pasliktina konstatēto aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu kvalitāti, to struktūras un funkcijas. Augšanas apstākļu uzlabošanās ietekmē mežaudzēs palielinās koku augstums, pieaugums, notiek sugu nomaīņa un dabiskām mitro tipu mežaudzēm neraksturīga pameža vai paaugas veidošanās. Līdzīgi kā susinātā purva teritorijā, meliorētajās mežu platībās notiek augsnes un kūdras slāņa sadalīšanās un sablīvēšanās, kas izraisa pārmaiņas arī augsnes organiskajā struktūrā, kā rezultātā notiek kūdrā uzkrāto barības vielu un augsnes oglekļa atbrīvošanās, kas saistīta arī ar globālā oglekļa cikla izmaiņām un tām sekojošām klimata pārmaiņām.

3.2.13. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju, dati par īpaši aizsargājamām dabas vērtībām Paredzētās darbības teritorijās iegūti izmantojot dažādus avotus, tajā skaitā no DAP dabas datu pārvaldības sistēmas OZOLS, Projekta ietvaros izstrādātajām plānotās darbības programmām, ekspertu atzinumiem par Paredzētās darbības teritorijām un no ĶNP Natura 2000 teritorijas standarta datu formas. Ziņojuma ietvaros sniegts arī vērtējums par konstatēto īpaši aizsargājamo dabas vērtību stāvokli Darbības vietās, ĶNP teritorijā, valstī un Natura 2000 teritorijas standarta datu formā. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajam vērtējumam:

3.2.13.1. Paredzētās darbības teritorijās kopumā konstatēti 14 Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā (Ziņojuma 15.pielikums, Ziņojuma 43. un

44.attēls), no tiem 12 iekļauti arī Ministru kabineta 2000.gada 5.decembra noteikumos Nr.421 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu” (turpmāk MK noteikumi Nr.421), bet 7 iekļauti Ministru kabineta 2012.gada 21.februāra noteikumos Nr.153 „Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu” (turpmāk MK noteikumi Nr.153).

3.2.13.2.Ar Paredzētās darbības teritorijām ir saistītas 22 īpaši aizsargājamo putnu sugas (Ziņojuma 16.pielikums), kuras iekļautas Putnu direktīvā. 19 no tām iekļautas MK noteikumu Nr.396 1.pielikumā „Īpaši aizsargājamo sugu saraksts”, bet 1 – 2.pielikumā „Ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu saraksts”. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajam komentāram, ņemot vērā, ka ainavekoloģiskā skatījumā Paredzētās darbības teritorijas nav pietiekami lielas un izolētas no apkārtnes, tajās konstatētās īpaši aizsargājamās putnu sugas nevar nodalīt kā atsevišķas, nošķirtas šo sugu populācijas. Konstatētās sugas raksturo plašāku kopainu, kas turpinās arī Paredzētās darbības neskartajā ĶNP teritorijā. 6 no konstatētajām īpaši aizsargājamo putnu sugām (mednis *Tetrao urogallus*, dzeltenais tārtiņš *Pluvialis apricaria*, purva tilbīte *Tringa glareola*, baltmugurdzenis *Picoides leucotos*, trīspirkstu dzenis *Picoides tridactylus*, melnā dzilna *Dryocopus martius*) jeb lietussargsugas (biotopam tipiska suga 1992.gada 21.maija Eiropas Padomes direktīva 92/43/EEC „Par dabīgo dabisko biotopu, savvaļas augu un dzīvnieku sugu aizsardzību” (turpmāk Biotopu direktīva) izpratnē) ir saistītas ar noteiktiem Eiropas Savienības nozīmes biotopiem, kas ir to dzīvotnes, un kuru atjaunošanu vai kvalitātes uzlabošanu plānots veikt Paredzētās darbības ietvaros, kā rezultātā tiks dots pozitīvs ieguldījums šo sugu aizsardzībai labvēlīga stāvokļa nodrošināšanai, atbilstoši ĶNP un Natura 2000 teritorijas izveides un pastāvēšanas mērķiem.

3.2.13.3.Paredzētās darbības teritorijās konstatēta 20 īpaši aizsargājamo augu sugas un vairākas sfagnu sugas (Ziņojuma 17.pielikums), kuru aizsardzību nosaka Biotopu direktīva. 16 no tām iekļautas MK noteikumu Nr.396 1.pielikumā „Īpaši aizsargājamo sugu saraksts”, bet 3 – 2.pielikumā „Ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu saraksts”. Tikai vienai no tām – sirdsveida divlapei *Listera cordata*, ir tieša saistība ar noteiktu Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamo biotopu (91D0* *Purvaini meži*, ir šī biotopa lietussargsuga), kuru mērķtiecīgi paredzēts ietekmēt Paredzētās darbības ietvaros.

3.2.13.4.Paredzētās darbības teritorijās sastopamas arī vairākas zīdītāju sugas (vilks *Canis lupus*, lūsis *Lynx lynx*, meža cauna *Martes martes*), kuras iekļautas MK noteikumu Nr.396 2.pielikumā „Ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu saraksts”, un Eirāzijas bebrs *Castor fiber*, kurš iekļauts Biotopu direktīvā.

3.2.14. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, Paredzētās darbības teritorijās līdz 2015.gadam (to ieskaitot) nav izveidots neviens mikroliegums. Tuvākais mikroliegums atrodas ~0,45km uz R no Paredzētās darbības teritorijas Skudrupītes palienē, bet virzienā uz DR ~0,7km un ~1,2km attālumā atrodas vēl divi mikroliegumi. Tuvākais izveidots vienas, bet divi tālākie citas īpaši aizsargājamo putnu sugas aizsardzībai.

3.2.15. ĶNP teritorijas lielākā daļa atrodas Piejūras zemienē, teritorijas DR daļa atrodas Zemgales līdzenumā, bet ZR daļa – Ziemeļkursas augstienē. Zaļais purvs, kura kopējā platība ir 1586ha, galvenokārt ir augstā tipa purvs, kurš atrodas ĶNP R daļā. Purva teritorija atrodas Piejūras zemienē un tā reljefs ir līdzens. Purvu raksturo trīs

kupoli, augstākais no tiem (14,3m vjl.) atrodas Zaļā purva vidusdaļā, Paredzētās darbības teritorijā. Projekta teritorijā esošie kūdras karjeri un teritorija uz Z no tiem atrodas zemākās vietās, tādēļ ūdens plūsmas virziens šajā teritorijā ir uz Z un ūdens notece no Darbības vietas Zaļajā purvā veidojas Z virzienā pa Smirdgrāvi un Sločenes upi. Projekta teritorija uz R no Ķemeru tīreļa atrodas Zemgales līdzenumā. Teritorijas reljefs ir līdzens (no 12,1m vjl. tās Z daļā līdz 9,9m vjl. Skudrupītes lejtecē), tāpat arī Projekta teritorijā mežos uz R no Ķemeru tīreļa reljefs ir samērā līdzens (no 9m vjl. līdz 14m vjl. purva kupola nogāzē Ķemeru tīreļa R malā).

- 3.2.16. Teritorijas ģeoloģisko uzbūvi galvenokārt raksturo tās pamatnē virs ~300m dziļumā esošās Narvas svītas nogulumu virsmas (veido reģionālo sprostsliņi visā Latvijas teritorijā) uzgulošie citu devona nogulumu slāņi - Ķemeru, Pērnavas, Arukilas, Burtnieku, Gaujas un Amatas svītas nogulumi, kurus pārsedz Pļaviņu un Salaspils svītas nogulumi, kurus savukārt pārsedz kvartāra nogulumi. Galvenie nogulumu slāņi, kas saistīti ar Darbības vietu un tās unikalitāti ir Pļaviņu un Salaspils svītas nogulumi, kuri atrodas tuvu kvartāra nogulumiem, tādējādi veidojot lielu lomu ūdens apmaiņā un sērūdeņu veidošanās procesā.
- 3.2.17. Pļaviņu svītas (D3pl) nogulumu (dolomīti un mergēļi, retāk māli) biezums izpētes teritorijā ir 14 – 15,5m, daļā teritorijas tos pārsedz Salaspils (D3spl) svītas nogulumi (dolomīti, mergēļi, ģipši un māli), kuru vidējais biezums ir 19,5 – 20,5m un kuri izplatīti gandrīz visā ĶNP teritorijā, izņemot tā Z un A daļu un apraktās ielejas, un lokālo struktūru veltes. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai, minētie nogulumi gandrīz visā to izplatības areālā atsedzas pirmskvartāra virsmā, tikai virzienā uz D svītu pārsedz jaunākie devona nogulumi, un tās pamatnes absolūtās atzīmes mainās no +2,43m vjl. Z līdz -40,6m vjl D (izņemot lokālo struktūru rajonus, kur Smārdes struktūrā svītas pamatnes absolūtā atzīme ir +12,2m vjl.).
- 3.2.18. Savukārt ĶNP teritorijā esošie kvartāra nogulumi veidojušies gan ledāju darbības rezultātā, gan pēc ledus laikmeta, gan mūsdienās, to biezums ir atšķirīgs un ievērojami variē. Raksturojot Paredzētās darbības vietas kvartāra nogulumus, Skudrupītes palienē tos galvenokārt veido aluviālie nogulumi (aQ₄) un tikai nedaudz minētās Projekta teritorijas D daļā izplatīti glacigēnie (gQ_{3/4}) morēnas mālsmilts un smilšmāla nogulumi, bet Z – purva nogulumi (bQ₄), savukārt mežu teritorijā uz R no Ķemeru tīreļa galvenokārt izplatīti purva nogulumi, tikai uz R, pie Skudrupītes, izplatīti aluviālie nogulumi, bet minētās Projekta teritorijas Z daļā atsevišķos laukumos – morēnas mālsmilts un smilšmāla nogulumi. Projekta teritoriju Zaļajā purvā galvenokārt veido purva nogulumi, zem kuriem paguļ Salaspils svītas nogulumi, kuri, kā jau norādīts iepriekš, ir ļoti nozīmīgi sērūdeņraža veidošanās procesos.
- 3.2.19. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai, vērtējot Paredzētās darbības teritoriju inženierģeoloģiskos apstākļus, jāņem vērā teritorijas samērā līdzenais reljefs, kas nerada tādus ģeoloģiskos riskus kā noslīdeņi vai nogrūvumi. Tāpat teritorijās nav arī izteikti lielu upju vai ūdenskrātuviņu, kas varētu radīt kādus būtiskus riskus. Tomēr jāņem vērā, ka izpētes teritorijas apvidū dominē augšupejošās pazemes ūdeņu plūsmas un relatīvi sekli ir novietots Salaspils ūden horizonts, tādēļ, veicot kādas aktivitātes, ir jānovērtē ne tikai teritorijas ģeoloģiskā uzbūve, bet arī hidroģeoloģiskās īpatnības, gruntsūdens līmeņa augstums, svārstību diapazons un vāji fragmentētais reljefs.
- 3.2.20. ĶNP, tajā skaitā Paredzētās darbības teritoriju, hidroģeoloģiskos apstākļus nosaka teritorijas atrašanās Baltijas artēziskā baseina centrālajā daļā un baseina iedalījums trīs zonās:

3.2.20.1.I ir *aktīvā ūdens apmaiņas (saldūdeņu) zona*, kuras kopējais biezums ĶNP teritorijā svārstās no 247 līdz 272m. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, šajā zonā Salaspils ūdens horizonta, tāpat kā zemāk esošo ūdens horizontu, plūsmas virziens ir vērsts uz A un ZA, virzienā uz jūru un Lielupi. Augstāks ūdens līmenis novērojams ĶNP A malā un Ķemeru tīreļa kupolā, ko izraisa „filtrācijas logi” – apgabali bez morēnas pārklājuma, caur kuriem notiek kvartāra horizonta ūdeņu infiltrācija Salaspils ūdens horizontā. Ūdens līmeņu svārstības Salaspils horizontā ir tādas pašas kā kvartāra horizontā, bet ar mazāku amplitūdu, kas norāda uz minēto horizontu saistību. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai, Salaspils ūdens horizonta līmenis Paredzētās darbības vietā Zaļā purva teritorijā esošo kūdras karjeru apkārtnē ir līdz 2m zemāks par kvartāra nogulumu ūdens horizonta līmeni (Z karjera vidusdaļā, nelielā apgabalā, Salaspils svītas ūdens horizonta līmenis ir augstāks par kvartāra nogulumu ūdens horizonta līmeni, bet pie Medupītes iztekas no Zaļā purva Z karjera Salaspils svītas ūdeņi nav izplatīti), bet Paredzētās darbības vietās Smārdes apkārtnē – vairāk kā 4m. Zem Salaspils svītas ūdens horizonta iegul Pļaviņu svītas ūdens horizonts, kuram ir izteikta pazemes ūdeņu filtrācija A virzienā, bet teritorijā zem Zaļā purva filtrācijas dominējošais virziens ir uz ZA. Augstākais minētās svītas ūdens līmenis ir ĶNP A malā, kas atbilst Pļaviņu svītas maksimālajam pacēlumam šajā apgabalā.

3.2.20.2.II ir *palēninātās ūdens apmaiņas (sālūdeņu) zona*, kuru no brīvās ūdens apmaiņas zonas atdala reģionālās ūdensnecaurlaidīgais Narvas svītas horizonts.

3.2.20.3.Savukārt III ir „*stagnanto*” (*sālsūdeņu*) zona, kurā ūdeņu mineralizācijas pakāpe ir ļoti augsta (~115g/l) un kuri iegul zem palēninātās ūdens apmaiņas zonas. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, ne palēninātās ūdens apmaiņas, ne „*stagnanto*” ūdeņu zona neietekmē virszemē esošos procesus.

3.2.21. Ņemot vērā ĶNP teritorijā esošos unikālos dabas apstākļus, tajā veidojas sērūdeņraži, kas vietām izplūst arī zemes virspusē un tiek izmantoti rekreācijas un dziedniecības vajadzībām. Sērūdeņi (minerālūdeņi) ir viens no ĶNP izveidošanas mērķiem, lai aizsargātu to veidošanos procesus. Detālāka informācija par Darbības vietām tuvākajiem sērūdeņu veidošanās un izplatības apgabaliem, kā arī to koncentrāciju sniegta šī atzinuma 6.6.1.nodaļā, kur vērtēta arī Paredzētās darbības iespējamā ietekme uz tiem.

3.2.22. ĶNP teritorija ir bagāta ar virszemes ūdensobjektiem, tajā skaitā gan dabiskas izcelsmes ūdenstilpēm un ūdenstecēm, gan arī mākslīgi veidotām. Dabisko ūdens noteci ĶNP teritorijā ir ietekmējusi kanālu un meliorācijas sistēmu izbūve, izveidojot vairākus simtus kilometrus garu meliorācijas grāvju tīklu. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai, Paredzētās darbības tiešās ietekmes apgabalā ietilpst tādi ĶNP ūdensobjekti kā Medupīte, Smirdgrāvis, Vēršupīte, Skudrupīte, Slampe un Kauguru kanāls. Paredzētās darbības teritorijas hidroloģisko režīmu Zaļajā purvā raksturo pēc kūdras izstrādes pārtraukšanas izveidojušies karjeri, kas piepildījušies ar ūdeni. Uz Z esošais karjers ir 2,35km garš un ~120m plats, bet uz D esošais karjers ir 1,2km garš un 130m plats (Ziņojuma 8.attels). Minēto projekta teritoriju caurauž blīvs grāvju tīkls, kas no ~240ha lielas teritorijas sniega kušanas un lietusūdeņus novada minētajos karjeros, no kuriem ūdens noplūst uz Medupīti un Smirdgrāvi, veidojot noteci Z, ZA virzienā. Grāvju intensīvās susinošās darbības rezultātā teritorijā nav vērojama ne sezonāla, ne pastāvīga applūšana. Savukārt Paredzētās darbības teritoriju hidroloģisko režīmu uz R no Ķemeru tīreļa raksturo renaturalizētās Slampes upes hidroloģiskais režīms, kas sezonāli ietekmē Skudrupītes lejteces

caurplūdumus, kā rezultātā vidējais ūdens līmenis Skudrupītes lejtecē paaugstinājies par 0,45 – 0,9m. Skudrupīte ir Slampes upes kreisā krasta lielākā pieteka, kuras kopgarums ir ~12km, no kuriem 11,5km ir regulēti. Paredzētās darbības teritorijās ietilpst ~5,5km garš Skudrupītes posms (sīkāks Skudrupītes un tās hidroloģisko parametru raksturojums sniegts Ziņojuma 2.6.nodaļā). Gan Skudrupīte, gan Slampes upe ir Lielupes baseina upes. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, pavasara palu periodā Melnragu rīkles D galā Skudrupītes palienē esošās pļavas regulāri applūst, kavējot Skudrupītes ūdeņu novadīšanu. Situāciju pasliktina neatbilstoši ierīkota caurteka (ar 1m diametrā) pirms Skudrupītes ietekas Slampē, kas nespēj novadīt vairāk nekā trīs reizes pārsniedzotšo pavasara plūdu apjomu. Rezultātā, caurteikai kalpojot kā aizsprostam, regulāro pavasara uzplūdu dēļ Slampes upē un Skudrupītē, Melnragu rīkles D pļavas gals pie Skudrupītes ietekas ~150m attālumā no upes pavasaros ir ilgstoši pārplūdis un pamazām sāk pārpurvoties. Notece šajā teritorijā galvenokārt ir orientēta uz reljefa pazeminājumu Skudrupītes ielejā un tālāk uz Skudrupītes lejteni virzienā uz D.

3.2.23. Darbības vietām tuvākais rekreācijas un tūrisma objekts ir Tukuma novada Džūkstes pagastā esošās Dunduru pļavas, kuras atrodas uz D no Paredzētās darbības teritorijām Skudrupītes palienē un mežos uz R no Ķemeru tīreļa. 2005.gadā Dunduru pļavās veikta Slampes upes lejtes izlīkumošana, atjaunojot tās dabisko tecējumu un palieņu pļavas. Savukārt tuvākie valsts aizsargājami un vietējās nozīmes kultūrvēsturiskie pieminekļi atrodas ievērojamā attālumā – ~2,5 līdz 8km attālumā. Ņemot vērā ievērojamo attālumu, nav sagaidāms, ka Paredzētā darbība varētu atstāt kādu ietekmi uz kultūrvēsturiskajiem pieminekļiem, tādēļ plānoto darbu iespējamā ietekme uz tiem šajā atzinumā turpmāk netiek apskatīta.

3.2.24. Paredzētās darbības vietās un to tiešā tuvumā nav piesārņotu vietu, kas būtu reģistrētas piesārņoto vai potenciāli piesārņoto vietu reģistrā. Tāpat, atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai, nevienā no Paredzētās darbības teritorijām vai to tiešā tuvumā nav konstatēti iespējami piesārņojuma riski ne augsnē, ne gruntī, ne virszemes, ne gruntsūdeņos.

3.3. Paredzētās darbības un tās nodrošinājuma raksturojums:

3.3.1. Paredzēto darbību raksturo darbību un pasākumu kopums, kurus paredzēts īstenot ĶNP teritorijā esošajās trīs Paredzētās darbības vietās, lai sasniegtu Projektā izvirzītos mērķus hidroloģiskā režīma atjaunošanai un nodrošinātu ĶNP un Natura 2000 teritorijā esošo vēlamā aizsargājamo biotopu kvalitātes un sugu dzīvotņu uzlabošanu. Ņemot vērā katras Darbības vietas specifiku un mērķus, Ziņojumā sniegta informācija par katrā no Darbības vietām nepieciešamajiem un paredzētajiem pasākumiem, kā arī to īstenošanai nepieciešamajiem resursiem un tehnikas vienībām:

3.3.1.1. Zaļajā purvā pirms hidroloģiskā režīma atjaunošanas darbu uzsākšanas paredzēts veikt teritorijas sagatavošanas darbus, kuru gaitā paredzēts izveidot tehnikas pārvietošanās trases grāvju malās, veicot purva teritorijās esošās mežaudzes izzāģēšanu 5,5ha platībā. Tāpat paredzēts veikt teritorijas piebraucamā meža ceļa uzlabošanas darbus tās ZR, atjaunojot piebraucamo ceļu 600m garā posmā no purva teritorijas robežas, veicot tā paaugstināšanu un noplanēšanu ar šķembu/grants maisījumu 40cm biezā slānī. Nepieciešamā materiāla daudzums – 720m³, kuru plānots piegādāt no tuvējiem karjeriem. Šajā darbu posmā materiāla pievešanai paredzēts izmantot smago tehniku, bet izlīdzināšanu veikt ar buldozeru vai greideri.

3.3.1.2. Paredzētās darbība ietvaros hidroloģiskā režīma atjaunošanai Zaļajā purvā paredzēts veikt sekojošu pasākumu kopumu:

3.3.1.2.1. Savācējgrāvju aizbēršanu līdz ~16km kopgarumā (kopējais Ziņojumā norādītais aizbēršanas apjoms līdz ~10 015m³). Veidot ūdensnovades barjeras, kuru atrašanās vieta izvēlēta atbilstoši reljefam, bet ne retāk kā ik pa 100m. Barjeru augstums plānots 0,8m virs zemes virsmas, bet grāvjiem, kuru atbērtnes ir nosēdušās, barjeras tiks veidotas augtākas – 1,2m virs zemes. Bet situācijās, kad grāvji novietoti viens otram paralēli un blakus, paredzēts veidot vienotu barjeru.

3.3.1.2.2. Susinātājgrāvju aizsprostošanu ar kūdras aizsprostiem, veidojot ~568 kūdras aizsprostus (vidēji vienam aizsprostam nepieciešamā materiāla daudzums – 4m³, bet nepieciešamā materiāla kopējais apjoms līdz 2272m³). Kā alternatīva tiek piedāvāta arī ~450 aizsprostu izbūve.

3.3.1.2.3. Purvā esošo kūdras karjeru krastu stāvuma samazināšanu. Līdz ar karjera krasta stāvumu samazināšanu Zaļajā purvā paredzētā arī nevēlamā apauguma novākšana ~250ha platībā un tā retināšana ~50ha platībā. Izvērtējot tehnikas iespējas strādāt konkrētos apstākļos, kā labākais risinājums karjeru krasta stāvuma samazināšanai izvēlēts izmantot ekskavatoru, kura ierobežojošais faktors ir tā kausa izlices attālums, līdz ar to samazinot uz karjeru pārvietojamās kūdras apjomu. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai, vietās, kur karjera krasta un ūdens virsmas līmeņa atšķirības nepārsniedz 0,9m, ir iespējams izveidot vēlamo nogāžu slīpumu ar 5% kritumu. Vietās, kur ūdens virsmas un krasta augstumu starpības ir lielākas (karjeru vidusdaļas), tiks veidots arī lielāks nogāžu krituma slīpums, sasniedzot pat 12%. Tomēr vidēji to iespējams veidot 5 - 6% robežās.

3.3.1.3. Paredzētās darbība ietvaros hidroloģiskā režīma atjaunošanai Skudrupītes palienē paredzēts veikt sekojošu pasākumu kopumu:

3.3.1.3.1. Izlīkumot agrāk iztaisnotos Skudrupītes posmus ~7530m garumā. Plānojot Skudrupītes gultnes atjaunošanas darbus, ir būtiski apzināties, ka teritorijā esošās Skudrupītes un Slampes upes tecējums pēc to iztaisnošanas ir būtiski izmainīts un liela daļa no pašreizējās Skudrupītes gultnes ir agrākais Slampes upes posms. Tādēļ vairākus Skudrupītes posmus (Ziņojuma 37.attēls) paredzēts virzīt pa tās seno gultni, saglabājot bijušo meandrējumu, kas veidojies vēsturiski, ņemot vērā teritorijas ģeoloģisko uzbūvi un ūdensteces caurteces rādītājus. Tāpat paredzēta pilnīgi jauna upes posma izveide (Ziņojuma 37.attēls 11.posms) Melnragu rīkles plavas D daļas zemākajās reljefa pazeminājuma vietās, lai nodrošinātu šajā posmā esošās plavas applūšanu palos. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai, tas darīts ar nolūku, jo senākais cauri mežam plūdušais Slampes upes posms vairs nav saglabājies, kā rezultātā, lai izveidotu vēsturisko upes posmu, būtu nepieciešams veikt tehniski sarežģītus darbus no jauna izrokot gultni meža teritorijā. Paredzēta arī bijušo Skudrupītes un Slampes upes posmu (Ziņojuma 37.attēls 5. un 6.posms), kas kādreiz atradās otrpus ceļam uz R no minētās Darbības vietas, apvērsta izveide, to meandrējumu veidojot pamatojoties uz plašākai teritorijai raksturīgo līkumainības koeficientu, bet ne lielāku, kāds tas bijis atbilstošajam upes agrākajam posmam. Pārvietotie upes posmi veidoti tā, lai tie iekļaujas Projekta teritorijā, kā arī neskar 10m aizsargjoslu ap vietējās nozīmes autoceļu uz R no

Skudrupītes palienes. Skudrupītes jaunās gultnes pieslēgumu Slampes upei paredzēts izveidot vietā, kur vistuvāk viena otrai atrodas renaturalizētās un vēsturiskās Slampes tecējums.

- 3.3.1.3.2. Upes šķērsprofilu paredzēts veidot atbilstoši virszemes un pazemes ūdeņu notecei un pamatojoties uz upes hidrauliskā aprēķina rādītājiem. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, ņemot vērā, ka upes palienes garenkritums ir neliels, papildus kaskādes tās plūsmas ātruma samazināšanai nav nepieciešams veidot. Savukārt upes jauno tecējumu paredzēts veidot tā, lai pie esošā bebru aizsprosta minētās teritorijas Z nodrošinātu applūdušās pļavas ūdens līmeņa uzturēšanu tajā esošās vērtīgās ornitoloģiskās faunas saglabāšanai.
- 3.3.1.3.3. Upes palienē paredzēts izveidot divus mākslīgus paugurus (līdz 30m diametrā, ar augstumu līdz 2m to augstākajā punktā), kur pavasara palu laikā patverties ganību dzīvniekiem (zirgiem un govīm), kurus paredzēts izmantot palieņu pļavu apsaimniekošanā. Ziņojumā norādīts, ka nepieciešamības gadījumā pauguru skaitu vai izmēru var palielināt.
- 3.3.1.3.4. Jaunizveidotajā upes gultnē paredzēts ievietot tai blakus esošos meliorācijas laikā kaudzē savāktos akmeņus, kā arī ievietot atpakaļ upes gultnē akmeņus, kas tiks izņemti rakšanas darbu laikā. Lielākos akmeņus paredzēts „izkaisīt” pa palieni, tādējādi atgriežot tos ainavā un ļaujot dažādām putnu sugām tos izmantot par novērošanas posteni.
- 3.3.1.4. Paredzētās darbība ietvaros hidroloģiskā režīma atjaunošanai mežos Ķemeru tīreļa R malā paredzēts veikt sekojošu pasākumu kopumu:
  - 3.3.1.4.1. Esošo novadgrāvju un savācējgrāvju aizbēršanu (tajā skaitā šā brīža Skudrupītes gultnes). Kopējais plānotais aizbēršanas apjoms ir $\sim 128\,000\text{m}^3$, jo grāvji variē no maza šķērsriezuma līdz pat grāvjiem ar šķērsriezumu 10m^2 un lielāku. Lai veiktu grāvju aizbēršanu, minētajā teritorijā kopumā nepieciešams izzāgēt mežaudzi 20ha platībā, kas atrodas degradētā purvā un grāvja malās.
  - 3.3.1.4.2. Ūdensnovades barjeru veidošanu līdzīgi kā tās aprakstīts iepriekš. Sagaidāms, ka vietās, kur grāvju atbērtnes ir degradējušās un nepietiek materiāla to aizbēršanai, pieļaujama izrauto celmu iestrāde grāvī, īpašu uzmanību pievēršot pareizai ūdensnovades barjeru izveidei. Esošos Skudrupītes posmus paredzēts aizbērt ar izrakto grunti no jaunizveidotajiem tās gultnes posmiem, materiāla pārvietošanu plānojot attālumā līdz 200m.
  - 3.3.1.4.3. Susinātājgrāvju aizsprostošanu 11,3km kopgarumā, veidojot aizsprostus no vietējās grunts materiāla. Darbu veikšanai nepieciešams pārvietot $\sim 4400\text{m}^3$ grunts. Kā arī susinātājgrāvju aizsprostošanu purvā, veidojot kūdras aizsprostus. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, ņemot vērā, ka purva teritorijā esošie grāvji pārsvarā ir aizauguši, to aizsprostošana neveidos atklātus ūdens uzstādījumus, bet tajā pašā laikā veiks ūdens bloķēšanas funkcijas.
- 3.3.1.5. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, koku izzāgēšanu plānots veikt tikai paredzētajās platībās, lai netiktu ietekmētas aizsargājamās sugas un biotopi, bet izzāgēto koksni plānots izvest vai gadījumos, ja tas tehniski nebūs iespējams, to paredzēts atstāt purvā.

- 3.3.1.6. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai, plānotos darbus hidroloģiskā režīma atjaunošanai ĶNP, ņemot vērā rekomendētos ierobežojumus putnu ligzdošanas laikā no 1.februāra līdz 1.augustam, paredzēts veikt rudens/ziemas periodā. Plānotās darbības īstenošanai identificētie nelabvēlīgie apstākļi ir lietainība, jo ilgstošu lietavu gadījumā purvajos plānoto darbu veikšana var būt ievērojami apgrūtināta. Ja paredzētos darbus neietekmēs nelabvēlīgi laikapstākļi, tad tos paredzēts veikt vienas rudens/ziemas perioda ietvaros.
- 3.3.1.7. Prognozējot iespējamo piesārņojuma rašanos Paredzētās darbības gaitā, sagaidāms, ka potenciālie īslaicīgie piesārņojuma avoti varētu rasties no plānoto darbu veikšanā iesaistītās smagās tehnikas, vidē nokļūstot degvielai, smērvielām vai citiem tehniskajiem šķidrumiem. Tādēļ, atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai, lai jau laicīgi novērstu šāda vides piesārņojuma rašanos, Paredzētās darbības Ierosinātāja plānoto būvdarbu veicējiem pieprasīs nodrošināt maksimālās piesardzības ievērošanu un piesārņojuma rašanās risku novēršanu. Katrai tehnikas vienībai, atrodoties Projekta teritorijās, jābūt nodrošinātai ar tādu sorbenta daudzumu, lai nekavējoties likvidētu iespējamās noplūdes piesārņojumu, pēc tam nodrošinot absorbētā izlijuma savākšanu un atbilstošu utilizēšanu. Savukārt, lai novērstu iespējamās avārijas situācijas, paredzēts, ka pirms būvdarbu uzsākšanas, būvdarbu veicējam ar DAP Pierīgas reģionālo administrāciju būs jāsakārto Paredzētās darbības gaitā nepieciešamās tehnikas un materiālu novietņu atrašanās vietas. Šīs vietas paredzēts aprīkot ar sorbējošiem materiāliem naftas produktu savākšanai, kā arī nodrošināt videi bīstamo šķidrumu uzglabāšanu slēgtās un hermētiskās tvertnēs. Noplūdes gadījumā nepieciešams pārtraukt darbus un nekavējoties uzsākt piesārņojuma likvidēšanu, par situāciju informējot gan DAP Pierīgas reģionālās administrācijas pārstāvjus, gan atbildīgos dienestus.
- 3.3.1.8. Pamatojoties uz līdzīgu Projektu īstenošanas pieredzi gan Latvijā, gan ārvalstīs, Ziņojumā secināts, ka nav sagaidāms, ka Paredzētās darbības ietekmē varētu rasties meža kaitēkļu savairošanās labvēlīgi apstākļi.
- 3.3.1.9. Tāpat, jau savlaicīgi izvērtējot papildus veicamo pasākumu nepieciešamību pēc Paredzētās darbības īstenošanas, Ziņojuma ietvaros novērtēts, ka tādi nebūs nepieciešami, jo nav sagaidāmas tādas pārmaiņas, kuru norisē būtu nepieciešams iejaukties. Gadījumā, ja rastos situācija, ka Zaļā purva atjaunotās teritorijas sausākajās vietās atjaunotos nevēlams apmežojums, būtu jāparedz pasākumi tā novākšanai, taču šī iespēja Ziņojumā vērtēta tikai kā teorētiska.
- 3.3.1.10. Atbilstoši Ziņojumā novērtētajam, īstenojot Paredzēto darbību, nav nepieciešams veikt grozījumus skarto pašvaldību teritorijas plānojumos vai ĶNP aizsardzību un izmantošanu nosakošajos dokumentos. Tomēr Ziņojumā norādīts, ka spēkā esošajā ĶNP Dabas aizsardzības plānā, kurš apstiprināts 2002.gada, ietvertā informācija šobrīd neatbilst aktuālajai izpratnei par dabas aizsardzības problēmām susināšanas skartajos mitrāju biotopos. Tādēļ, kā norāda paši Ziņojuma autori, nākotnē, sagatavojot jaunus ĶNP Dabas aizsardzības plānu, būtiska uzmanība jāpievērš hidroloģiskā režīma izvērtēšanai visā ĶNP teritorijā, lai novērtētu meliorācijas sistēmu stāvokli, to saimniecisko nozīmi un ietekmes uz īpaši aizsargājamām dabas vērtībām, lai savlaicīgi plānotu teritorijas, kurās būtu nepieciešams veikt līdzīgus hidroloģiskā režīma atjaunošanas pasākumus, kādus plānots realizēt Paredzētās darbības ietvaros.

- 3.3.1.11. Lai novērtētu esošo vides stāvokli Paredzētās darbības teritorijās, plānotu turpmākās darbības, realizējot Projektā izvirzītos mērķus, un novērotu pēc Paredzētās darbības īstenošanas radušās izmaiņas, Projekta ietvaros Paredzētās darbības teritorijās jau šobrīd tiek veikti monitoringa pasākumi, veicot hidroloģiskos un veģetācijas novērojumus. Tāpat Ziņojumā norādīts, ka gan hidroloģiskajam, gan veģetācijas monitoringam visās Projekta teritorijās ir izstrādāta vienota metodika, kas detālāk aprakstīta Projekta ietvaros izstrādātajās Projekta teritoriju hidroloģiskā režīma atjaunošanas programmās (pieejamas <http://hydroplan.daba.gov.lv/public/lat/rezultati/>).
- 3.3.1.12. Hidroloģiskā monitoringa ietvaros Zaļā purva apkārtnē izveidots 31 monitoringa punkts (Ziņojuma 44.attēls), Skudrupītes palienē – 4 monitoringa punkti, bet mežos uz R no Ķemeru tīreļa – 5 monitoringa punkti (Ziņojuma 43.attēls). Hidroloģiskā monitoringa novērojumi uzsākti 2012.gada jūlijā un līdz 2013.gadam tie minētajos monitoringa punktos tika veikti 2 reizes nedēļā, bet kopš 2013.gada – 1 reizi nedēļā visa gada garumā. Papildus katru gadu tiek veikti Skudrupītes virsūdens noteces mērījumi un noteiktas palu ūdens līmeņa maksimālās atzīmes. Ar monitoringa rezultātiem un no tiem izdarītajiem secinājumiem detālāk var iepazīties Ziņojuma 2.6.2.nodaļā.
- 3.3.1.13. Veģetācijas monitorings tiek veikts 4 dažādu biotopu tipos (zālājā, degradētā augstajā purvā, aluviālā mežā un purvainā mežā). Zaļā purva apkārtnē veģetācijas monitorings tiek veikts 5 purvaino mežu parauglaukumos un 25 augtā purva parauglaukumos (Ziņojuma 44.attēls), Skudrupītes palienes zālajos veģetācijas monitorings tiek veikts 20 parauglaukumos, no kuriem 7 parauglaukumos monitorings tika veikts jau pirms Projekta uzsākšanas, bet mežos uz R no Ķemeru tīreļa izveidoti 24 aluviālo mežu parauglaukumi un 20 purvaino mežu parauglaukumi (Ziņojuma 43.attēls). Veģetācijas monitorings uzsākts 2014.gadā un tiek veikts katru gadu 1 reizi veģetācijas sezonā.
- 3.3.1.14. Papildus jau iepriekš minētajiem monitoringa pasākumiem Paredzētās darbības teritorijā Skudrupītes palienē jau kopš 2004.gada pēc vienotas metodikas tiek veikta Eiropas Savienības prioritāri aizsargājamās putnu sugas griezes *Crex crex* uzskaitē. Griežu uzskaitē tiek veiktas katru gadu vasaras sezonā. Vēl Projekta ietvaros, lai novērtētu esošo situāciju, 2013.gada vasarā pirms paredzēto darbu uzsākšanas veikts Skudrupītes bentisko organismu monitorings (Ziņojuma 32.pielikums). Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, atkārtoti šādu monitoringu nepieciešams veikt pēc upes rekonstrukcijas darbu pabeigšanas, bet pēc tam šāds monitorings veicams vēl vismaz 5 gadus pēc kārtas. Papildus ar Projektu un Paredzēto darbību saistītajiem monitoringa novērojumiem Darbības vietu teritorijās tiek veikti arī vēl citi monitoringa novērojumi, kuri sīkāk aprakstīti Ziņojuma 8.nodaļā.
- 3.3.1.15. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai, hidroloģisko monitoringu visās Darbības vietās paredzēts veikt vēl vismaz 5 gadus pēc Projekta noslēguma beigām, savukārt veģetācijas monitoringu – vismaz līdz Projekta noslēguma beigām, bet griežu uzskaites monitorings – vismaz līdz Projekta noslēgumam un ilgāk. Saskaņā ar Ziņojumā norādīto, hidroloģisko monitoringu pēc Projekta beigām turpinās veikt DAP.

3.4. Paredzētās darbības iespējamie alternatīvie risinājumi:

- 3.4.1. Ņemot vērā, ka Paredzētā darbība ir tieši saistīta ar Projekta realizāciju un tā mērķiem, tad, lai atrastu efektīvāko risinājumu gan no darbu organizācijas, gan ietekmes uz apkārtējām teritorijām, gan ekonomiskā pamatojuma aspekta, jau Projekta ietvaros katrā no Paredzētās darbības teritorijām veikts Paredzētās darbības alternatīvo risinājumu izvērtējums, sastādot to hidroloģiskā režīma atjaunošanas programmas. Katrā no projekta teritorijām tika sagatavoti un izvērtēti trīs attīstības scenāriji (Paredzētās darbības alternatīvie risinājumi), no kuriem pirmais paredz neveikt nekādas darbības un saglabāt esošo situāciju (izņemot Zaļajā purvā, kur netiek apskatīts „nulles scenārijs”), otrais – pilnīgu vēsturiskās situācijas atjaunošanu (agrākā pirms pārveidošanas bijušā hidroloģiskā režīma atjaunošanas kontekstā) vai radikālu visu susinošo ietekmju novēršanu, bet trešais – kompromisa variantu, ar mērķi nodrošināt hidroloģiskā režīma atjaunošanu tā, lai netiktu negatīvi ietekmētas blakus esošās teritorijas un sērūdeņu veidošanās process, kā arī tas neradītu neprognozēti lielus finansiālus ieguldījumus.
- 3.4.2. Ziņojuma ietvaros (Ziņojuma 6.nodaļa) katrā no Paredzētās darbības teritorijām ir sniegts katras iepriekš minētā Paredzētās darbības alternatīvas izvērtējums, sniedzot vērtētās alternatīvas (scenārija) aprakstu, vērtējot alternatīvas priekšrocības un trūkumus, kā arī vērtējot iegūtos rezultātu atbilstoši Projektā izvirzītajiem mērķiem un iegūto rezultātu atbilstoši citiem Projekta teritorijas bioloģiskās daudzveidības palielināšanās efektiem, kuri apkopoti Ziņojuma 6.nodaļā sniegtajās tabulās.
- 3.4.3. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajam alternatīvu vērtējumam Zaļajā purvā, secināms, ka:
- 3.4.3.1. 1.scenārija gadījumā pamatā ir fokuss uz abiem purvā esošajiem karjeriem, paredzot ūdens līmeņa paaugstināšanu tajos, veidojot masīvus kūdras dambjus katrā no tiem u.c. ar ūdens līmeņa paaugstināšanu saistītus pasākumus, ar mērķi paaugstināt ūdens līmeni degradētajā augstā purva teritorijā (Ziņojuma 40.attēls). Minētā scenārija galvenais trūkums ir tehniski grūti organizējama scenārija īstenošana, kā arī liela finansiālo resursu nepieciešamība. Tāpat šāda scenārija realizēšana var negatīvi ietekmēt sērūdeņu veidošanos dziļākajos slāņos. Savukārt scenārija priekšrocības ir hidroloģiskā režīma atjaunošana ap Zaļajā purvā esošajiem karjeriem, kuri šobrīd veic drenējošas funkcijas. Galvenais secinājums, veicot scenārija izvērtējumu, ir tā realizācijas nesamērīgās izmaksas un negatīvā ietekme uz sērūdeņu veidošanos, kas ir viena no teritorijā esošajām dabas vērtībām, kuras aizsardzībai izveidots KNP.
- 3.4.3.2. 2.scenārija gadījumā izvērtēts mazāka apjoma hidroloģiskā režīma stabilizēšanas pasākumu risinājums, veicot esošo susinātājgrāvju un savācējgrāvju darbības apturēšanu, tos pilnībā aizberot, u.c. pasākumus (Ziņojuma 41.attēls). Minētā scenārija trūkums ir liela apjoma vietējā materiāla (kūdras) nepieciešamība, lai varētu aizbērt visus Projekta teritorijā esošos grāvjus (76 – 80km kopgarumā), un ievērojamas platības purva virskārtas pārvietošanā (65ha kopplatībā). Lai gan izvērtējot minēto scenāriju, secināts, ka tas ir optimālais Projekta mērķus sasniegšanai, tomēr kopumā šādu darbību īstenošana prasa ļoti augstas izmaksas, kas nav paredzētas Projekta ietvaros.
- 3.4.3.3. 3.scenārijs pēc būtības neatšķiras no 2.scenārija, vienīgā atšķirība ir savācējgrāvju un susinātājgrāvju darbības apturēšanas risinājums, to aizbēršanai izmantojot atbērtnēs esošo materiālu, bet vietā, kur tas nav pieejams, veidojot dambjus no kūdras materiāla (Ziņojuma 42.attēls). Scenārija trūkumi ir agrāk izveidoto grāvju tīkls (68km kopgarumā), kurš

joprojām saglabājas, un atklātā ūdens virsma, kā rezultātā no teritorijas sagaidāma augstāka iztvaikošana, kā arī, neveicot kūdras virskārtas daļēju pārvietošanu, netiks aizbērtā daļa purvā esošo karjeru. Tomēr šī scenārija priekšrocības, salīdzinot ar 2.scenāriju, ir augstā purva attīstībai atbilstoša hidroloģiskā režīma nodrošināšana ar ievērojami zemākām plānoto darbu izmaksām. Rezultātā secināts, ka Paredzēto darbību Zaļā purva teritorijā plānots īstenot, veicot 3.scenārijā paredzētās darbības, tādējādi nodrošinot gan Projektā izvirzīto mērķu sasniegšanu, gan ieguldot Projektā šiem mērķiem paredzētos atbilstošos finanšu līdzekļus.

3.4.4. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajam alternatīvu vērtējumam Skudrupītes palienē, secināms, ka:

3.4.4.1. 1.scenārija („nulles varianta”) gadījumā ilgstošā periodā, bez finansiāliem ieguldījumiem, iespējami upes funkcionalitātes uzlabojumi pakāpeniskā un dabiskā veidā, cik to pieļauj iztaisnošanas radītās pārmaiņas, līdz ar to arī ietekme uz apkārtējām teritorijām ir ļoti minimāla vai nav vispār. Tomēr, ņemot vērā vēsturiski veiktos upes hidroloģiskā režīma pārveidošanas darbus un ar to saistītās biotopu funkcionalitātes izmaiņas, Projekta izvirzīto mērķu bioloģisko efektu sasniegšana samērīgā (īslaicīgā) laika periodā nav iespējama.

3.4.4.2. 2.scenārija gadījumā novērtēts, ka, īstenojot gan Skudrupītes, gan Slampes upes vēsturisko gultņu atjaunošanu (Ziņojuma 35.attēls), sagaidāma ietekme arī ārpus Projektam paredzētās teritorijas, jo tādējādi vairs nefunkcionētu Skudrupītes zālajos ierīkotā slēgtā meliorācijas sistēma. Rezultātā tiktu nodrošināta hidroloģiskā režīma atjaunošanās Skudrupītes palienes zālajos un blakus esošajos aluviālajos mežos vistuvāk situācijai kāda tā bijusi pirms pārveidošanas. Tomēr, ņemot vērā, ka upju tecējums pēc to iztaisnošanas ir ievērojami izmainīts, pastāv dažādi ierobežojoši faktori (gan finansiāli, gan teritoriāli), kā rezultātā visticamāk pilnīga situācijas pirms meliorācijas sistēmas izveides atjaunošana vairs nav iespējama, kā arī tas šā brīža situācijā nav lietderīgi.

3.4.4.3. 3.scenārija gadījumā vērtēta Skudrupītes jaunās gultnes daļēja virzīšana pa Slampes veco gultni un daļēja virzīšana pa jaunizveidotu gultni (Ziņojuma 37.attēls). Īstenojot minēto scenāriju, tiktu nodrošināta palu režīma veidošanās un ar to saistīto zālāju un aluviālo mežu atjaunošanās, vienlaikus nodrošinot esošo hidroloģisko režīmu ārpus Projekta teritorijas, kā rezultātā netiktu negatīvi ietekmētas Projektam piegulošās teritorijas un tajās esošie infrastruktūras objekti. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai, minētā alternatīva ir kompromisa variants, lai veiksmīgi īstenotu Eiropas Savienības nozīmes mitrāju biotopu atjaunošanu, vienlaikus ievērojot Aizsargjoslu likumā noteiktās prasības attiecībā uz Projekta vietai piegulošo ceļu un nodrošinot esošo hidroloģisko režīmu tai piegulošajās teritorijās, tādēļ to plānots realizēt Paredzētās darbības gaitā.

3.4.5. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajam alternatīvu vērtējumam mežu teritorijā uz R no Ķemeru tīreļa, secināms, ka:

3.4.5.1. 1.scenārija („nulles varianta”) gadījumā sagaidāms, ka ilgstošā laika periodā daļa šobrīd teritorijā esošās meliorācijas sistēmas pārstās funkcionēt, bet daļa joprojām turpinās susināšanu, tādējādi turpinot degradēt aizsargājamās mežu biotopus un ilgtermiņā samazinot to kvalitāti un aizņemtās platības, kā arī negatīvi ietekmēt blakus esošās ūdensteces.

3.4.5.2. 2.scenārija gadījumā, veicot visu teritorijā esošo meliorācijas grāvju pilnīgu aizbēršanu, papildus tam nepieciešama arī tehnikas pārvietošanās trašu izveide ~55km kopgarumā, kurās nepieciešama koku izciršana 4 - 6m platos koridoros. Atbilstoši Ziņojumā vērtētajam, pastāv bažas, ka šādā situācijā samazināsies ūdens notece uz zemāk esošo Skudrupīti un Slampes upi, kā rezultātā vasaras mazūdens periodā samazināsies ūdens daudzums un netiks nodrošināts atjaunotajiem palieņu zālājiem piemērots mitruma režīms. Tāpat šāda scenārija īstenošana prasa ievērojamus finanšu līdzekļus.

3.4.5.3. 3.scenārija gadījumā paredzēta susinātājgrāvju daļēja aizbēršana un dambju ierīkošana no vietējā grunts materiāla (Ziņojuma 39.attēls). Minētā scenārija trūkumi, salīdzinot ar 2.scenāriju, ir situācija, kad atsevišķās vietās mežaudzēs saglabāsies grāvju posmi. Tomēr, īstenojot minēto scenāriju, tiks panākta būtiska hidroloģisko apstākļu uzlabošana Eiropas Savienības nozīmes pārmitro meža biotopu platībās un nodrošināta meliorācijas ietekmes mazināšana, kā rezultātā uzlabosies vēlamo biotopu ekoloģiskais stāvoklis un funkcijas. Atbilstoši Ziņojumā novērtētajam, minētais scenārijs ir kompromisa variants, lai veiksmīgi īstenotu Eiropas Savienības nozīmes pārmitro meža biotopu atjaunošanu, vienlaikus ievērojot apkārt esošo zemes īpašumu pašreizējā stāvokļa saglabāšanu un izmantošanas iespējas saimniecībā. Tādejādi šis scenārijs izvēlēts arī minētās Paredzētās darbības teritorijas hidroloģiskā režīma atjaunošanas darbiem.

3.4.6. Atbilstoši Ziņojumā un Projekta ietvaros novērtētajam, katram no Paredzētās darbības teritorijās piedāvātajiem alternatīvajiem risinājumiem ir savas priekšrocības un trūkumi. Viens no galvenajiem ierobežojošiem faktoriem, lai veiktu pilnīgu agrākā (vēsturiskā) neietekmētā hidroloģiskā režīma atjaunošanu, ir pieejamie finansiālie resursi, kas tiešā veidā saistīti ar Projektā pieejamajiem līdzekļiem, vairumā gadījumu maksimālo hidroloģiskā režīma atjaunošanas darbu īstenošanai prasot nesamērīgi augstu finansiālo ieguldījumu, kas Projekta ietvaros nav pieejams. Tāpat, ņemto vērā, ka daudzo gadu desmitu gaitā pēc plašo meliorācijas darbu veikšanas Paredzētās darbības vietām piegulošās teritorijas tiek apsaimniekotas un tajās izveidoti infrastruktūras objekti, piemēram, autoceļi, ir jāmeklē kompromisa varianti starp dabas vērtību un saimnieciskās darbības līdzāspastāvēšanu, vienam otru negatīvi neietekmējot. Tādēļ, izvērtējot iespējamās Paredzētās darbības alternatīvas, izvēlēti tādi risinājumi, kas neprasa nesamērīgu finansiālo resursu ieguldījumu un nerada negatīvu ietekmi ārpus Projekta teritoriju robežām, tajā pašā laikā, nodrošina gan ĶNP un Natura 2000 teritorijas un Projektā izvirzīto mērķu sasniegšanu, uzlabojot īpaši aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu kvalitāti, nākotnē atjaunojot un paplašinot to aizņemtās teritorijas.

4. Izvērtētā dokumentācija:

- 4.1. Valsts vides dienesta Ventspils reģionālās vides pārvaldes (turpmāk Pārvalde) 2014.gada 4.decembra vēstule Nr.9.5.-5/2137 un Pārvaldes 2014.gada 3.decembra Ietekmes sākotnējais izvērtējums Nr.VE14SI0062 un lietas materiāli.
- 4.2. Biroja 2015.gada 29.janvāra lēmums Nr.27 „*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*” Paredzētajai darbībai.
- 4.3. Engures novada domes 2015.gada 3.februāra vēstule Nr.3-12/79 „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*”.
- 4.4. Tukuma novada domes 2015.gada 5.februāra vēstule Nr.6-17.4/614 „*Par ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējo apspriešanu*”.

- 4.5. Biroja 2015.gada 10.februāra vēstule Nr.3-01/222 „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*”.
- 4.6. Paziņojums par Paredzētās darbības sākotnējo sabiedrisko apspriešanu (publicēts laikraksta „*Engures novada ziņas*” 2015.gada 23.marta izdevumā Nr.3(15) un laikraksta „*Neatkarīgās Tukuma Ziņas*” 2015.gada 27.marta izdevumā Nr.36).
- 4.7. SIA „*Jūrmalas ūdens*” 2015.gada 10.aprīļa vēstule Nr.1-4/148 „*Par sabiedrisko apspriešanu ietekmes uz vidi novērtējumam hidroloģiskā režīma atjaunošanai Ķemeru nacionālajā parkā, Zaļajā purvā*”.
- 4.8. AS „*Latvijas valsts ceļi*” 2015.gada 13.aprīļa vēstule Nr.4.4.7.-50.
- 4.9. Privātpersonas 2015.gada 19.aprīļa vēstule „*Par hidroloģiskā režīma atjaunošanu Zaļajā purvā*”.
- 4.10. DAP Pierīgas reģionālās administrācijas 2015.gada 27.aprīļa vēstule Nr.1.17.9/99/2015-N „*Par projekta HYDROPLAN Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*” ar sākotnējās sabiedriskās apspriešanas materiāliem un sanāksmju protokoliem, sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtajiem viedokļiem un individuāli apziņoto zemes īpašnieku sarakstu.
- 4.11. Biroja 2015.gada 10.jūnijā izsniegtā Programma Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumam.
- 4.12. Paziņojums par Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu (publicēts laikraksta „*Engures novada ziņas*” un laikraksta „*Jūrmalas vārds*” 2016.gada 28.marta numuros un laikraksta „*Tukuma Laiks*” 2016.gada 10.maija numurā).
- 4.13. Pārvaldes 2016.gada 23.maija vēstule Nr.9.5.-20/1001 „*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*”.
- 4.14. DAP Pierīgas reģionālās administrācijas 2016.gada 24.maija vēstule Nr.1.17.9/3/2016-N „*Par sanāksmes protokolu nosūtīšanu*” un ziņojuma sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols.
- 4.15. DAP Pierīgas reģionālās administrācijas 2016.gada 30.maija vēstule Nr.1.17.9/4/2016-N „*Par sanāksmes protokolu nosūtīšanu*” un ziņojuma sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols.
- 4.16. DAP Pierīgas reģionālās administrācijas 2016.gada 1.jūlija vēstule Nr.1.17.9/5/2016-N un tai pievienotais ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums un paziņojums par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma iesniegšanu vērtēšanai.
- 4.17. Jūrmalas pilsētas domes 2016.gada 19.jūlija vēstule Nr.1.1-28/3580 „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*”.
- 4.18. Pārvaldes 2016.gada 20.jūlija vēstule Nr.9.5.-20/1321 „*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*”.
- 4.19. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2016.gada 22.jūlija vēstule Nr.18-le/5492 „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*”.
- 4.20. Projekta koordinators 2016.gada 11.augusta elektroniskā pasta vēstule (Biroja reģistrācijas Nr.1550).
- 4.21. DAP Pierīgas reģionālās administrācijas 2016.gada 23.augusta elektroniskā pasta vēstule (Biroja reģistrācijas Nr.1610).
- 4.22. Projekta koordinators 2016.gada 30.augusta elektroniskā pasta vēstule (Biroja reģistrācijas Nr.1645).

5. Informācija par paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotajiem ieinteresēto pušu viedokļiem un argumentiem (tai skaitā par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem):

5.1. Sākotnējā sabiedrības informēšana, sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sapulces, ieinteresēto pušu viedoklis un argumenti:

- 5.1.1. Birojs 2015.gada 29.janvārī, izdodot lēmumu Nr.27 „*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*”, informēja SIA „*Inženieru birojs „PROFECTO”*”, Engures novada domi, Tukuma novada domi, DAP un Pārvaldi, ka nepieprasa organizēt sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmi, bet norādīja, ka pašvaldībām saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 13.janvāra noteikumu Nr.18 „*Kārība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību*” (turpmāk MK noteikumi Nr.18) 18.2.punktu piecu darba dienu laikā pēc Biroja lēmuma saņemšanas jāinformē Birojs un Paredzētās darbības Ierosinātāja par to viedokli saistībā ar sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmes nepieciešamību.
- 5.1.2. Engures novada dome ar 2015.gada 3.februāra vēstuli Nr.3-12/79 informēja Biroju un DAP, ka tā, pamatojoties uz Novērtējuma likuma 15.pantu, MK noteikumu Nr.18 18.2.punktu un novada iedzīvotāju interesi par Paredzēto darbību, tajā skaitā arī negatīvu viedokli par Paredzēto darbību, uzskata par lietderīgu organizēt Paredzētās darbības sākotnējo sabiedriskās apspriešanas sanāksmi.
- 5.1.3. Tukuma novada dome ar 2015.gada 5.februāra vēstuli Nr.6-17.4/614 informēja Biroju, ka tā lūdz Ierosinātāju organizēt sākotnējo sabiedriskās apspriešanas sanāksmi Tukuma novada Slampes pagastā.
- 5.1.4. Paziņojums par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras uzsākšanu un sākotnējo sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikraksta „*Engures Novada Ziņas*” 2015.gada 23.marta izdevumā Nr.3(15) un laikraksta „*Neatkarīgās Tukuma Ziņas*” 2015.gada 27.marta izdevumā Nr.36. Tāpat par Paredzēto darbību individuāli tika informēti Darbības vietai piegulošo zemju īpašnieki (valdītāji). Sākotnējās ietekmes uz vidi novērtējuma sabiedriskās apspriešanas laikā informatīvie materiāli un dokumenti par Paredzēto darbību bija pieejami DAP Pierīgas reģionālās administrācijas birojā („*Meža māja*”, Ķemeros, Jūrmalā), Tukuma novada Slampes pagasta pakalpojumu centrā („*Kultūras pils*”, Tukuma novada Slampes pagastā) un Engures novada domē (Jaunajā ielā 9, Engures novada Smārdē), kā arī tīmekļa vietnēs <http://hydroplan.daba.gov.lv/public/lat/rezultati/>, <http://www.tukums.lv/lv/> un <http://www.enguresnovads.lv/> un biroja tīmekļa vietnē www.vpvpb.gov.lv/.
- 5.1.5. Sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmes klātienē notika 2015.gada 8.aprīlī plkst.18:00 Slampes pagasta pakalpojumu centrā („*Kultūras pils*”, Tukuma novada Slampes pagastā) un 2015.gada 9.aprīlī plkst.18:00 Smārdes kultūras centrā (Smārdē, Engures novada Smārdes pagastā).
- 5.1.6. Atbilstoši 2015.gada 8.aprīlī Tukuma novada Slampē notikušās sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokolam, tajā piedalījās 21 interesents, bet atbilstoši 2015.gada 9.aprīlī Engures novada Smārdē notikušās sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokolam, tajā piedalījās 37 interesenti. Abās sanāksmēs klātesošie tika informēti par plānotā projekta nepieciešamību un tā mērķiem, par teritorijām un to piederību, kurās plānots veikt Paredzēto darbību. Tāpat klātesošie tika informēti par līdzšinējiem projektiem un līdzšinējo pieredzi Latvijā, īstenojot mitrāju atjaunošanu. Iedzīvotājiem tika izklāstīts arī par Projekta ietvaros līdz šim veiktajiem pētījumiem un vērtētajiem risinājumiem. Klātesošie tika informēti par vispārējo Paredzētās darbības plānu un par līdzšinējo sadarbību ar

iedzīvotājiem un citiem informācijas izplatīšanas veidiem. Iedzīvotājiem tika dota iespēja uzdot jautājumus. Galvenokārt tie bija saistīti ar bažām par negatīvo ietekmi (ūdens līmeņa celšanos un applūšanu) uz Projekta teritorijām piegulošajām saimnieciskās darbības teritorijām. Iedzīvotāji no Projekta autoriem vēlējās saņemt garantiju, ka, īstenojot Paredzēto darbību, līdzšinējā saimnieciskā darbība netiks traucēta. Uz šiem jautājumiem tika saņemtas atbildes, ka veiktie pētījumi un plānotā situācija neradīs nelabvēlīgus apstākļus piegulošajiem zemes īpašumiem, tāpat tika skaidrots, ka turpmāk plānots strikti nodalīt saimnieciskās darbības un dabas teritorijas, lai tajās uzturētu un/vai panāktu vēlamu situāciju. Klātesošie interesējās par plānotajiem darbiem un tāda veida projektu īstenošanas pasaules praksi. Ņemot vērā, ka no sabiedrības puses pastāv bažas un ir skeptisks viedoklis par plānotajiem hidroloģiskā režīma atjaunošanas darbiem, no iedzīvotājiem izskanēja arī ierosinājums veikt sabiedrības izglītošanu, skaidrojot, ka, piemēram, pārmitri apstākļi un paaugstināts ūdens līmenis zināmās sezonās ir nepieciešams īpaši aizsargājamo biotopu stāvokļa uzlabošanai un ir vēlams Projektā izvirzīto mērķu sasniegšanai, kā arī to, ka šobrīd, atkarībā no zemes izmantošanas mērķa (saimnieciskā darbība vai dabas aizsardzība), atšķiras to apsaimniekošana. Iedzīvotāji izteica arī bažas par situāciju un procesu kontroli pēc projekta beigām, uz ko saņēma atbildi, ka hidroloģiskā režīma novērojumus paredzēts veikt vēl piecus gadus pēc projekta beigām un to nodrošinās DAP. Projekta autori sanāksmju beigās aicināja iedzīvotājus uz diskusiju un problemātisko jautājumu apspriešanu.

5.1.7. Ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā Birojs saņēma:

5.1.7.1. SIA „Jūrmalas ūdens” 2015.gada 10.aprīļa vēstuli Nr.1-4/148, kurā tā pauda viedokli par sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmē iegūto informāciju, kas attiecināma uz Paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz SIA „Jūrmalas ūdens” piederošo nekustamo īpašumu, kas robežojas ar Paredzētās darbības teritoriju Zaļajā purvā. Lai gan SIA „Jūrmalas ūdens” pēc sanāksmē sniegtās informācijas secināja, ka Paredzētajai darbībai nebūs tiešas ietekmes uz Ķemeru teritoriju un tās hidromelioratīvo sistēmu, tomēr vēstulē tika pausti vairāk ierosinājumi, citu starpā Paredzētās darbības sabiedriskās apspriešanas sanāksmē organizēt arī Ķemeru, lai informētu iedzīvotājus par plānotajiem darbiem un kļiedētu šaubas par to iespējamo negatīvo ietekmi uz Ķemeru teritoriju, kā arī kopumā, skaidrojot situāciju, padarīt to iedzīvotājiem vieglāk uztveramu un saprotamu. Tāpat SIA „Jūrmalas ūdens” informēja, ka sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmē no Projekta ierosinātajiem ir saņēmuši atbildi, ka Paredzētā darbība neatstās ietekmi uz Jūrmalas plisētas un īpaši Ķemeru teritoriju, tādēļ tā savā vēstulē ierosināja parakstīt oficiālu dokumentu, kurā shematiski būtu atspoguļotas teritorijas, kurās plānots veikt Paredzēto darbību un sagaidāma mijiedarbība ar Ķemeru hidromelioratīvo sistēmu, no kura varētu izdarīt secinājumus par iespējamās ietekmes varbūtību, kas veicinātu izpratni par plānoto projektu un tā lietderību.

5.1.7.2. AS „Latvijas valsts ceļi” 2015.gada 13.aprīļa vēstuli Nr.4.4.7.-50., ar kuru tā informēja, ka pēc sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmē no Projekta autoriem saņemtas atbildes, ka Paredzētā darbība neatstās ietekmi uz autoceļu V1446 (Tukums – Mīlzkalne – Smārde - Slampe), tai nav iebildumu pret Projekta izstrādi, tomēr, atbilstoši likumdošanai un normatīvo aktu prasībām, tā norādīja, ka ar VAS „Latvijas valsts ceļi” nepieciešams saskaņot tādas Projekta risinājumus, lai nodrošinātu ūdens

noteci no valsts autoceļu sāngrāvjiem, tajos nav pieļaujama ilglaicīga (ne ilgāk par 30 dienām) ūdens stāvēšana.

5.1.7.3. Privātpersonas 2015.gada 19.aprīļa vēstuli, kurā tā puda viedokli, ka nepiekrīt Paredzētajai darbībai Zaļajā purvā, jo pastāv bažas, ka, ceļoties ūdens līmenim, tā radīs neprognozējamās un nelabvēlīgas izmaiņas privātīpašumam un apkārtnējam teritorijai.

5.2. Sabiedrības informēšana, sabiedriskās apspriešanas sapulce, ieinteresēto pušu viedoklis Ziņojuma izstrādes stadijā:

5.2.1. Paziņojums par Paredzētās darbības Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikrakstu „*Engures Novada Ziņas*” un „*Jūrmalas vārds*” 2016.gada 28.aprīļa numuros un laikraksta „*Tukuma laiks*” 2016.gada 10.maija numurā, kā arī interneta vietnēs <http://hydroplan.daba.gov.lv>, www.tukums.lv, www.enguresnovads.lv, www.jurmala.lv un www.vpvp.gov.lv. Ar Ziņojumu varēja iepazīties Slampes pagasta pakalpojumu centrā („*Kultūras pils*”, Tukuma novada Slampes pagastā), darba laikā (pirmdien no plkst.8:00 – 12:30 un 13:30 – 18:00; otrdien – ceturtdien no plkst.8:00 – 12:30 un 13:00 – 16:30; piektdien no plkst.8:00 – 12:30 un 13:00 – 15:00); Engures novada domē (Jaunajā ielā 9, Engures novada Smārdes pagasta Smārdē) darba laikā (pirmdien no plkst.8:00 – 18:00; otrdien – ceturtdien no plkst.8:00 – 17:00; piektdien no plkst.8:00 – 15:00); Jūrmalas pilsētas domē (Jomas ielā 1/5, Jūrmalā) darba laikā (pirmdien no plkst.8:30 – 18:00; otrdien – ceturtdien no plkst.8:30 – 17:00; piektdien no plkst.8:30 – 16:00) un Ierosinātās tīmekļa vietnē <http://hydroplan.daba.gov.lv/public/lat/rezultati/>, kā arī Birojā.

5.2.2. Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas sanāksmes klātienē notika 2016.gada 19.maijā plkst.18:00 Smārdes kultūras centrā (Engures novada Smārdes pagastā), 2016.gada 20.maijā plkst.18:00 Ķemeru vidusskolā (Tukuma ielā 10, Jūrmalā) un 2016.gada 24.maijā plkst.18:00 Slampes kultūras pilī („*Kultūras pils*”, Tukuma novada Slampes pagastā). Atbilstoši Birojā iesniegtajiem Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokoliem, Engures novada Smārdes pagasta sanāksmē piedalījās 15 klātesošie, bet Tukuma novada Slampes pagasta un Ķemeru sanāksmēs katrā piedalījās 11 klātesošie. Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas sanāksmju ievaddaļā klātesošie tika iepazīstināti ar projekta mērķi, hidroloģiskā režīma atjaunošanas programmu izstrādi, mitrāju atjaunošanu, sabiedrības informēšanu un iesaistīšanu, liekot uzsvāru uz nepieciešamību susināt teritorijas, kur tas ir nepieciešams, bet susināšanas ietekmi novērst teritorijās, kur prioritāra ir dabas aizsardzība (Projekta īstenošanas teritorijas). Klātesošie tik informēti par darbiem, kas veikti saistībā ar ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru, un iepazīstināti ar Ziņojuma saturu. Tāpat iedzīvotāji detālāk tika informēti par teritorijām, kurās plānota Paredzētā darbība, par katrā vietā plānotajiem hidroloģiskā režīma atjaunošanas darbiem, to ietekmi uz piegulošo teritoriju u.c. Klātesošajiem bija iespēja uzdot jautājumus. Iedzīvotāji galvenokārt interesējās par Paredzētās darbības ietekmi uz Skudrupīti, nākotnē plānoto dziļumu un ūdens daudzumu tajā, plānotajiem palieņu apsaimniekošanas risinājumiem. Iedzīvotāji tika informēti, ka šajā gadījumā projekta ietvaros jau laicīgi iestrādāti risinājumi un veikti pasākumi, lai Paredzētā darbība negatīvi neietekmētu privātās zemes. Iedzīvotāji arī interesējās par to iespēju ietekmēt projekta gaitu. Tāpat interesējās par Zaļajā purvā plānoto hidroloģiskā režīma atjaunošanas darbu ietekmi uz blakus esošo Kūdras ciemu. Uz ko saņēma atbildi, ka šāda ietekme netiek prognozēta, jo papildus notiek meliorācijas sistēmas sakārtošana un ilgtermiņā plānots iedzīvotājiem nozīmīgās teritorijās veikt meliorācijas grāvju tīrīšanu, bet dabas teritorijās tos taisīt ciet vai neaiztikt. Projekta autori sanāksmju beigās aicināja iedzīvotājus turpināt diskusiju un problemātisko jautājumu apspriešanu.

- 5.2.3. Ietekmes uz vidi novērtējuma Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas laikā Birojs saņēma Pārvaldes 2016.gada 23.maija vēstuli Nr.9.5.-20/1001, ar kuru tā puda viedokli, ka Ziņojums sagatavots un tajā iekļautā informācija ir atbilstoša Biroja izdotajai Programmai Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumam, kā arī norādīja uz dažām nepilnībām, atsaucoties uz spēkā neesošiem normatīvajiem aktiem.

5.3.Sabiedrības informēšana par Birojā iesniegto Ziņojumu un argumenti Ziņojuma izvērtēšanas stadijā:

- 5.3.1. Birojā Ziņojums tika iesniegts 2016.gada 1.jūlijā. Paziņojums par iesniegto Ziņojumu tika publicēts Biroja tīmekļa vietnē www.vpvb.gov.lv un pašvaldību tīmekļa vietnēs www.tukums.lv un www.enguresnovads.lv. Ziņojums bija pieejams tīmekļa vietnē <http://hydroplan.daba.gov.lv/public/lat/rezultati/>.
- 5.3.2. Atsaucoties uz Biroja lūgumu sniegt viedokli par iesniegto Ziņojumu, Birojā tika saņemta:
- 5.3.2.1.Jūrmalas pilsētas domes 2016.gada 19.jūlija vēstule Nr.1.1-28/3580, ar kuru tā Biroju, gatavojot atzinumu, lūdza ņemt vērā prasības ietekmēm uz sulfīdu saturošo pazemes ūdeņu atradnēm, to saglabāšanu un aizsardzību, nodrošinot to eksistenci Jūrmalā, un prasības par hidroloģisko apstākļu nepasliktināšanu Jūrmalas pilsētas administratīvās teritorijas apdzīvotajās vietās, arī Ķemeros.
- 5.3.2.2.Pārvaldes 2016.gada 20.jūlija vēstule Nr.9.5.-20/1321, ar kuru tā informēja, ka Ziņojumā veikti labojumi, atbilstoši Pārvaldes norādījumiem, aktualizējot normatīvos aktus, un norādīja, ka Ziņojumā iekļautā informācija ir atbilstoša Biroja izsniegtajai Programmai.
- 5.3.2.3.Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2016.gada 22.jūlija vēstule Nr.18-le/5492, ar kuru tā informēja, ka izvērtējot plānoto projektu un tā pielikumus un Birojā iesniegto Ziņojumu, tā saskaņo Paredzēto darbību bez iebildumiem un komentāriem.
- 5.3.3. Ziņojuma izvērtēšanas gaitā Birojā tika saņemta:
- 5.3.3.1.Projekta koordinators 2016.gada 11.augusta elektroniskā pasta vēstule (Biroja reģistrācijas Nr.1550), ar kuru Birojā iesniegti precizējumi Ziņojuma pielikumiem.
- 5.3.3.2.DAP Pierīgas reģionālās administrācijas 2016.gada 23.augusta elektroniskā pasta vēstule (Biroja reģistrācijas Nr.1610), ar kuru tā Birojā iesniedza precizējumus Ziņojuma pielikumam.
- 5.3.3.3.Projekta koordinators 2016.gada 30.augusta elektroniskā pasta vēstule (Biroja reģistrācijas Nr.1645), ar kuru iesniegta papildinformācija Ziņojumam.

6. Nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama:

- 6.1. Ņemot vērā Paredzētās darbības specifiku un tās saistību ar Projektu un tajā izvirzītajiem mērķiem, Ziņojuma ietvaros Paredzētās darbības radītās ietekmes uz vidi novērtējuma uzmanība galvenokārt vērsta uz hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņu novērtējumu un ar to saistītām ietekmēm. Būtiski atzīmēt, ka šī ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā vērtējamās Paredzētās darbības – hidroloģiskā režīma atjaunošana, mērķis ir apzināti radīt tādu ietekmi uz vidi, lai tiktu izmainīts Darbības vietu teritorijās esošais hidroloģiskais režīms (to atjaunojot pēc iespējas tuvāk kādreizējam hidroloģiskajam režīmam, kas pastāvējis pirms plašo meliorācijas darbu veikšanas teritorijās), tādējādi mērķtiecīgi ietekmējot un izmainot esošo vides stāvokli, lai radītu priekšnosacījumus īpaši

aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu atjaunošanai un izveidei, un īpaši aizsargājamām sugām labvēlīgu apstākļu nodrošināšanai.

- 6.2. Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros Ziņojuma autori ir novērtējuši iespējamās ar Paredzēto darbību saistītās ietekmes uz vidi visās ĶNP teritorijā plānotajās Paredzētās darbības vietās. Tādejādi Ziņojuma ietvaros prognozētas ar Paredzētās darbības teritorijām saistīto ūdensteču un sateces baseinu hidroloģiskā režīma izmaiņas un to dinamika Paredzētās darbības ietekmē. Tāpat, ņemot vērā, ka viens no ĶNP izveidošanas mērķiem ir aizsargāt sērūdeņu veidošanos, Ziņojuma ietvaros vērtēta arī Paredzētās darbības ietekme uz sērūdeņu veidošanās procesiem Darbības vietās un tām piegulošajās teritorijās. Vēl saistībā ar teritoriju hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu Ziņojumā vērtēta Paredzētās darbības ietekme uz virszemes ūdeņiem, gruntsūdeņiem un pazemes ūdeņiem, ar tiem saistīto dzeramā ūdens pieejamību apkārtnes iedzīvotājiem, to kvalitāti un iespējamo piesārņojumu, kā arī ietekme uz apkārtnes meliorācijas sistēmu un plūdu veidošanās iespējamību, augsnēs mitruma režīma izmaiņām. Novērtējums no dažādiem aspektiem veikts arī vērtējot Paredzētās darbības ietekmi uz Darbības vietās un tām piegulošajās teritorijās esošo bioloģisko daudzveidību, tajā skaitā īpaši aizsargājamām sugām, biotopiem un sugu dzīvotnēm, to stāvokļa ĪADT, ņemot vērā, ka Paredzētās darbības specifika ir saistīta ar tādu apstākļu izmaiņām (hidroloģiskā režīma atjaunošanu), kas ir labvēlīgs ĶNP un Projekta mērķos izvirzīto īpaši aizsargājamo biotopu kvalitātes uzlabošanai un pakāpeniskai to platību palielināšanai, tajā pašā laikā samazinot degradētās teritorijas, arī tādas, kas šobrīd atbilst Eiropas Savienības aizsargājamam biotopam Latvijā, paredzot uzlabo tā stāvokli. Tāpat Ziņojuma ietvaros vērtēta Paredzētās darbības ietekmes uz gaisa kvalitātes un trokšņa līmeņa izmaiņām, ietekme uz ainavu daudzveidību, kultūrvēsturisko vidi un rekreācijas resursiem, ietekme uz sabiedrību, vērtētas iespējamās avāriju situācijas un pasākumi to novēršanai. Novērtējumā analizēta Paredzētās darbības un citu esošo darbību iespējamā kopējā un savstarpējā ietekme, vērtēti Paredzētās darbības iespējamie limitējošie faktori, inženiertehniskie un organizatoriskie pasākumi ietekmes uz vidi novēršanai vai mazināšanai, veikts paredzētās darbības ietekmes uz vidi būtiskuma izvērtējums. Ziņojuma ietvaros vērtētas arī Paredzētās darbības alternatīvas, vērtējot darbību kopumu un apjomu un to ietekmi uz katru ĶNP esošo Projekta teritoriju un tai piegulošo teritoriju. Ziņojumā apkopota informācija par esošo monitoringu Paredzētās darbības teritorijā un sniegts vērtējums par turpmāko monitoringa pasākumu nepieciešamību.
- 6.3. Novērtējis Ziņojumu, Birojs secina, ka Ziņojuma autori ir apzinājuši galvenos ar Paredzētās darbības vietām un Paredzēto darbību risinājumiem saistītos faktorus, kas var radīt nelabvēlīgu ietekmi uz vidi gan Darbības vietās, gan tām piegulošajās teritorijās, ņemot vērā gan to, ka Paredzētā darbība tiks veikta ĪADT, gan to, ka Darbības vietām piegulošajās teritorijās atrodas gan saimniecībā izmantojamās teritorijas, gan infrastruktūras objekti. Birojs atzinīgi vērtē, ka jau Projekta izstrādes gaitā un vēlāk arī ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā Ziņojuma autori piesaistījuši ievērojamu skaitu attiecīgo jomu speciālistu un ekspertu (turpmāk arī Eksperts vai Eksperti), kas savas kompetences ietvaros veikuši Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumu, vienlaikus prognozējot sagaidāmo situāciju un tās radītās ietekmes un rekomendējot labākos risinājumus Paredzētās darbības veikšanai, lai īstenotu Projektā izvirzītos mērķus, bet tajā pašā laikā kļiedētu bažas par iespējamu Paredzētās darbības radītu būtisku negatīvu ietekmi gan uz konstatētajām dabas vērtībām, gan apkārtesošo īpašumu un infrastruktūras objektu līdzšinējo izmantošanu. Veicot Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumu, tajā skaitā vērtējot Paredzētās darbības alternatīvos risinājumus, ņemta vērā gan Darbības vietu, gan piegulošo teritoriju līdzšinējā izmantošana un vides stāvoklis tajās, tuvumā esošie objekti un to jutīgums, Darbības vietu un tām piegulošo teritoriju bioloģiskā daudzveidība un īpaši aizsargājamās dabas vērtības. Šāda novērtējuma ietvarā Birojs pievienojas Ziņojuma autoru secinājumiem, ka būtiskākās vai kompleksākās ar Paredzēto darbību saistītās ietekmes ir saistītas ar

Darbības vietu hidroloģiskā režīma izmaiņām, kas savukārt var atstāt ietekmi gan uz Darbības vietu, gan tām piegulošo teritoriju mitruma režīmu un hidroģeoloģiskajiem apstākļiem. Tāpat sagaidāms, ka minēto ietekmju rezultātā izmainīsies Darbības vietu esošā bioloģiskā daudzveidība un labvēlīgi tiks ietekmēta vēlamā īpaši aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu kvalitāte, palielināsies vēlamā īpaši aizsargājamo biotopu platības un īpaši aizsargājamo sugu populācijas, tādējādi īstenojot ĶNP un Natura 2000 teritorijas un Projekta ietvaros izvirzītos mērķus un nodrošinot ĪADT un Darbības vietās esošām īpaši aizsargājamām dabas vērtībām labvēlīgu aizsardzības stāvokli.

- 6.4. Pamatojoties uz iepriekš minēto, kā būtiskākos ar Paredzētās darbības realizāciju saistītos ietekmes uz vidi aspektus Birojs Ziņojumā identificē hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma, augsnes struktūras un mitruma režīma izmaiņas un iespējamās ietekmes uz bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamām dabas vērtībām, papildus tam arī iespējamās ainaviskās, gaisa kvalitātes un trokšņa līmeņa izmaiņu ietekmes, kuras arī izvērtē vārtētas šajā Biroja atzinumā, sniedzot vērtējumu arī par nosacījumiem, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama minēto aspektu griezumā un nepieciešamajiem vides kvalitātes novērtēšanas monitoringa pasākumiem, lai novērtētu un kontrolētu Paredzētās darbības radīto ietekmi, pēc iegūtajiem rezultātiem nepieciešamības gadījumā lemjot par ietekmi mazinošu vai veicinošu (Paredzēto darbību papildinot ar citiem risinājumiem, lai nodrošinātu Projektā izvirzīto mērķu sasniegšanu) pasākumu nepieciešamību, kā arī ilgtermiņā varētu izdarīt secinājumus par Projekta mērķu sekmīgu sasniegšanu.

6.5. Kā būtiskākos Birojs Ziņojumā identificē sekojošus ar Paredzētās darbības realizāciju saistītos ietekmes uz vidi aspektus:

- 6.5.1. Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma, augsnes struktūras un mitruma režīma izmaiņas.
- 6.5.2. Ietekme uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamām dabas vērtībām.
- 6.5.3. Gaisa kvalitātes izmaiņas.
- 6.5.4. Troksnis un tā izplatība.
- 6.5.5. Ainaviskās un citas ietekmes.

6.6. Izvērtējot Ziņojumā identificētās un vērtētās iespējamās Paredzētās darbības ietekmes uz vidi, Birojs secina sekojošo:

6.6.1. Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma, augsnes struktūras un mitruma režīma izmaiņas:

- 6.6.1.1. Paredzētā darbība ir hidroloģiskā režīma atjaunošana trīs ĶNP teritorijās, katrā no tām īstenojot atšķirīgus hidroloģiskā režīma atjaunošanas pasākumus. Ņemot vērā Paredzētās darbības specifiku, prognozējams, ka būtiskākās ietekmes uz vidi, kuras sagaidāmas īstenojot Paredzēto darbību, galvenokārt ir saistītas ar izmaiņām Darbības vietu un tām piegulošo teritoriju hidroloģiskajā un hidroģeoloģiskajā režīmā, kas citu starpā var atstāt ietekmi uz teritoriju gruntsūdens līmeni, pazemes ūdeņiem un to plūsmas virzienu, radīt plūdu riskus, augsnes un mitruma režīma izmaiņas, kā arī ietekmēt apkārtnes bioloģisko daudzveidību.
- 6.6.1.2. Lai novērtētu Paredzētās darbības ietekmi uz Darbības vietām, tām piegulošajām teritorijām un tajās esošajām dabas vērtībām, sasniedzot Projektā izvirzītos hidroloģiskā režīma atjaunošanas mērķus, būtiski ietekmējot tikai Skudrupītes hidroloģisko režīmu (kas ir Projekta un Paredzētās darbības mērķis), bet neietekmējot citu ar Paredzētās darbības vietām saistīto ūdensteču (Smirdgrāvja, Vēršupītes un Kauguru kanāla)

hidroloģisko režīmu, piesaistot attiecīgās jomas speciālistus un ekspertus, veikti esošās un plānotās situācijas hidroloģiskie aprēķini un hidroloģiskā modelēšana.

6.6.1.3. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, hidroloģiskie aprēķini veikti saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 23.augusta noteikumiem Nr.631 „*Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 224-05 „Meliorācijas sistēmas un hidrotehniskās būves”*”. Hidroloģiskajiem aprēķiniem izmantotas empīriskas sakarības un augstumlīkņu kartes, atbilstoši minētajiem Ministru kabineta noteikumiem.

6.6.1.4. Lai raksturotu Paredzētās darbības vietu esošo hidroloģisko režīmu un plānoto (sagaidāmo) hidroloģisko režīmu pēc Paredzētās darbības īstenošanas, veikti teritoriju sateces baseinu laukuma aprēķini, pavasara palu un vasaras - rudens plūdu maksimālo caurplūdumu aprēķini un vasaras pusgada vidējo caurplūdumu aprēķini un aprēķināta to pārsniegšanas varbūtība, kuri sīkāk aprakstīti Ziņojuma 1., 2., un 3.pielikumā. Tāpat detālāks Paredzētās darbības ietvaros plānoto un vērtēto darbību kopums un prognozes par sagaidāmajam izmaiņām, īstenojot hidroloģiskā režīma atjaunošanu, sniegts Projekta hidroloģiskā režīma atjaunošanas programmās, kuras Projekta ietvaros izstrādātas katrai Paredzētās darbības teritorijai (un pieejamas Projekta tīmekļa vietnē <http://hydroplan.daba.gov.lv/public/lat/rezultati/>).

6.6.1.5. Projekta teritorijās iegūtie galvenie hidroloģisko aprēķinu rezultāti parāda, ka:

6.6.1.5.1. Zaļā purva (Ziņojuma 1.pielikums) teritorijas hidroloģisko režīmu galvenokārt ietekmē purva teritorija, kas uzkrāj pavasara palu ūdeņus un samazina maksimālā caurplūduma apjomus, tāpat būtiska nozīme ir arī mežiem, kas ar savu īpatnējo mikroklimatu samazina pavasara palu noteci. Teritorijā (Smirdgrāvja sateces baseinā) aprēķinātie pavasara palu maksimālie caurplūdumi pēc Paredzētās darbības veikšanas būtiski nemainīsies, caurmērā tie palielināsies par 5,1 – 5,7% (jeb par $\sim 0,08 - 0,13 \text{ m}^3/\text{s}$), bet aprēķinātais vasaras – rudens plūdu maksimālais caurplūdums pieaugs par 5,5% (jeb par $\sim 0,03 \text{ m}^3/\text{s}$), savukārt vasaras pusgada vidējais caurplūdums paliks nemainīgs – $0,054 \text{ m}^3/\text{s}$.

6.6.1.5.2. Kopumā veiktie aprēķini parāda, ka veicot Paredzēto darbību Zaļajā purvā, nav sagaidāmas būtiskas izmaiņas teritorijas hidroloģiskajā režīmā, tādēļ ietekme nav vērtējama kā būtiska. Tajā pašā laikā Ziņojuma ietvaros vērtēts, ka Zaļā purva teritorijā ap kūdras karjeriem plānotā susinātājgrāvju aizsprostošana, izbūvējot ~ 450 kūdras dambjus, nodrošinās labvēlīgus hidroloģiskos apstākļus (nepieciešamo gruntsūdens līmeni), lai sasniegtu Projekta mērķi un nodrošinātu augtā purva attīstībai piemērotus apstākļus. Sagaidāms, ka Paredzētās darbības ietekmē tiks stabilizēts ūdens līmenis ap Zaļā purva teritorijā esošajiem karjeriem. Savukārt teritorijā plānotā koku izzāģēšana $\sim 250 \text{ ha}$ platībā, samazinās veģetācijas radīto iztvaikošanu, tajā pašā laikā teritorijā samazināsies kopējā ar mežiem klātā platība.

6.6.1.5.3. Tāpat Paredzētās darbības vietai Zaļajā purvā veikta prognoze par teritoriju iespējamo applūšanu pēc Paredzētās darbības īstenošanas (Ziņojuma 11. un 12.pielikums), salīdzinot ar esošo situāciju. Iegūtie rezultāti parāda, ka applūstošās teritorijas ar 5 - 10% varbūtību (šāda situācija sagaidāma aptuveni reizi 10 – 20 gados) praktiski nepārsniedz Projekta aktivitāšu teritoriju Zaļajā purvā. Tikai nelielas teritorijas applūšana prognozēta uz ZA un A no Darbības vietas, Smirdgrāvja un Medupītes augštecē.

6.6.1.5.4. Savukārt Skudrupītes (Ziņojuma 2.pielikums) hidroloģisko režīmu galvenokārt ietekmē agrākos laikos veiktie meliorācijas darbi (upes taisnošana) un nesen veiktie Slampes upes renaturalizācijas darbi. Skudrupītes palienē virsūdens noteci pilnībā nosaka upes caurplūduma rādītāji, tādēļ veikti gan esošās, gan plānotās situācijas hidroloģiskie aprēķini. Aprēķinu kopsavilkums par plānoto situāciju sniegts Ziņojuma

7.tabulā un 2.pielikuma 6.tabulā, bet pavasara palu maksimālie caurplūdumi renaturalizētā Skudrupītes posma garenprofilā parādīti minētā pielikuma 8.attēlā. Savukārt Skudrupītes plānotais renaturalizējamais posms un atjaunojamās gultnes hidraulisko aprēķinu 11 šķērsprofilu izvietojums parādīts Ziņojuma 2.pielikuma 6.attēlā.

- 6.6.1.5.5. Skudrupītes jaunizveidojamā gultne un to raksturojošie parametri (katra projektētā posma šķērsprofils) jau savlaicīgi, pirms reālu darbu veikšanas, pielietojot dažādas hidroloģisko aprēķinu un prognožu metodes, plānoti tā, lai, atjaunojot upes sākotnējo tecējumu, tās hidroloģiskais režīms negatīvi neietekmētu blakus esošo īpašumu teritorijas, bet tajā pašā laikā nodrošinātu atbilstošu mitruma režīmu tās palienē esošo zālāju pastāvēšanai. Tādēļ sagaidāms, ka realizējot Paredzēto darbību un renaturalizējot Skudrupīti tādā veidā, kā tas vērtēts ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros, dabiskotā Skudrupīte regulāri pavasara palu laikā izies no krastiem, appludinot tai piegulošos palieņu zālājus, kas ir arī Projekta un Paredzētās darbības mērķis. Tāpat sagaidāms, ka plānotie darbi uzlabos Skudrupītes kvalitāti, kas šobrīd vērtējama kā zema.
- 6.6.1.5.6. To parāda arī aprēķinu gaitā veiktā prognoze par renaturalizētās Skudrupītes pavasara palu applūdumu ar 10% varbūtību (šāda situācija sagaidāma aptuveni reizi 10 gados), kas ir viena no būtiskākajām iespējamām ietekmēm un kas var atstāt iespaidu arī uz Projektam piegulošām teritorijām (Ziņojuma 10.attēls un 2.pielikuma 9.attēls). No sniegtajiem attēliem secināms, ka renaturalizētās Skudrupītes pavasara palu maksimums galvenokārt skar Projekta teritorijas Skudrupītes palienē, līdz vietējās nozīmes ceļam, gar kuru iet arī minētās Projekta teritorijas R robeža, un Projekta teritorijas mežos uz R no Ķemeru tīreļa R daļu. Tikai nelielā teritorijā uz DR no Projekta teritorijām prognozētais pavasaru palu maksimums sagaidāms arī ārpus Darbības vietu teritorijām. Tomēr, ņemot vērā, ka šī teritorijas atrodas ĶNP esošajās Dunduru pļavās, kur iepriekš veikta Slampes upes posma renaturalizācija līdzīgu mērķu sasniegšanai kā Paredzētās darbības vietās, tā nav uzskatāma par būtisku ietekmi vai par tādu ietekmi, kas varētu radīt negatīvu ietekmi uz apkārtnes īpašumiem ārpus Darbības vietām. Sagaidāms, ka analizētā pavasara palu situācija atjaunotajā Skudrupītē veidosies tikai pavasarī (iespējams kādreiz arī lielu lietus gāžu laikā vasarā un rudenī). Sagaidāms, ka pēc paliem ūdens līmenis atgriezīsies upes gultnē un palienē esošās pļavas atgūs mēreni mitrus un sausus apstākļus, nepieļaujot pārpurvošanās procesu attīstību un aizaugšanu, tādējādi nodrošinot palieņu zālāju biotopu attīstībai labvēlīgu hidroloģiskā režīma apstākļus.
- 6.6.1.5.7. Tāpat ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros atsevišķi vērtēta Paredzētās darbības ietekme uz Skudrupītes palienē un tai piegulošajā teritorijā esošo meliorācijas sistēmu, jo, atšķirībā no citām Projekta teritorijām, kur piegulošo teritoriju meliorācijas sistēmas un to elementi neatrodas prognozēto hidroloģiskā režīma izmaiņu ietekmes zonā, Skudrupītei piegulošajos zālajos ierīkota segtā drenāžas sistēma (Ziņojuma 29.attēls), kura, atbilstoši Ziņojumā norādītajam, galvenokārt bebru darbības dēļ vairs nefunkcionē. Ziņojumā norādīts, ka Skudrupītes palieņu zālāju slēgtā meliorācijas sistēma ir lokāla un nav saistīta ar citām Skudrupītes sateces baseinā esošām lauksaimniecībā izmantojamām zemēm un to meliorācijas sistēmām. Tādēļ Ziņojumā ietvaros prognozēts, ka nav sagaidāma Paredzētās darbības ietekme uz meliorācijas sistēmām ārpus Darbības vietas, jo par robežšķirtni starp Darbības vietu un lauksaimniecības zemēm uz R no tās kalpo arī pašvaldības autoceļš.
- 6.6.1.5.8. Mežos uz R no Ķemeru tīreļa (Ziņojuma 3.pielikums) hidroloģisko režīmu galvenokārt ietekmē blakus esošais Ķemeru tīrelis, kas uzkrāj pavasara palu ūdeņus un samazina maksimālā caurplūduma apjomus, savukārt teritorijas meži (to īpatnējā mikroklimata ietekmē) samazina pavasara palu noteci. Veicot hidroloģiskos aprēķinus

plānotajai situācijai minētajā Darbības vietā, galvenokārt secināts, ka, īstenojot paredzēto susinātājgrāvju aizbēršanu un aizsprostošanu, samazināsies pašlaik grāvju drenējamās teritorijas platība, līdz ar to arī sateces baseina caurplūdumi. Tādejādi sagaidāms, ka aprēķinātie pavasara palu maksimālie caurplūdumi samazināsies par 20,5%, vasaras – rudens palu caurplūdumi samazināsies par 20,7%, bet pusgada vidējais caurplūdums - par 21,5%. Prognozēts, ka pēc hidroloģiskā režīma atjaunošanas mežos uz R no Ķemeru tīreļa aptuveni viena piektā daļa no aprēķinos pieņemtā sateces baseina ūdeņiem vairs netiks drenēti virszemes ūdenstecēs, bet paliks teritorijā, kā rezultātā sagaidāms, ka pakāpeniski atjaunosies dabiskais mitruma režīms un aizbērto un aizdambēto grāvju tuvumā paaugstināsies gruntsūdens līmenis, veidojot piemērotus apstākļus pārmitro meža biotopu atjaunošanai.

- 6.6.1.5.9. Ziņojuma ietvaros atsevišķi vērtēta Paredzētās darbības ietekme uz minētās Projekta teritorijas D daļu, kur Slampes upe ietek Kauguru kanālā. Atbilstoši novērtētajam, līdzīgi kā vērtētās teritorijas R daļā, prognozēts, ka, aizberot grāvjus, drenējamā teritorija samazināsies par ~53,7%, kā rezultātā samazināsies arī teritorijas caurplūdums. Līdz ar to sagaidāms, ka vairāk kā par 65% samazināsies arī pavasara palu maksimālie caurplūdumi, kā arī būtiski samazināsies vasaras - rudens plūdu caurplūdumi un vasaras pusgada vidējais caurplūdums. Novērtējuma rezultātā secināts, ka, ņemot vērā, ka gan esošajā situācijā, gan pēc Paredzētās darbības veikšanas prognozētajā situācijā teritorijas caurplūdums ir neliels un galvenokārt nepārsniedz $1\text{ m}^3/\text{s}$, sagaidāms, ka nekādas krasas pārmaiņas teritorijas hidrogrāfiskajā situācijā nenotiks. Sagaidāms, ka nedaudz palielināsies gruntsūdens līmenis aizbērto un aizdambēto grāvju tuvumā, sasniedzot Projektā izvirzīto mērķi, atjaunot dabisko stāvokli pirms meliorācijas darbu veikšanas.
- 6.6.1.5.10. Tāpat atsevišķi veikta arī minētās teritorijas applūšanas prognoze ar 5 – 10% varbūtību (šāda situācija sagaidāma aptuveni reizi 10 – 20 gados) pēc Paredzētās darbības veikšanas (Ziņojuma 10.pielikums). No modelētās situācijas secināms, ka applūšanas gadījumā Projekta teritorijas D daļā, vietās, kur plānota grāvju aizdambēšana un aizbēršana, tiem tieši piegulošajās teritorijās galvenokārt sagaidāma gruntsūdens līmeņa pacelšanās par ~0,5 – 0,4m, bet ūdensteču virzienā uz R un D, gruntsūdens līmeņa paaugstināšanās krasi samazināsies. Vienīgi uz ZA, virzienā uz Ķemeru tīreļa pusi, prognozējama plašāka zona, kurā applūduma gadījumā sagaidāma gruntsūdens līmeņa pacelšanās par 0,2 – 0,5m.
- 6.6.1.6. Tā kā nepieciešams izvērtēt, vai un kā Paredzētās darbības ietekmē, izmainot Paredzētās darbības teritorijās esošo hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, tajā skaitā paceļot ūdens līmeni, var tikt ietekmēta arī sērūdeņraža veidošanās, tad Projekta un ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros prognozēta Paredzētās darbības ietekme uz sērūdeņraža veidošanos, izmantojot sērūdeņraža veidošanās/transporta matemātiskos modeļus. Novērtējuma ietvaros modelēšana tika veikta arī Darbības vietu un tām piegulošo teritoriju esošajiem un pēc Paredzētās darbības veikšanas sagaidāmajiem gruntsūdens un pazemes ūdens (šajā gadījumā Salaspils ūdens horizonta) horizontu pjezometriskajiem līmeņiem, kas ir arī būtisks aspekts, kurā jāvērtē Paredzētās darbības ietekme, lai novērtētu tās iespējamo ietekmi uz Darbības vietu un to apkārtnes hidroģeoloģisko režīmu. Paredzētās darbības ietekme uz dziļāk esošiem ūdens horizontiem nav sagaidāma, tādēļ šajā atzinumā nav apskatīta. Sākotnējais modelis aptver ~750km² plašu teritoriju, kas ietver visu Ķemeru tīreli, tam piegulošo teritoriju uz R no tā un Zaļā purva teritoriju. Modelējot tika pieņemts, ka maksimālā gruntsūdens līmeņa pacelšanās, veicot Paredzēto darbību plānotā hidroloģiskā režīma atjaunošanai, būs par 1m, lai gan Paredzētās darbības gaitā nav plānota tik liela ūdens līmeņa paaugstināšana (Ziņojuma 13.pielikums). Šāda pieeja vērtēta, lai izprastu Paredzētās darbības izraisītas potenciālās sekas un ietekmju attālumu, kā arī ekstrēmu klimatisko parādību ietekmi. Projekta gaitā

papildu jau veiktajiem aprēķiniem, tika precizēti Darbības vietu hidroloģiskā režīma atjaunošanas scenāriji, tādēļ atkārtoti tika veikta modelēšana pieņemot, ka maksimālais iespējamais ūdens līmeņa paaugstinājums Darbības vietās un tām piegulošajās teritorijās ir 0,3m. Tādēļ Ziņojuma 14.pielikumā sniegtā informācija papildina jau iepriekš veiktos aprēķinus un prognozes, kas sniegti Ziņojuma 13.pielikumā. Modeļu detālāks apraksts un aprēķinos izmantotie dati sniegti Ziņojuma 13. un 14.pielikumā. Arī minēto aprēķinu un prognozes veikuši Projekta un ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā pieaicinātie attiecīgās jomas eksperti.

- 6.6.1.7. Modelēšanas gaitā iegūtie rezultāti (Ziņojuma 13.pielikuma 15., 16. un 17.attēls) parāda, ka esošajā situācijā augstākais gruntsūdens līmenis koncentrējas Zaļajā purvā esošās darbības vietas centrālajā daļā (pjezometriskajam ūdens līmenim sasniedzot 12 - 13m) un DR daļā (pjezometriskajam ūdens līmenim sasniedzot 12m), bet pēc gruntsūdens līmeņa paaugstināšanas lielākajā teritorijas daļā situācija paliek nemainīga, būtiskākās izmaiņas skar Projekta teritorijas Z, ZA daļu, ap kūdras karjeru, kur sagaidāma gruntsūdens līmeņa paaugstināšanās par ~1m, kas ir arī Darbības vietas zemākā daļa. Tādējādi pjezometriskais ūdens līmenis kvartāra horizontā šajā teritorijās prognozēts no 11 - 12m. Savukārt modelētajā situācijā, kad ūdens līmenis Zaļajā purvā tiek paaugstināts par novērtēto maksimāli iespējamo – 0,3m, izmaiņas sagaidāmas tikai Zaļā purva Z un ZA daļā, ap tajā esošo karjeru, kur maksimālā prognozētā gruntsūdens pjezometriskā līmeņa paaugstināšanās ir 0,3m (Ziņojuma 14.pielikuma 1.attēls).
- 6.6.1.8. Līdzīga situācija prognozēta arī Salaspils ūdens horizontā (Ziņojuma 13.pielikuma 18., 19. un 20.attēls), kur augstākais tā pjezometriskais līmenis (13m) esošajā situācijā aprēķināts Zaļajā purvā esošās Darbības vietas centrālajā daļā, bet pēc Paredzētās darbības veikšanas būtiskākās izmaiņas sagaidāmas teritorijas Z, ZA daļā, ap tajā esošo kūdras karjeru. Sagaidāms, ka ap kūdras karjeru Salaspils ūdens horizonta pjezometriskais līmenis paaugstināsies par 0,4 – 0,6m minētās teritorijas perifērajā daļā un par 0,8 – 1m teritorijas centrālajā daļā, pjezometriskajam līmenim sasniedzot vidēji 11 – 12m. Savukārt prognozējot zemākas ūdens līmeņa izmaiņas, sagaidāms, ka arī Salaspils ūdens horizonta pjezometriskais līmenis Zaļā purva ZA daļas centrā var pieaugt ne vairāk kā par 0,3m, bet uz Z, ārpus Darbības vietas, ne vairāk kā par 0,1m ~1km attālumā uz Z no esošā lielākā karjera.
- 6.6.1.9. Ņemot vērā, ka Paredzētās darbības teritorijas Skudrupītes palienē un mežos uz R no Ķemeru tīreļa atrodas viena otram blakus un hidroloģiski ir savstarpēji saistītas, tad modelēšanas gaitā tās apskatītas kā vienota teritorija. Modelēšanas gaitā iegūtie rezultāti (Ziņojuma 13.pielikuma 24., 25. un 26.attēls) parāda, ka esošajā situācijā augstākie kvartāra ūdens horizonta pjezometriskie līmeņi (12 – 15m) izplatīti minētās teritorijas ZR, Z un A daļā, bet zemākie (8 – 10m) - teritorijas D daļā, Skudrupītes lejtecē. Paredzētās darbības ietekmē būtiskākās izmaiņas sagaidāmas teritorijas D daļā, Skudrupītei piegulošajās teritorijās, kur kvartāra ūdens horizonta pjezometriskā līmeņa paaugstināšanās prognozēta par 0,6 līdz 1m, pjezometriskajam līmenim sasniedzot ~8 – 11m. Atbilstoši veiktajam novērtējumam, sagaidāmās izmaiņas ir saistītas ar lokalizētām gruntsūdens līmeņu izmaiņām teritorijas nosusināšanas grāvju apkārtnē, savukārt gruntsūdens līmeņa izmaiņas Ķemeru tīreļa kupola daļā nav sagaidāmas. No Ziņojuma 9.pielikumā sniegtajām prognozēm par gruntsūdens līmeņa izmaiņām pēc Paredzētās darbības teritoriju renaturalizācijas secināms, ka minētās teritorijas Z daļā, vietās, kur paredzēta grāvju aizdambēšana vai aizbēršana, galvenokārt sagaidāma gruntsūdens līmeņa celšanās par 0,2 – 0,6m. Arī šajā teritorijā prognozējot ūdens līmeņa celšanu tikai līdz 0,3m, sagaidāms, ka maksimālās gruntsūdens pjezometriskā līmeņa izmaiņas - 0,3m (Ziņojuma 14.pielikuma 2.attēls), būs izplatītas tikai tieši pie ūdensobjektiem, kurus Paredzētās darbība gaitā plānots pārbūvēt, aizbērt vai aizsprostot.

- 6.6.1.10. Līdzīgi, kā novērtēts jau Zaļā purva teritorijā, Salaspils ūdens horizonta piezometrisko līmeņu paaugstināšanās pēc Paredzētās darbības veikšanas sagaidāma vērtētās teritorijas D daļā, kur aprēķinātas arī lielākās gruntsūdens līmeņa izmaiņas. Tomēr, atšķirībā no prognozētās situācijas Zaļajā purvā un kvartāra ūdens horizontā, prognozētās Salaspils ūdens horizonta piezometriskā līmeņa izmaiņas būs nenozīmīgas. Tas skaidrojams ar apstākli, ka šajā teritorijā ir izplatīti morēnas un Salaspils svītas augšējās daļas ūdeni mazcaurlaidīgie nogulumi, kas nodrošina Salaspils ūdens horizonta salīdzinoši vājo hidraulisko saistību ar gruntsūdeņiem. Vēl maznozīmīgākas izmaiņas Salaspils horizonta piezometriskā līmeņa izmaiņās sagaidāmas modelējot teritorijas ūdenslīmeņa celšānu maksimāli par 0,3m. Prognozēts, ka šajā situācijā Salaspils ūdens horizonta piezometriskais līmenis maksimāli Paredzētās darbības teritorijā var palielināties par 0,02m (Ziņojuma 14.pielikuma 4.attēls), kas, salīdzinot ar nelabvēlīgākās situācijas prognozi, ir vēl būtiski nenozīmīgāks.
- 6.6.1.11. Atbilstoši Ziņojumā pievienotajai ĶNP teritorijas sulfīdu izplatības kartei (Ziņojuma 8.pielikums), hidroģeoloģijas eksperta (turpmāk arī Eksperts) slēdzienam par Projekta ietekmi uz sulfīdu saturošo pazemes ūdeņu atradni „*Ķemeru - Jaunkēmeru*” (Ziņojuma 40.pielikums) un veiktās modelēšanas rezultātiem (Ziņojuma 13.pielikuma 33.attēls) secināms, ka šobrīd ĶNP teritorijā Salaspils svītas ūdens horizontā augstākās sērūdeņraža koncentrācijas (50 līdz pat 70mg/l) ir Ķemeru tīreļa centrālajā un A daļā un uz ZA no tā. Paredzētās darbības teritorijas ir izvietotas minētās atradnes perifērajā daļā, tomēr arī saistībā ar Paredzētās darbības teritorijām, esošajā situācijā sērūdeņraža veidošanās apgabali Zaļajā purvā izvietoti Paredzētās darbības teritorijas Z un tālāk virzienā uz Z, Paredzētās darbības DA stūrī un tālāk minētajā virzienā, kā arī uz DR no Paredzētās darbības vietas, ko nosaka filtrācijas logu esamība (Ziņojuma 13.pielikuma 33.attēls). Maksimālā sērūdeņraža koncentrācija šajā teritorijā ir līdz 40mg/l (Ziņojuma 8. un 40.pielikums). Savukārt Paredzētās darbības teritorijā Skudrupītes palienē un mežos uz R no Ķemeru tīreļa sērūdeņraža izplatības apgabali koncentrējas minētā teritorijas R malā, tās Z un D daļā, kur tie pieplūst no galvenā sērūdeņraža veidošanās apgabala, kas atrodas uz A no tām, zem Ķemeru tīreļa, un filtrējas virzienā uz purva perifēriju (Ziņojuma 13.pielikuma 33.attēls). Sērūdeņraža koncentrācija šajā Darbības vietā ir no 0 – 30mg/l (Ziņojuma 8. un 40.pielikums). Ziņojumā vērtēts, ka Paredzētās darbības vietas nav uzskatāmas par būtiskām sērūdeņraža koncentrēšanās vietām
- 6.6.1.12. Vērtējot modelētās situācijas pēc ūdens līmeņa paaugstināšanas (Ziņojuma 13.pielikuma 37. un 39.attēls), secināms, ka Zaļā purvā Z daļā Paredzētās darbības ietekmē sagaidāmas lokalizētas sērūdeņraža koncentrācijas izmaiņas, kas, atbilstoši sniegtajam vērtējumam, saistītas ar pazemes ūdeņu plūsmas palēnināšanos Salaspils ūdens horizontā, kā rezultātā minētais sērūdeņraža koncentrācijas apgabals tiek nobīdīts vairāk uz DR attiecībā pret sākotnējo novietojumu. Tādēļ vietā, kur pirms Paredzētās darbības bija prognozēts sērūdeņraža koncentrācijas maksimums, tas pazemināsies, taču palielināsies vietā, kur prognozēta sērūdeņraža veidošanās apgabala nobīde. Lai arī atsevišķās vietās lokālās sērūdeņraža koncentrācijas izmaiņas modeļa ietvaros ir prognozētas ievērojamas, tomēr summāri sērūdeņraža koncentrācijas izmaiņas šajā teritorijā vērtētas kā nelielas.
- 6.6.1.13. Savukārt vērtējot modelētās situācijas pēc Paredzētās darbības īstenošanas Darbības vietās uz R no Ķemeru tīreļa, sagaidāms, ka sērūdeņraža koncentrācija minētajā teritorijā kopumā nedaudz samazināsies. Arī šajā gadījumā sērūdeņraža koncentrācijas samazinājuma maksimuma apgabals sakrīt ar teritoriju, kur prognozētas lielākās gruntsūdens līmeņa izmaiņas, tas ir Darbības vietas D daļā (Ziņojuma 13.pielikuma 38. un 40.attēls).
- 6.6.1.14. Kopumā sagaidāms, ka Paredzētās darbības ietekmē nelielas izmaiņas sērūdeņu veidošanās apgabalos un to koncentrācijā būs vērojamas Darbības vietās un tām tieši

piegulošajās teritorijās, lielākās izmaiņas prognozējot Paredzētās darbības teritorijās, kur prognozēts lielākais gruntsūdens līmeņa paaugstinājums. Taču minētās izmaiņas, ņemot vērā iepriekš secināto, nav uzskatāmas par būtiskām un neietekmēs galvenos sērūdeņu veidošanās apgabalus ĶNP teritorijā. Arī atbilstoši Eksperta sniegtajam vērtējumam (Ziņojuma 40.pielikums) par Paredzētās darbības ietekmi uz sulfīdu saturošo pazeme ūdeņu veidošanos ĶNP teritorijā, secināms, ka, ņemot vērā, ka Darbības vietās uz R no Ķemeru tīreļa izplatīti vāji filtrējoši morēnas nogulumi, kas nepieļauj skābekli saturošo ūdeņu infiltrāciju Salaspils ūdens horizontā, kā arī to, ka minētās teritorijas ZA daļā izplatīti arī purva nogulumi, kur ūdens filtrācija ir ierobežota, bet ūdenī esošais skābeklis tiek patērēts dažādiem mikrobioloģiskiem un ķīmiskās destrukcijas procesiem, nav sagaidāms, ka Paredzētā darbība varētu ietekmēt sulfīdu saturošo pazemes ūdeņu atradni „Ķemeri - Jaunķemeri”. Atbilstoši Eksperta sniegtajam vērtējumam, līdzīga situācija raksturo arī Darbības vietu Zaļajā purvā, kura lielākajā daļā izplatīti vāji filtrējošie morēnas nogulumi, tomēr centrālajā un D daļā šie nogulumi nelielos apgabalos iztrūkst (veidojas filtrācijas logi). Tādejādi lielākā ietekme uz sērūdeņu veidošanos šajā teritorijā notikusi jau 20.gs. vidū, kad, veicot kūdras ieguvu, izveidojušās vairākas ūdenstilpes (karjeri), kuru pamatne vietām sasniedza smilšainos nogulumus, kuri tieši uzguļ Salaspils horizonta nogulumiem, kā rezultātā šajās vietās izveidojās vienota hidrauliskā sistēma starp virsējiem ūdens horizontiem un Salaspils ūdens horizontu, rezultāta atradne šajā teritorijā „atkāpusies”. Pamatojoties uz iepriekš minēto, Eksperts savā vērtējumā Zaļajā purvā rekomendē sākotnējā hidroloģiskā režīma atjaunošanu, jo tādejādi ar lielu varbūtību pastāv iespēja, ka ar laiku atradne šajā teritorijā vismaz daļēji varētu atjaunoties (paplašināties). To parāda arī modelētā situācija, jo, lai gan tieši Darbības vietās sagaidāms nelielas izmaiņas sērūdeņraža koncentrācijā, tomēr Paredzētās darbības ietekmē sagaidāma arī pozitīva ietekme. Tā rezultātā prognozēts, ka ~1,5 – 2km šaurā joslā uz Z no Paredzētās darbības vietas Zaļajā purvā tiks palielināta sērūdeņraža koncentrācija, to palielinot par ~15mg/l (ūdenslīmeni paaugstinot līdz 1m) vai par ~7mg/l (ūdenslīmeni paaugstinot līdz 0,3m), tādejādi uzlabojot esošo situāciju, kas izveidojās agrāk veikto kūdras ieguves darbu ietekmē, samazinot sērūdeņu koncentrāciju šajā apkārtnē, kā rezultātā tika pārtraukti kūdras ieguves darbi. Tādejādi kopumā Birojs secina, ka ūdens līmeņa izmaiņu rezultātā lokāli nelielas izmaiņas sērūdeņraža izplatībā ir prognozējamās, tomēr kopumā netiek prognozēta negatīva un nozīmīga ietekme uz sērūdeņraža atradni.

- 6.6.1.15. Vērtējot Paredzētās darbības ietekmi uz Darbības vietu apkārtnē esošo viensētu, kuras savām vajadzībām lieto kvartāra nogulumos ierīkotās grodu akas un seklos urbumus, dzeramā ūdens pieejamību un tā kvalitāti, nav sagaidāms, ka Paredzētās darbības ietekme izpaudīsies ārpus Projekta aktivitāšu teritorijām vai negatīvi ietekmēs tuvējo viensētu dzeramā ūdens pieejamību. Sagaidāms, ka hidroloģiskā režīma atjaunošanas ietekmē ūdens līmeņa celšanās Zaļajā purvā galvenokārt sagaidāma uz Z no tajā esošās Darbības vietas, bet ietekmes zona nepārsniegs ~1km rādiusu. Ņemot vērā, ka Darbības vietai tuvākās viensētas un apdzīvotās vietas neatrodas tuvāk kā 1km attālumā no tās (Ziņojuma 32.attēls), tad nav sagaidāms kā Paredzētā darbība Zaļā purva teritorijā varētu atstāt ietekmi uz tās apkārtnē esošo viensētu un apdzīvoto vietu dzeramā ūdens pieejamību vai kvalitāti. Savukārt Darbības vietās uz R no Ķemeru tīreļa, kuru tuvumā atrodas vairākas viensētas (Ziņojuma 33.attēls; tuvākā viensēta „Kadiķi” ~350m attālumā), atbilstoši Ziņojuma 34.attēlā prognozētajam, redzams, ka gruntsūdens plūsmas virziens vērsts uz reljefa pazeminājumu, Skudrupīti un tās palieni, un neietekmē tuvākajā viensētā esošo dzeramā ūdens avotu. Līdzīga situācija sagaidāma arī citās Darbības vietai tuvējās viensētās, savukārt viensētās, kuras atrodas uz R no pašvaldības autoceļa, kas iet paralēli Skudupītei, ietekme uz dzeramā ūdens resursiem nav sagaidāma, jo minētā ceļa uzbūrumš kalpo kā dambis un hidrauliski izolē otru ceļam esošās viensētas no Paredzētās darbības teritorijām.

- 6.6.1.16. Tajā pašā laikā pastāv bažas, ka reālu ietekmi uz dzeramā ūdens kvalitāti Darbības vietām uz R no Ķemeru tīreļa tuvējo viensētu grodu akās un sekļajos urbumos varētu radīt virszemes ūdeņu iekļūšana tajos, jo tādā veidā dzeramajā ūdenī var tikt ieskalots piesārņojums. Lai novērtētu šāda scenārija iespējamību, ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros veikta prognoze par iespējamo Darbības vietu un tām piegulošo teritoriju applūdumu (Ziņojuma 35.pielikums). Pamatojoties uz prognozēto, nav sagaidāms, ka virszemes ūdeņu uzpludinājums būs izplatīts ārpus projekta aktivitāšu teritorijas. Sagaidāms, ka virszemes ūdeņi ar dziļumu 0,1 – 0,5m pavasara palu periodā galvenokārt varētu uzkrāties ap aizbērtajiem vai aizdambētajiem grāvjiem.
- 6.6.1.17. Ņemot vērā, ka Paredzētās darbība teritoriju apkārtņē atrodas vairākas lielākas apdzīvotas vietas, piemēram, Ķemeri, Smārde, Lapmežciems, tad ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros veikts arī Paredzētās darbības ietekmes vērtējums uz tās apkārtņē esošo teritoriju dzeramā ūdens resursiem un to kvalitāti. Novērtējuma pamatā ir informācija par centralizētajā un lokālajā ūdensapgādē izmantotajiem ūdens resursiem un prognoze par Paredzētās darbības ietekmi, kas veikta hidroģeoloģiskās modelēšanas gaitā. Darbības vietu apkārtņē gan centralizētajā, gan decentralizētajā ūdensapgādē galvenokārt tiek izmantoti augšējā devona Gaujas un Amatas svītas ūdens horizonti (D_{3gj+am}), kurus no augstāk esošiem ūdens horizontiem (tajā skaitā kvartāra un Salaspils ūdens horizontiem, kuri tiks ietekmēti īstenojot Paredzēto darbību) izolē sprostslāņi. Tādejādi secināms, ka nav sagaidāms, ka Paredzētā darbība varētu atstāt ietekmi uz apkārtnes ūdensapgādē izmantojamajiem pazemes ūdens resursiem.
- 6.6.1.18. Ņemot vērā, ka Darbības vietas atrodas ĶNP teritorijā, kā arī to, ka to piegulošajās teritorijās atrodas arī lauksaimniecībā izmantojamas zemes, tad ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros vērtēta arī Paredzētās darbības ietekme uz augsnes struktūras un mitruma izmaiņām. Atbilstoši veiktajam novērtējumam, Paredzētās darbības teritorijas ir iedalītas vairākos segmentos ar krasī atšķirīgām augsnes un mitruma īpašībām, līdz ar to atbildes reakcijām pēc hidroģeoloģiskā režīma izmaiņu veikšanas. Tādejādi:
- 6.6.1.18.1. Zaļā purva teritoriju raksturo kūdra ar dažādu sadalīšanās pakāpi, kas no biotopu kvalitātes viedokļa iedalāma degradētās un relatīvi mazietekmētās (dabiskās) teritorijās. Ziņojuma ietvaros vērtēts, ka plānotās ūdens līmeņa izmaiņas mazietekmētajās purva daļās neradīs būtiskas izmaiņas augsnes struktūrā un mitruma režīmā, jo, īstenojot Paredzēto darbību, tiks stabilizēts mitruma režīms, kas nodrošinās mazāku gruntsūdens līmeņa kritumu un organiskā materiāla mineralizāciju, kā rezultātā sagaidāma kūdras slāņa veidošanās. Savukārt degradētajās purva daļās Paredzētās darbības ietekmē sagaidāma ūdens līmeņa stabilizēšanās un iztvaikošanas samazināšanās, līdz ar to arī stāvokļa uzlabošanās un tādu apstākļu veidošanās, kas piemēroti augto purvu biotopiem raksturīgo sugu attīstībai, kas ir arī Projekta mērķis.
- 6.6.1.18.2. Projekta teritorijās uz R no Ķemeru tīreļa, vērtējot Paredzētās darbības ietekmi uz augsnes struktūru un mitruma režīmu, jāņem vērā gan reljefa īpatnības, gan nogulumu īpašības (ūdeni mazcaurlaidīgi slāņi), gan agrāk veiktie meliorācijas darbi. Atbilstoši novērtētajam, Paredzētās darbības ietekmē Skudrupītes augštecē nozīmīgas izmaiņas nav sagaidāmas, bet, ņemot vērā, ka pēc ūdens līmeņa paaugstināšanas, vasaras sezonas sākumā sagaidāma lēnāka gruntsūdens līmeņa krišanās, prognozēts mazāks augsnes izskalošanās ātrums un līdz ar to mazāks uzduļķojums Skudrupītes augštecē. Savukārt teritorijās, kur šobrīd ir izteikta meliorācijas ietekme, Paredzētās darbības ietekmē sagaidāms neliels augsnes piesātinājums ar ūdeni. Skudrupītes lejtecē sagaidāms, ka hidroģeoloģiskā režīma atjaunošanas ietekmē tiks samazinātas gruntsūdens līmeņa svārstības. Prognozēts, ka tādejādi atsevišķās vietās var palikt mitrāks, bet citās sausāks. Sagaidāms, ka vasaras mazūdens periodā zemāks gruntsūdens līmenis varētu būt renaturalizētās upes krastu tuvumā un šobrīd esošās upes lejteces kreisajā

krastā, kur šobrīd notece ir traucēta. Atbilstoši veiktajam novērtējumam, pēc teritorijā plānoto darbu veikšanas, sagaidāma netraucēta ūdens plūsmas filtrācija no Ķemeru tīreļa R malas virzienā uz reljefa pazeminājumu Skudupītes ielejā. Novērtēts, ka šādas situācijas mežu masīvā uz R no Ķemeru tīreļa nodrošinātu vielu pānesi A – R virzienā, kas ar optimālu gruntsūdens līmeņa un plūsmas dinamiku nodrošinās sekmīgu teritorijā esošo meža biotopu pastāvēšanu un attīstību.

6.6.1.19. Kopumā, vērtējot prognozes par Paredzētās darbības ietekmi uz gruntsūdens un pazemes ūdens (Salaspils ūdens horizonta) līmeņu izmaiņām Darbības vietu un to piegulošo teritoriju apkārtnē, Birojs secina, ka pazemes ūdens līmeņu izmaiņas sagaidāmas tikai Paredzētās darbības vietās (Projekta aktivitāšu teritorijās), praktiski tikai tajās teritorijās, kuras tiks appludinātas un to tuvākajā apkārtnē. Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros novērtēts, ka, īstenojot Paredzēto darbību, maksimālais iespējamais gruntsūdens līmeņa paaugstinājums ir līdz 0,3m, kas vērtējams kā nenozīmīgs. Ziņojumā vērtēts, ka lielā daļā Projekta teritoriju sagaidāma mazāka gruntsūdens līmeņa svārstību amplitūda nekā tas prognozēts veicot hidroloģisko modelēšanu. Paredzētās darbības ietekme uz Zaļā purva un Ķemeru tīreļa kupolu daļām nav sagaidāma. Tāpat nav sagaidāma ietekme uz Projekta aktivitāšu teritorijām tuvākām apdzīvotām vietām, piegulošo īpašumu saimniecībā izmantojamam zemēm un apkārtnes dzeramā ūdens resursiem. Ņemot vērā prognozēto ūdens līmeņa paaugstinājumu, nav sagaidāms, ka Paredzētā darbība radīs būtisku ietekmi uz sērūdeņraža veidošanās procesiem un koncentrācijas izmaiņām. Prognozēts, ka Paredzētās darbības ietekmē sērūdeņraža koncentrācijas izmaiņas un izplatības areāls var izmainīties tikai Projekta aktivitāšu teritorijās, bet minētās ietekmes vērtējamās kā nenozīmīgas. Nav sagaidāms, ka pat pie ievērojamas ūdens līmeņa paaugstināšanas, Paredzētā darbība varētu atstāt jebkādu ietekmi uz sērūdeņraža koncentrāciju un tā veidošanās procesiem galvenajās ĶNP esošajās sērūdens veidošanās zonās Ķemeru tīreļa A malā un virzienā uz ZA no tās, ko savā atzinumā apliecina arī hidroģeoloģijas Eksperts (Ziņojuma 40.pielikums). Pamatojoties uz novērtējuma rezultātiem, Ziņojumā sniegto informāciju un iepriekš minēto, Birojs secina, ka Paredzētās darbības ietekmes zona būs koncentrēta tikai ap Paredzētās darbības teritorijām. Īstenojot Paredzēto darbību, nav sagaidāmas tādas būtiskas izmaiņas vidē un Darbības vietām piegulošajās teritorijās, kā rezultātā būtu nepieciešams veikt īpašus papildus pasākumus saistībā ar plānotā hidroloģiskā režīma atjaunošanas radīto ietekmju novēršanu.

6.6.1.20. Izvērtējis sagatavoto Ziņojumu un tam pievienotos materiālus, Birojs secina, ka projekta un ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā ievērojamā apjomā veikti hidroloģiskie aprēķini, hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā modelēšana, kuras gaitā iegūtas prognozes par sagaidāmo gruntsūdens un pazemes ūdens (Salaspils ūdens horizonta) pjezometrisko līmeņu paaugstinājumu pēc hidroloģiskā režīma atjaunošanas visās Darbības vietās un tām piegulošajās teritorijās, modelējot divus scenārijus, kad Paredzētās darbības gaitā ūdens līmenis varētu tikt paaugstināts par 1m (atbilstoši novērtētajam, vissliktākais scenārijs, kas raksturo ekstrēmus apstākļus) un par 0,3m (atbilstoši novērtētajam, maksimālais iespējamais paaugstinājums), un ar to saistītās ietekmes uz sērūdeņraža veidošanos un koncentrāciju ĶNP teritorijā un dzeramā ūdens pieejamību un kvalitāti Darbības vietām piegulošajās teritorijās, kā arī prognozes par Paredzētās darbības ietekmi uz plūdu varbūtību, kas pievienoti Ziņojuma pielikumos. Tādejādi Birojs secina, ka Ziņojuma autori ir veikuši vispusīgu novērtējumu. Pamatojoties uz iepriekš minēto un veikto izvērtējumu, Birojs secina, ka Ziņojuma autori kopā ar Projekta partneriem un pieaicinātajiem hidroloģijas un hidroģeoloģijas jomas ekspertiem jau savlaicīgi, gatavojot Projektu ir apzinājuši un izvērtējuši gan iespējamās hidroloģiskā režīma atjaunošanas alternatīvas, atkarībā no Darbības vietu specifikas un tajās esošajām problēmsituācijām, gan rūpīgi izvērtējuši, aprēķinājuši un modelējuši tādu darbību

kopumu, risinājumus un būvējamo objektu parametrus (piemēram, renaturalizējamās Skudrupītes gultnes parametrus, aizberamo un aizdambējamo grāvju skaitu), lai sasniegtu Projektā izvirzītos galvenos mērķus - atjaunot piemērotu hidroloģisko režīmu, veidojot priekšnosacījumus īpaši aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu atjaunošanai, kvalitātes uzlabošanai un to aizņemto teritoriju paplašināšanai, kas ir ne tikai Projekta, bet arī KNP un Natura 2000 teritorijas izveidošanas un aizsardzības mērķis, un atbilst likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (turpmāk ĪADT likums) 43.panta (1)daļai, kas nosaka, ka Natura 2000 teritorijās piemēro nepieciešamos aizsardzības pasākumus, lai saglabātu vai atjaunotu labvēlīgu aizsardzības statusu tiem biotopiem un sugu populācijām, kuru dēļ attiecīgā teritorija ir izveidota. Tajā pašā laikā Ziņojuma autori un Eksperti, izstrādājot risinājumus, katrā situācijā meklējuši un vērtējuši kompromisa variantus, lai vienlaikus nodrošinātu Darbības vietās konstatēto degradēto Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamo biotopu atjaunošanu un Darbības vietu apkārtņē esošo zemes īpašumu un infrastruktūras objektu pašreizējā stāvokļa un izmantošanas iespēju saglabāšanu, novēršot negatīvās ietekmes un tajā pašā laikā nenodarot kaitējumu ne videi, ne piegulošajiem īpašumiem.

6.6.1.21. Ņemot vērā visu iepriekš minēto un Ziņojumā novērtēto, Birojs, sniedzot šo atzinumu konkrētā aspekta griezumā, nav konstatējis tādus apstākļus, kas būtu par pamatu kopumā aizliegt Ierosinātās plānoto darbību. Tomēr Birojs uzskata, ka saskaņā ar Novērtējuma likuma 20.panta (10)daļu Paredzētās darbības veikšanai ir norādāmi nosacījumi, ar kādiem tā iespējama vai nav pieļaujama:

- a) Jānodrošina Ziņojumā ietvertu un izvērtēto, ņemot vērā Projekta ietvaros izstrādātajās Darbības vietu hidroloģiskā režīma atjaunošanas programmās un ietekmes uz vidi novērtējumā ietvertu un vērtēto situācijai piemērotāko Paredzētās darbības alternatīvu izvērtējumu, Paredzētās darbības (hidroloģiskā režīma atjaunošanas) risinājumu vai līdzvērtīgu risinājumu īstenošana, atbilstoši katras Darbības vietas situācijai. Jāievēro, ka, atkarībā no Darbības vietas, izvērtētās un izvēlētās alternatīvas ir kompromisa varianti, lai vienlaikus nodrošinātu Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamo pārmitro un mitrāju biotopu atjaunošanu, Aizsargjoslu likumā noteikto prasību attiecībā pret Skudrupītes palienei piegulošo autoceļu ievērošanu un Darbības vietām apkārt esošo zemes īpašumu pašreizējā stāvokļa un izmantošanas iespēju saglabāšanu. Vienlaikus Birojs norāda, ka Novērtējuma likuma 24.panta (1)daļa paredz, ka Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietvertu risinājumu īstenošanu.
- b) Paredzēto un izvērtēto Darbības vietu hidroloģiskā režīma atjaunošana jāveic atbilstoši normatīvo aktu prasībām ĪADT un KNP, ievērojot uz Darbības vietām un Paredzētās darbības specifiku attiecināmās Aizsargjoslu likumā un citos saistošajos normatīvajos aktos noteiktās prasības. Birojs norāda, ka normatīvajos aktos noteikto prasību ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātājai saistoša. Citādā veidā Paredzētā darbība nav pieļaujama.
- c) Jānodrošina ar Paredzēto darbību plānoto darbu (teritorijas sagatavošanas darbu, grunts rakšanas darbu, plānoto objektu būvniecības darbu) veikšanas perioda ierobežojums putnu ligzdošanas sezonā, ņemot vērā konkrētos apstākļus, neveicot nekādus ar Paredzēto darbību saistītus teritoriju sagatavošanas un objektu būvniecības darbus šajā periodā.
- d) Jānodrošina hidroloģiskā monitoringa turpināšana vismaz turpmāko 5 gadu garumā Darbības vietu apkārtņē ierīkotajos hidroloģiskā monitoringa punktos, kuri norādīti Ziņojuma 8.pielikumā, un atjaunotā Skudrupītes posma

viršūdens noteces mērījumi un palu maksimuma ūdens līmeņu novērojumi, atbilstoši Ziņojuma 8.pielikumā minētajai līdzšinējai pieejai. Katru gadu DAP jānodrošina hidroloģiskā monitoringa rezultātu apkopošana, izvērtēšana un pārskata sagatavošana, lai izdarītu secinājumus par Paredzētās darbības radīto ietekmi (par ūdens līmeņa izmaiņām) Darbības vietās un tām piegulošajās teritorijās un ietekmi uz Darbības vietām tuvējo viensētu, kuras savā ūdensapgāde izmanto kvartāra nogulumos ierīkotās grodu akas un seklos urbumus, dzeramā ūdens pieejamību, kā arī jānovērtē veikto hidroloģiskā režīma atjaunošanas darbu atbilstību Projektā izvirzītajiem mērķiem. Jānodrošina iegūto rezultātu un izdarīto secinājumu informācijas apmaiņa ar saistītajām pašvaldībām, tādejādi nodrošinot pašvaldību un sabiedrības informētību par Projekta rezultātiem un Paredzētās darbības radīto ietekmi. Pēc 5 gadu monitoringa perioda, izvērtējot visa perioda griezumā iegūtos hidroloģiskā monitoringa rezultātus, gadījumā, ja netiek konstatētas problēmas ar ūdens līmeņa paaugstināšanos Darbības vietām piegulošajās teritorijās un sekmīgi tiek īstenoti un sasniegti Projektā izvirzītie mērķi, DAP kopā ar saistītajām pašvaldībām izvērtē turpmāku hidroloģiskā monitoringa nepieciešamību, novērojuma punktu izvietojumu un monitoringa regularitāti. Savukārt, ja monitoringa rezultātā tiek konstatētas tādas ūdens līmeņu izmaiņas, kas nenodrošina Projektā izvirzīto mērķu – pārmitriem biotopiem piemērota hidroloģiskā režīma atjaunošanu, sasniegšanu vai nelabvēlīgi ietekmē konstatētās īpaši aizsargājamās dabas vērtības, infrastruktūras objektus vai piegulošo teritoriju izmantošanu, lemjams par papildu hidroloģiskā režīma regulējošu pasākumu īstenošanu vai esošo risinājumu pilnveidi.

- e) Lai arī nozīmīgas ietekmes netiek prognozētas, vadoties no piesardzības un izvērtēšanas principa, Birojs rekomendē katrā no Projekta vietām veikt periodisku sērūdeņraža koncentrācijas monitoringu izvēloties reprezentatīvus un viegli pieejamus monitoringa punktus gan prognozētā sērūdeņraža koncentrācijas pieauguma, gan samazināšanās areālā, pēc iespējas tos salāgojot ar hidroloģiskā monitoringa un pārējo novērojumu veikšanas nosacījumiem.
- f) Argumentētu vietējo iedzīvotāju vai saistīto pašvaldību sūdzību saņemšanas gadījumā par tādām ūdens līmeņa izmaiņām (teritoriju applūšanu), kā rezultātā tiek traucēta saimnieciskā darbība Projekta teritorijām piegulošajos īpašumos vai netiek nodrošināta tuvējo viensētu iedzīvotāju dzeramā ūdens pieejamība, vai tiek novērotas nozīmīgi negatīvas izmaiņas sērūdeņraža veidošanās apgabalos un koncentrācijā, jāizvērtē situācija un jānovērtē, vai radušās problēmsituācijas ir saistītas ar Paredzētās darbības gaitā īstenotajiem hidroloģiskā režīma atjaunošanas darbiem. Gadījumā, ja šādas ietekmes tiek konstatētas, nepieciešams izstrādāt un īstenot atbilstošus pasākumus ietekmes novēršanai, tos saskaņojot ar atbilstošo Valsts vides dienesta reģionālo vides pārvaldi.

6.6.2. Ietekme uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamām dabas vērtībām.

- 6.6.2.1. Ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā Paredzētās darbības iespējamo ietekmju novērtējums katrai Darbības vietās sastopamajai īpaši aizsargājama sugai un biotopam veikts pamatojoties uz vairāku attiecīgās sugas vai biotopu grupas sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu (turpmāk Eksperts vai Eksperti) sniegtajiem atzinumiem par īpaši aizsargājamām dabas vērtībām Paredzētās darbības vietās (Ziņojuma 24., 25.,

26. un 27.pielikums) un Paredzētās darbības ietekmi uz tām, ņemot vērā arī Ziņojuma 18. un 19.pielikumā iekļautos ietekmes novērtējuma kritērijus ar atbilstošo indikatoru piemēriem īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem. Paredzētās darbības ietekmes uz vidi būtiskuma izvērtējums Darbības vietās esošajām īpaši aizsargājamām dabas vērtībām apkopots Ziņojuma 22.pielikumā. Savukārt Paredzētās darbības ietekmes novērtējums uz Darbības vietās sastopamajām īpaši aizsargājamām dabas vērtībām, tajā skaitā arī to esošā stāvokļa novērtējums, gan kopumā valstī, gan ĶNP, gan konkrētajā Darbības vietā, apkopots tabulās Ziņojuma 15., 16. un 17.pielikumā. Papildus minētajam atbilstošās jomas pieaicinātie Eksperti vērtējuši arī esošo Skudrupītes floru, faunu, makrozoobentosu un tajā esošos zivju resursus, kā arī Paredzētās darbības ietekmi uz minētajam grupām (Ziņojuma 31., 32., 33. un 34.pielikums). Šajā atzinumā detalāks izklāsts un vērtējums sniegts par tām konstatētajām īpaši aizsargājamām dabas vērtībām, kurām prognozētas izmaiņas un sagaidāma ietekme, īstenojot Paredzēto darbību.

6.6.2.2. Ņemot vērā to, ka Paredzētās darbības vietas atrodas ĶNP teritorijā, kas ir arī Natura 2000 teritorija, Paredzētās darbības ietekme uz ĪADT un Darbības vietās un tām piegulošajās teritorijās konstatētajām dabas vērtībām vērtēta un Paredzētās darbības ietekmes uz vidi būtiskuma izvērtējums veikts vadoties no Ministru kabineta 2011.gada 19.aprīļa noteikumos Nr.300 „*Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)*” (turpmāk MK noteikumi Nr.300) ietvertajām prasībām, atbilstoši Paredzētās darbības specifikai konkrētajā Darbības vietā.

6.6.2.3. Saistībā ar Paredzētās darbības ietekmes novērtējumu uz Zaļajā purvā esošajām dabas vērtībām secināms, ka:

6.6.2.3.1. Zaļā purva teritorijā konstatēti 9 Eiropas Savienības (turpmāk ES) aizsargājamie biotopi Latvijā, no kuriem 8 ir īpaši aizsargājami biotopi Latvijā, bet 5 – Latvijā sastopamie ES prioritārie biotopi (Ziņojuma 15.pielikums). Biotopu stāvoklis Latvijā galvenokārt vērtēts kā nelabvēlīgs-slikts ar tendenci samazināties to aizņemtajām platībām, bet ĶNP un Paredzētās darbības teritorijā – galvenokārt nelabvēlīgs. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajam vērtējumam, sagaidāms, ka, Zaļā purva teritorijā pēc Paredzētās darbības īstenošanas, perspektīvā biotopa 2.11., 7110* *Nes karti augstie purvi* esošā platība – 77,5ha, palielināsies par 352,7ha, kopumā nākotnē veidojot 430,2ha minētā biotopa. Būtiski, ka šādu ES prioritārā biotopa pieaugumu plānots panākt tieši īstenojot hidroloģiskā režīma atjaunošanas darbus Zaļajā purvā, kas ir arī Paredzētās darbības un Projekta mērķis. Tādejādi sagaidāms, ka esošie 352,7ha biotopa 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* nākotnē kļūs par vērtīgāku purva biotopu 2.11., 7110* *Nes karti augstie purvi*. Arī Eksperts savā atzinumā (Ziņojuma 24.pielikums) norādījis, ka plānotā hidroloģiskā režīma atjaunošana Zaļajā purvā ir vērtējams kā vienīgais risinājums purva biotopu atjaunošanai. Tāpat sagaidāms, ka biotopa 1.15., 9080* *Staignāju meži* esošā platība (17,8ha) palielināsies par 40,6ha un kopumā Zaļajā purvā aizņems 58,4ha, bet biotopa 91D0* *Purvaini meži* (Latvijā daļēji atbilst biotopam 1.18. *Veci un dabiski purvaini meži*) esošā platība (50,9ha) palielināsies par 49,4ha un kopumā Zaļajā purvā aizņems 100,3ha. Tāpat prognozēts, ka perspektīvā Zaļajā purvā sagaidāma biotopa 9050 *Lakstaugiem bagāti egļu meži* veidošanās 26,7ha platībā.

6.6.2.3.2. Atbilstoši Eksperta vērtējumam (Ziņojuma 24.pielikums) sagaidāms, ka paaugstinot ūdens līmeni purvā, notiks kūdras samitrināšanās un iespējama virsūdeņu veidošanās atsevišķās purva daļās. Eksperts, balstoties uz līdzšinējo projektu pieredzi hidroloģiskā režīma atjaunošanai purvos, prognozē, ka pirmajos gados pēc ūdens līmeņa pacelšanas (kamēr ūdens līmenis nav nostabilizējies) iespējamās straujas izmaiņas veģetācijā, tajā skaitā koku un krūmu kalšana, bet vēlāk sagaidāma augāja

stabilizācija. Eksperts prognozē, ka šāda situācija Zaļajā purvā sagaidāma kūdras karjeriem tieši piegulošajās teritorijās un hipsometriski zemākajās degradētā purva teritorijās uz A no austrumu un uz R no rietumu kūdras karjeriem, kuras šobrīd aizaugušas ar sekundāru mežu. Savukārt teritorijā tuvāk purva kupolam prognozētas mērenākas izmaiņas, visticamāk ar lēnu sfagnu seguma atjaunošanos un grīšļu dzimtas augu ieviešanos pašlaik izteikti dominējošo sīkkrūmu vietā. Vērtējot Paredzētās darbības ietekmi uz Zaļajā purvā konstatētajiem mežu biotopiem, Eksperts prognozē, ka visticamāk nav sagaidāmas straujas izmaiņas. Biotopu 1.15., 9180* *Staignāju meži* un 91D0* *Purvaini meži* (Latvijā daļēji atbilst biotopam 1.18. *Veci un dabiski purvaini meži*) aizņemtajās platībās paaugstināta ūdens līmeņa ietekmē iespējama tikai fragmentāra koku kalšana. Tāpat nav sagaidāma ar Paredzēto darbību saistīta būtiska ietekme uz biotopu 1.17., 9010* *Veci vai dabiski boreāli meži*, kas atrodas uz dabiska reljefa pacēluma pie Darbības vieta R robežas.

- 6.6.2.3.3. Eksperts, vērtējot Paredzētās darbības ietekmi Zaļajā purvā un tai piegulošajās teritorijās, prognozē, ka nav sagaidāma nelabvēlīga ietekme uz īpaši aizsargājamo augu sugu atradnēm, jo galvenokārt tās atrodas hipsometriski augstākās teritorijās nekā degradētā purva teritorijā un ārpus Projekta teritorijas. Novērtēts, ka Paredzētā darbības varētu veicināt gada staipekņa *Lycopodium annotum* un vāļišu staipekņa *Lycopodium clavatum* audžu (MK noteikumu Nr.396 2.pielikuma „Ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu saraksts” sugas), kuras vietām konstatētas kūdras karjeru malās, iznīkšana. Taču, atbilstoši Eksperta vērtējumam, šajā situācijā staipekņu audzes norāda uz purva teritoriju degradāciju, jo dabiskos augstajos purvos šīs sugas nav raksturīgas.
- 6.6.2.3.4. Biotops 2.11., 7110* *Neskarti augstie purvi* un atklātas augto purvu ainavas kā dzīvotnes tieši saistīti ar tādām īpaši aizsargājamo putnu sugām kā purva tilbīte *Tringa glareola* un dzeltenais tārtiņš *Pluvialis apricaria*, kuras, atbilstoši ornitoloģijas Eksperta sniegtajam vērtējumam (Ziņojuma 27.pielikums), pēdējoreiz Zaļā purva teritorijā konstatētas 1998.gadā (dzeltenais tārtiņš), bet kopš 1999.gada vairs nav konstatēta ne viena, ne otra no minētajām sugām. Tādēļ ornitoloģijas Eksperts savā atzinumā sniedzis viedokli par pasākumiem, kurus nepieciešams īstenot, lai Zaļā purva teritorijā atkal kļūtu par piemērotu dzīvotni augstajam purvam tipiskām īpaši aizsargājamo putnu sugām. Atbilstoši Eksperta sniegtajam vērtējumam, lai varētu palielināt Zaļā purva teritorijas potenciālu kā purvam specifiskām putnu sugām piemērotai dzīvotnei, ir jāveic mērķtiecīgi teritorijas apsaimniekošanas pasākumi - ūdens līmeņa paaugstināšana nosusināšanas skartajās purva daļās; koku apauguma novākšana vietās, kur veikta hidroloģiskā atjaunošana (ar mērķi atjaunot klāju purva ainavu); karjeru pārveidošanas darbi tos fragmentējot u.c.
- 6.6.2.3.5. Ņemot vērā, ka Paredzētās darbības gaitā Zaļajā purvā, galvenokārt biotopa 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* aizņemtajās platībās, plānota arī koku izciršana (apauguma novākšana) ~250ha platībā un koku (apauguma retināšana) ~50ha platībā Darbības vietas centrālajā daļā (Ziņojuma 42.attēls), ir būtiski vērtēt arī šādu plānoto darbu ietekmi. Atbilstoši Eksperta sniegtajam vērtējumam (Ziņojuma 24.pielikums), lielāko daļu Zaļā purva centrālās daļas, kas ir arī Paredzētās darbības vieta, aizņem biotops 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās*, kas izveidojies degradējoties augstā tipa purvam kūdras ieguves un ar to saistītās nosusināšanas sistēmas izveides ietekmē, kā rezultātā teritorijā izveidojies palielināts sīkkrūmu (virši, vaivariņi) segums un notiek pastiprināta aizaugšana ar priedēm un purva bērziem. Vietām, salīdzinoši klajākajā degradētā purva daļā, raksturīgs izteikti blīvs sila virša segums. Palielināts un blīvs sīkkrūmu apaugums raksturīgs nosusināšanas ietekmētiem purviem. Nosusināšanas ietekmē samazinās purvam raksturīgu augu segums. Abu

Darbības vietā esošo karjeru malas pēc kūdras ieguves pārtraukšanas aizaugušas ar mežu. Teritorijās, kurās izveidots blīvs susināšanas grāvju tīkls, raksturīgs saslēgts koku stāvs un ~30 – 50 gadus veca mežaudze, kurā dominē bērzi, bet pamežā visbiežāk blīvs parastā krūkļa segums. Atbilstoši Eksperta sniegtajam vērtējumam par plānotajiem meliorācijas ietekmes novēršanas un mazināšanas pasākumiem, no purva biotopu saglabāšanas viedokļa tie vērtējami pozitīvi un ir vēlami. Savukārt neveicot paredzētos purva un hidroloģiskā režīma atjaunošanas pasākumus, sagaidāms, ka ilgtermiņā visa esošā Projekta teritorija pakāpeniski aizaugs ar mežu un tajā izzudīs augstajam purvam raksturīgas sugas un biotopi. No dabas aizsardzības, ĪADT un Natura 2000 teritorijas izveidošanas un tajā aizsargājamo dabas vērtību aizsardzības viedokļa šāda situācija, turpmāka augstā tipa purva un ar to saistīto dzīvotņu degradācija, nav vēlama.

6.6.2.3.6. Ņemot vērā degradētā purva platību apaugumu ar kokiem, kā arī Eksperta prognozes par hidroloģiskā režīma atjaunošanas ietekmi uz degradētajām purva platībām, kas šajā atzinumā detālāk sniegtas iepriekš (atzinuma 6.6.2.3.2.punktā), un minētajā aspektā saistītas ar sagaidāmo koku kalšanu un būtiskām izmaiņām zemsedzē, palielinoties mitrumam, Eksperta vērtējumā ir lietderīgi plānot koku stāva novākšanu teritorijas hipsometriski zemākajās vietās jau pirms ar ūdenslīmeņa pacelšanu saistīto darbu veikšanas. Atbilstoši Eksperta sniegtajam vērtējumam liekā apauguma novākšanai ir arī būtiska nozīme, lai mazinātu koku, īpaši lapu koku un krūmu (Zaļā purva gadījumā bērzu un krūkļu), radīto transpirācijas efektu, kas savukārt pastiprina nosusināšanas efektu purvā. Eksperts savā vērtējumā norādījis, ja Paredzētās darbības gaitā plānots veikt arī koku ciršanu, tā veicama tikai tādās teritorijās, kas nav klasificējamās kā īpaši aizsargājami meža biotopi vai vecas mežaudzes, un ir pieļaujama mežaudzēs, kas klasificētas kā degradēts augstais purvs. Arī ornitoloģijas Eksperts savā vērtējumā kā vienu no Zaļā purva teritorijas atjaunošanas pasākumiem, lai tas kļūtu par piemērotu dzīvotni purvam specifiskām putnu sugām, rekomendē koku apauguma novākšanu. Tāpat, Ziņojumā, vērtējot Paredzētās darbības alternatīvu scenārijus, novērtēts, ka, realizējot izvēlēto Paredzētās darbības scenāriju (3.scenārijs) un degradētajā purva teritorijā veicot nevēlamā apauguma (strauji augošu bērzu un priežu, un krūmu) novākšanu ~250 ha platībā un Darbības vietas centrālajā daļā veicot nevēlamā apauguma retināšanu (bērzu un lielu priežu nozāģēšanu) ~50ha platībā, tiks izmainīta augstajam purvam neraksturīga ainava un novērsts transpirācijas efekts (ūdens iztvaikošanas caur koku lapām), tādējādi stabilizējot atjaunoto gruntsūdens līmeni. Novērtēts, ka, degradētajā purva teritorijā veicot paredzētos nevēlamā apauguma zāģēšanas darbus, tiks izveidota atklāta purva ainava, tādējādi ilgtermiņā atjaunojot dzīvotni un nodrošinot labvēlīgus apstākļus ar atklātu augto purvu ainavu saistīto īpaši aizsargājamo putnu sugu - purva tilbītes *Tringa glareola* un dzeltenā tārtiņa *Pluvialis apricaria*, dzīvošanai. Būtiski, ka minētās īpaši aizsargājamās putnu sugas ir arī lietussargsugas īpaši aizsargājamam Latvijā sastopamam ES prioritārajam biotopam 7110* *Neskartie augstie purvi*, kuru Zaļā purva teritorijā plānots atjaunot, veicot hidroloģiskā režīma atjaunošanu.

6.6.2.4. Ņemot vērā, ka Paredzētās darbības teritorijas Skudrupītes palienē un mežos uz R no Ķemeru tīreļa atrodas viena otram blakus, kā arī tajās plānotie hidroloģiskā režīma atjaunošanas darbi radīs zināmu ietekmi arī uz vienu vai otru teritoriju savstarpēji, tad ietekmes un sagaidāmās izmaiņas īpaši aizsargājamo sugu un biotopu aspektā minētajām Darbības vietām vērtētas kā vienotai teritorijai. Saistībā ar Paredzētās darbības ietekmes novērtējumu secināms, ka:

6.6.2.4.1. Minētajās teritorijās konstatēti 12 ES aizsargājamie biotopi Latvijā, no kuriem 9 ir īpaši aizsargājami biotopi Latvijā, bet 7 – Latvijā sastopami ES prioritārie biotopi (Ziņojuma 15.pielikums). Biotopu stāvoklis Latvijā galvenokārt vērtēts kā

nelabvēlīgs-slikts ar tendenci samazināties to aizņemtajām platībām, bet KNP un Paredzētās darbības teritorijā – galvenokārt nelabvēlīgs. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajam vērtējumam, sagaidāms, ka, Skudrupītes palienes teritorijā, pēc Paredzētās darbības īstenošanas, perspektīvā izveidosies 58,2ha biotopa 3.26., *6450 Palieņu zālāji*, kas ir arī Projekta un Paredzētās darbības mērķis. Tāpat novērtēts, ka Projekta teritorijās uz R no Ķemeru tīreļa biotopa 1.6., *9020* Veci jaukti platlapju meži* esošā platība (45,3ha) palielināsies par 4,7ha un kopumā aizņems 50,0ha; biotopa 1.15., *9080* Staignāju meži* esošā platība (66,5ha) palielināsies par 90,7ha un kopumā veidos 157,2ha; biotopa *91D0* Purvaini meži* (Latvijā daļēji atbilst biotopam 1.18. *Veci un dabiski purvaini meži*) esošā platība (82,9ha) palielināsies par 270ha un kopumā aizņems 353,5ha; biotopa 1.11, *91E0* Aluviāli krastmalu un palieņu meži* esošā platība (31,8ha) palielināsies par 94,6ha, kopumā veidojot 126,4ha; sagaidāma arī biotopa *9050 Lakstaugiem bagāti egļu meži* veidošanās 181,2ha platībā.

- 6.6.2.4.2. Atbilstoši Eksperta vērtējumam par Paredzēto darbību un ar to saistītajiem plānotajiem darbiem Skudrupītes palienē (Ziņojuma 25.pielikums), ilgtermiņā no palieņu zālāja atjaunošanas viedokļa plānotā Skudrupītes gultnes agrākā tecējuma atjaunošana vērtējama pozitīvi. Tomēr Paredzētās darbības īstenošanas gaitā sagaidāmas lokālas izmaiņas - augsnes un grunts bojājumi (rakumi), kā rezultātā jaunās gultnes vietā un dažus metrus platā joslā ap to tiks iznīcināta esošā veģetācija. Atbilstoši Eksperta prognozei sagaidāms, ka pirmajos 2 – 3 gados jaunās gultnes krastos dominēs pioniersabiedrības ar ruderālām viengadīgām augu sugām, kuras Eksperta vērtējumā uzskatāmas par īslaicīgām izmaiņām un kopumā neradīs nelabvēlīgu ietekmi uz biotopu 3.26., *6450 Palieņu zālāji*, bet dažu gadu laikā sagaidāma ilggadīgas veģetācijas atjaunošanās.
- 6.6.2.4.3. Vērtējot Paredzētās darbības ietekmi uz minētajā teritorijā esošajiem mežu biotopiem (Ziņojuma 26.pielikums), Eksperts prognozē, ka, ņemot vērā, ka daļa minētajā teritorijā esošo mežaudžu veidojušies uz nosusinātām kūdras augsnēm, tad, atjaunojot hidroloģisko režīmu, visticamāk sagaidāma šo mežu attīstība pārmitro mežu tipu virzienā. Prognozēts, ka visticamāk ilgtermiņā biotopa 1.17., *9010* Veci vai dabiski boreāli meži* izmaiņas notiks biotopa 1.18., *91D0* Purvaini meži* (Latvijā daļēji atbilst biotopam 1.18. *Veci un dabiski purvaini meži*) virzienā, bet biotopa 1.6., *9020* Veci jaukti platlapju meži* – biotopa 1.11, *91E0* Aluviāli krastmalu un palieņu meži* virzienā. Prognozēts, ka purvainajos mežos, kuros konstatēta susināšanas ietekme, pēc Paredzētās darbības īstenošanas, sagaidāma purvainiem mežiem raksturīgas zemsedzes (dominē sfagni, sastopamas spilves u.c. neskartiem purviem raksturīgi augi) veidošanās. Prognozēts, ka šādas labvēlīgas veģetācijas sastāva un struktūras izmaiņas notiks ilgākā laika posmā. Tomēr Eksperts arī norāda, ka Projekta mežu teritorijās plānotā susināšanas grāvju aizbēršana un/vai dambēšana uzskatāma par vienīgo risinājumu purvaino un aluviālo krastmalu un palieņu mežu dabiskā hidroloģiskā režīma atjaunošanai.
- 6.6.2.4.4. Savukārt vērtējot Paredzētās darbības ietekmi uz minētajās Projekta teritorijās esošajiem purva biotopiem (Ziņojuma 26.pielikums), Eksperts savā atzinumā norāda, ka biotopa *7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* platību samazināšanās Paredzētās darbības ietekmē, vērtējamas kā pozitīvas izmaiņas, jo šī biotopa gadījumā tās ir ne tikai pieļaujamas, bet pat vēlamas. Degradētā purva biotopā atjaunojot hidroloģisko režīmu sagaidāms, ka tajā pakāpeniski atjaunosies augstajam purvam raksturīga veģetācija. Eksperta vērtējumā nav sagaidāms, ka paredzētās ūdens līmeņa izmaiņas varētu skart tādas kalķaino avoksnāju biotopu teritorijas kā 2.5., *7210* Kalķaini zāļu purvi ar dižo aslapi* un 2.3., *7230 Kalķaini zāļu purvi*, tādēļ izmaiņas tajos netiek prognozētas.

- 6.6.2.4.5. Atbilstoši Eksperta sniegtajam vērtējumam par Paredzētās darbības ietekmi uz minētajās Projekta un tām piegulošajās teritorijās konstatētajām īpaši aizsargājamām augu sugām (Ziņojuma 26.pielikums), prognozēts, ka ūdens līmeņa paaugstināšanās būtiskāko ietekmi varētu atstāt uz sērudeņu avoksnājiem Ķemeru tīreļa ZR malā, kuriem raksturīga kalķainu zāļu veģetācija ar tipisku sugu kompleksu, un īpaši aizsargājamās sugas - dzeltenās dzegužkarpītes *Cypripedium calceolus*, atradni uz A no ĶNP teritorijā esošajām Dunduru pļavām. Tomēr Eksperts savā atzinumā ir novērtējis, ka nevienā no šīm teritorijām nav prognozēta būtiska gruntsūdens līmeņa paaugstināšanās, tādēļ nav sagaidāma Paredzētās darbības negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamo augu sugām.
- 6.6.2.4.6. Lai gan īstenojot Paredzēto darbību minētajās Projekta teritorijās tiks veikti rakšanas darbi (dambju būve uz grāvjiem, Skudrupītes jaunās gultnes rakšana un veco posmu aizbēršana, koku izciršana u.c.) un teritoriju ietekmēs to radītie traucējumi, Eksperta vērtējumā šādās darbības uzskatāmas par īslaicīgiem traucējumiem. Eksperts arī norāda, ka šādi darbi veicami tā, lai tieši neiznīcinātu vai būtiski netieši neietekmētu īpaši aizsargājamās sugu dzīvotnes.
- 6.6.2.4.7. Saskaņā ar Eksperta veikto novērtējumu, lai sasniegtu Projektā izvirzīto mērķi un Skudrupītes palienē atjaunotu un uzturētu biotopu 3.26., 6450 *Palieņu zālāji*, turpmāk nepieciešams veikt regulāru zālāja apsaimniekošanu. Eksperts savā atzinumā apsaimniekošanas pasākumu īstenošanai piedāvā divas alternatīvas, bet ņemot vērā, ka pļaušanas darbi vasaras vidū varētu atstāt negatīvu ietekmi uz putnu populāciju, tad kā piemērotākais apsaimniekošanas veids tiek rekomendēta ekstensīva noganīšana. Jānorāda, ka šāds apsaimniekošanas veids būtu piemērots arī no tā viedokļa, ka Skudrupītes palienei uz D no tās esošā ĶNP teritorijā - Dunduru pļavās, kurās īstenots līdzīgs projekts, atjaunojot Slampes upes posma vēsturisko tecējumu, to apsaimniekošanai tiek izmantoti ganību dzīvnieki (Konik zirgi un Heku govīs).
- 6.6.2.4.8. Atbilstoši Eksperta vērtējumam Skudrupītes palienē esošā zālāja un meža teritorijas saskares zonu pakāpeniski vēlams veidot robotu (pēc iesējas tuvinot dabiskai situācijai), lai radītu zālāju sugu un parkveida pļavu un ganību epifītisko sugu, kuras raksturīgas uz koku stumbriem, daudzveidībai piemērotu ekoloģisko nišu. Tāpat Eksperts norādījis, ka pakāpeniski šajā saskares zonā nepieciešams atēnot tur agrāk augušos lielos ozolus, kā arī nodrošināt zālāju apsaimniekošanā izmantoto lopu ganīšanas iespēju mežmalas joslā.
- 6.6.2.4.9. Tāpat Eksperts rekomendējis, ka, lai neradītu „šoka” efektu biotopiem, panākot straujas būtiskas ūdenslīmeņa izmaiņas, vēlams darbus īstenot pakāpeniski, daļu grāvju aizbērt vai aizdambēt Projekta ietvaros, veikt pastāvīgu biotopu monitoringu, un darbus turpināt pēc vairākiem gadiem, veicot nepieciešamās korekcijas atbilstoši monitoringa datiem.
- 6.6.2.4.10. Atbilstoši Eksperta sniegtajam vērtējumam par Skudrupītes esošo floru un faunu (Ziņojuma 31.pielikums), ņemot vērā, ka Sudrupīte meliorācijas ietekmē ir stipri pārveidota, ne upe, ne tās piekrastes daļa šobrīd nav piemērota daudzveidīgai makrofītu un zoobentosa attīstībai. Tādēļ Eksperts rekomendējis veikt virkni pasākumu, lai izveidotu upes funkcionēšanai atbilstošus apstākļus, kas paredz upes remeandrēšanu, lai austrumu – rietumu virzienā orientētajos upes posmos veidotos izgaismoti un ūdens augu veģetācijas attīstībai piemēroti posmi; lai nodrošinātu labvēlīgus apstākļus migrējošiem ūdensputniem (pīlēm, zosīm), kuru barības sastāvdaļa ir lemnīdi, putnu barības pieejamības palielināšanai nepieciešams veidot lēzenu upes piekrastes daļu; ņemot vērā, ka upes dabiskais kritums ir neliels, kā arī to, ka upē pa apkārtnes meliorācijas grāvjiem tiek ieskalotas humīnvielas no purva, kas ierobežo ūdens augu attīstību, tad jāizmanto visas iespējas, lai palielinātu upes

pašattīrīšanās potenciālu, ko nenodrošina pašreizējie apstākļi Paredzētās darbības teritorijā.

- 6.6.2.4.11. Atbilstoši ornitoloģijas Eksperta sniegtajam atzinumam putnu fauna un tās daudzveidība Skudrupītes palienē laika gaitā mainījusies, jo mainījusies teritorijas veģetācija, savukārt teritorijā esošajos meža nogabalos konstatētas dažādas dzeņveidīgo putnu sugas (Ziņojuma 27.pielikums). Eksperts, vērtējot Skudrupītes palienē plānoto Paredzētās darbība ietekmi uz ornitofaunu, norāda, ka šādā vērtējumā jānodala īstermiņa un ilgtermiņa ietekmes. Jo, ņemot vērā paredzētos upes gultnes rakšanas un pārveidošanas darbus, sagaidāms, ka īstermiņā ar augstu veģetāciju saistīto putnu sugu (arī griezes) ligzdojošo pāru skaits samazināsies. Eksperta vērtējumā šo zaudējumu atsvērs ilgtermiņa ieguvumi, kad atjaunotajā palienē izveidosies vietas apstākļiem atbilstoša veģetācija un hidroloģiskais režīms. Eksperta vērtējumā sagaidāms, ka nākotnē Skudrupītes palienes D daļā izteiktāka plūdu režīma un augstāka ūdens līmeņa ietekmē veidosies mozaikveida mikroainava, kas piemērota ķikuta riestam, kas, atbilstoši Eksperta vērtējumam, būtu uzskatāma par izcilu palienes atjaunošanas rezultātu. Prognozēts, ka, 2 – 3 gadu laikā pēc Paredzētās darbības īstenošanas, palienes teritorijā sagaidāma griežu skaita atjaunošanās vai pat palielināšanās, tomēr Eksperts norāda, ka plānotie palienes zālāja apsaimniekošanas pasākumi – ganīšana, rūpīgi jāpārdomā. Jo izvēloties minēto apsaimniekošanas paņēmieni, svarīgi uzturēt tādu lopu blīvumu, kas vasarā (jūnijā - jūlijā) spēj uzturēt mozaikveida veģetācijas struktūru, jo teritoriju pārlietu noganot, neizbēgami sagaidāma griežu skaita samazināšanās. Atbilstoši Eksperta vērtējumam, Skudrupītes palienes Z daļā, vietā, kur šobrīd izveidojusies bebraine, augstā ūdens līmeņa ietekmē izveidojusies un pastāv daudzveidīga un bagāta putnu fauna, tādēļ svarīgi lai esošais ūdens līmenis šajā vietā tiktu saglabāts arī pēc Paredzētās darbības īstenošanas.
- 6.6.2.4.12. Atbilstoši ornitoloģijas Eksperta vērtējumam par Paredzētās darbības ietekmi uz īpaši aizsargājamo putnu sugām mežos uz R no Ķemeru tīreļa (Ziņojuma 27.pielikums), sagaidāmā ietekme vērtējama kā potenciāli pozitīva vai neitrāla. Vēl Eksperts norādījis, ka purva pārejas zonā, atjaunojot dabisko miruma režīmu, iespējama mednim *Tetrao urogullus* potenciāli piemērotu biotopu veidošanās.
- 6.6.2.4.13. Atbilstoši Projekta ietvaros piesaistītā Eksperta (Ziņojuma 33.pielikums) un Pārtikas drošības, dzīvnieku aizsardzības un vides zinātniskā institūta „BIOR” Ekspertu (Ziņojuma 34.pielikums) novērtējumam par Paredzētās darbības (Skudrupītes dabiskās gultnes atjaunošanas) ietekmi uz Skudrupītes saimnieciski izmantojamiem zivju resursiem, aizsargājamām zivju sugām un ihtiofaunas daudzveidību, prognozēts, ka kopumā Paredzētā darbība galvenokārt būs saistīta ar īslaicīgu negatīvu ietekmi uz saimnieciski izmantojamiem zivju resursiem. Tāpat, jāņem vērā, ka Skudrupītes zivsaimnieciskais potenciāls kopumā vērtēts kā niecīgs, kā arī pašlaik vērtētā upes posma zivju bioloģiskā daudzveidība ir neliela un tai nav nozīmes zivju sugu aizsardzībā. Atbilstoši Ekspertu vērtējumam Skudrupītē Paredzētās darbības ilgstošā ietekme kopumā vērtējama pozitīvi, sagaidāms, ka pēc meandrējošo upes posma atjaunošanas, Skudrupītē palielināsies zivsaimnieciski nozīmīgo sugu dzīvotņu apjoms un līdz ar to pārveidotā posma kopējais zivsaimnieciskais potenciāls. Eksperti norādījuši, ka, ja Paredzētās darbība tiks veikta videi draudzīgā veidā, īstenojot atzinumos iekļautās rekomendācijas Paredzētās darbības veikšanai, nav sagaidāma vērā ņemama zaudējumu nodarīšana saimnieciski izmantojamiem zivju resursiem, tādēļ šo zaudējumu aprēķināšana un kompensēšana nebūs nepieciešama.
- 6.6.2.4.14. Tomēr, atbilstoši ihtiofaunas Ekspertu vērtējumam, Paredzētās darbības īstenošanai izvirzāmi nosacījumi, lai mazinātu plānoto darbu īslaicīgo negatīvo ietekmi uz zivju resursiem, aizsargājamām zivju sugām un sugu daudzveidību, kas paredz, ka upes gultnē darbus nav vēlams veikt zivju nārsta laikā; plānotos darbus veikt maksimāli īsā

laika posmā; iespēju robežās nepieciešams samazināt uzduļķojuma veidošanos un izplatīšanos Skudrupītē (no jauna veidojamos upes gultnes posmus ar pašreizējo upes gultni savienojot tikai pēc jauno posmu pabeigšanas); nodrošināt cita veida piesārņojuma (atkritumu, naftas produkti no tehnikas u.c.) nenokļūšanu upē; maksimāli ierobežot tehnikas pārvietošanos pa upes gultni; ja vecās un noslēgtās upes gultnes daļās tiek konstatētas zivis, tās nepieciešams pārvietot uz jaunizveidoto upes gultnes daļu; palielināt zivīm pieejamo dzīvotņu daudzumu, iespēju robežās Skudrupītes jauno gultni veidojot tuvu tās dabiskajam meandrējumam, kā arī veidojot atsevišķus gultnes paplašinājumus un padziļinājumus, atstājot vai ievietojot upes gultnē akmeņus un citas potenciālās zivju slēptuves.

- 6.6.2.5. Kopumā, lai ilgtermiņā nodrošinātu Paredzētās darbības novērtējumu, sugu un biotopu aizsardzības jomas Eksperti savos atzinumos rekomendējuši veikt īpaši aizsargājamo biotopu un sugu monitoringu gan Darbības vietas teritorijā Zaļajā purvā, gan tai piegulošajā teritorijā, kurā konstatētas īpaši aizsargājamo sugu atradnes, gan zālāju monitoringu Darbības vietas teritorijā Skudrupītes palienē. Savukārt ornitoloģijas eksperts savā atzinumā norādījis, ka visas ar Paredzēto darbību saistītās darbības pieļaujams veikt tikai ārpus putnu ligzdošanas sezonas (laika periodā no 1.augusta līdz 1.februārim), kurā iekļaujas arī ihtiofaunas Ekspertu rekomendācija par Skudrupītes gultnes atjaunošanas darbu neveikšanu zivju nārsta periodā no 1.aprīļa līdz 31.maijam.
- 6.6.2.6. Paredzētās darbības ietekmes uz Darbības vietā un to apkārtnē esošajām dabas vērtībām vērtētas atbilstoši MK noteikumu Nr.300 Pielikumā 1.tabulā ietvertajiem kritērijiem, identificējot sagaidāmās tendences (Ziņojuma 18. un 19.pielikums). Atbilstoši pielikumos novērtētajam, secināms, ka Paredzētās darbības ietekme uz visiem 14 konstatētajiem īpaši aizsargājamiem biotopiem galvenokārt vērtējama kā neitrāla vai atsevišķos gadījumos pozitīva, tāpat arī uz konstatētajām īpaši aizsargājamām sugām.
- 6.6.2.7. Vērtējot izmaiņas konstatēto īpaši aizsargājamo sugu populāciju blīvumā, 4 īpaši aizsargājamām putnu sugām (ormanītim, mazajam ormanītim, dzeltenajam tārtiņam un purva tilbītei) prognozēta pozitīva ietekme, kā rezultāta sagaidām šo sugu populāciju palielināšanās. Būtiski, ka 2 no minētajām sugām (dzeltenais tārtiņš, purva tilbīte) ir lietussargsugas īpaši aizsargājam biotopam, kuru paredzēts atjaunot īstenojot Paredzēto darbību un kurš ir arī Latvijā sastopamais Eiropas nozīmes prioritārais biotops (*7110* Neskartī augstie purvi*).
- 6.6.2.8. Savukārt vērtējot izmaiņas īpaši aizsargājamā biotopa vai sugas dzīvotnes kvalitātē (tām raksturīgajās struktūrās un funkcijās), kas šī ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros galvenokārt saistīts ar sagaidāmajām un Projekta ietvaros plānotajām relatīvajām izmaiņām hidroloģiskajā režīmā un ar to saistītajām prognozētajām izmaiņām, secināms, ka 7 no 14 konstatētajiem īpaši aizsargājamiem biotopiem sagaidāma to kvalitātes uzlabošanās. Tāpat kvalitātes uzlabošanās sagaidāma 9 īpaši aizsargājamo putnu sugu un vairāku augu sugu dzīvotņu kvalitātē, kuras konstatētas Projekta teritorijās. Jānorāda, ka 5 no īpaši aizsargājamiem biotopiem, kuriem prognozēta stāvokļa kvalitātes uzlabošanās, ir saistīti ar Projektā izvirzīto mērķi, atjaunot un uzlabot to esošo stāvokli un paplašināt to aizņemtās platības. Dzīvotņu stāvokļa kvalitātes uzlabošanās prognozēta arī 2 īpaši aizsargājamo putnu sugu (dzeltenais tārtiņš, purva tilbīte) un īpašai aizsargājamās augu sugas (sirdsveida divlape) un sfagnu dzīvotnēm. Minētās dabas vērtības ir arī lietussargsugas īpaši aizsargājamiem biotopiem, kurus paredzēts atjaunot īstenojot Paredzēto darbību.
- 6.6.2.9. Vērtējot izmaiņas likumsakarībās un mijiedarbībās, kuras nosaka teritorijas struktūru un funkcijas (fragmentācija, nepārtrauktība vai pastāvīgums attiecībā pret sākotnējo stāvokli, relatīvās izmaiņas hidroloģiskajā režīmā un būtiskākajos ķīmiskajos parametros ūdenī, izmaiņas palu režīmā vai apjomā u.c.), to ietekme uz visiem

konstatētajiem īpaši aizsargājamiem biotopiem novērtēta kā pozitīva, tāpat arī uz visām jau iepriekš minētajām īpaši aizsargājamo putnu un augu sugām.

- 6.6.2.10. Pamatojoties uz Ziņojuma ietvaros no dažādiem aspektiem veiktā Paredzētās darbības ietekmes novērtējuma rezultātiem uz Darbības vietām un to piegulošajām teritorijām un tajās konstatētajām dabas vērtībām, secināms, ka Paredzētās darbības ietekme būs lokāla un skars tikai definētās Projekta teritorijas. Ziņojumā norādīts, ka Darbības vietas neietekmē citas darbības, kā rezultātā nav sagaidāmas tādas kumulatīvās ietekmes, kas varētu ietekmēt Darbības vietu un to apkārtnēs esošo bioloģisko daudzveidību.
- 6.6.2.11. Tāpat, ņemot vērā Paredzētās darbība apjomu un atrašanās vietu, novērtējuma ietvaros vērtēti Paredzētās darbības ietekmi samazinoši un kompensējoši pasākumi. Novērtējums veikts atbilstoši MK noteikumu Nr.300 Pielikuma 3. un 4.tabulai. Minētajā aspektā Ziņojumā piedāvāti divi Paredzētās darbības ietekmi mazinoši pasākumi. Viens no tiem ir Projekta teritorijās veicamo darbu pārtraukšana jeb neveikšana putnu vairošanās periodā, laika posmā no 1.februāra līdz 1.augustam. Novērtēts, ka, ievērojot minēto pasākumu, Darbības vietās un to apkārtnē netraucēti varēs norisināties sugu vairošanās, kā rezultātā negatīvā ietekme tiks novērsta. Šāda ietekmi mazinoša pasākuma veikšanu savā atzinumā rekomendējis ornitoloģijas Eksperts, kas ir arī DAP pārstāvis. Savukārt otrs ir risku likvidēšana pēc plānoto darbu pabeigšanas, kas šajā kontekstā paredz Paredzētās darbības gaitā izmantotās tehnikas radīto risu likvidēšanu, kuru veikšanas nepieciešamību rekomendējusi DAP. Pasākumu paredzēts īstenot Paredzētās darbības gaitā, likvidējot būvniecības darbu sekas, lai novērstu tehnikas radīto barjeras efektu virszemes ūdeņu notecei un lokālu ūdensteču veidošanos. Lai nodrošinātu ietekmi mazinošo pasākuma izpildi, paredzēts, ka šādi nosacījumi tiks iestrādāti līgumsaistībās ar plānoto darbu veicēju, kuru izpildi uzraudzīs un kontrolēs DAP. Vērtējot plānoto ietekmi mazinošo pasākumu atbilstību Natura 2000 teritorijas noteiktajiem mērķiem un KNP individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem, secināms, ka tie ir atbilstoši un nav pretrunā ar tiem. ņemot vērā, ka novērtējuma gaitā nav konstatētas un sagaidāmas tādas Paredzētās darbības ietekmes, kas varētu atstāt paliekošu negatīvu ietekmi uz Darbības vietās esošām īpaši aizsargājamām dabas vērtībām un būtu pretrunā ar Natura 2000 un ĪADT izveidošanas un aizsardzības mērķiem, kompensējošie pasākumi nav nepieciešami, tādēļ to nepieciešamība ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros nav vērtēta.
- 6.6.2.12. Pamatojoties uz Projekta un ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā pieaicināto Ekspertu sniegtajiem atzinumiem par Paredzētās darbības ietekmi uz Darbības vietās un to apkārtnē esošajām dabas vērtībām, Ziņojuma 22.pielikumā apkopots Paredzētās darbības ietekmju vērtējums katram no Darbības vietās konstatētajiem īpaši aizsargājamiem biotopiem un sugām. Paredzētās darbības ietekmju uz vidi būtiskuma izvērtējuma kopsavilkumā ņemtas vērā sagaidāmās tiešās, netiešās un sekundārās ietekmes, tāpat vērtētas īstermiņa, vidēja termiņa, ilglaicīgās un pastāvīgās ietekmes, kā arī sagaidāmās pozitīvās un negatīvās ietekmes:
- 6.6.2.12.1. ņemot vērā, ka vērtētā Paredzētā darbība ir apzināta hidroloģiskā režīma ietekmēšana (atjaunošana), lai uzlaboto ĪADT esošo aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu kvalitāti vai atjaunotu tos, tad atbilstoši novērtētajam, ne uz vienu no esošajām dabas vērtībām nav konstatēta negatīva ietekme.
- 6.6.2.12.2. Atbilstoši novērtētajam, Paredzētās darbības tiešā un netiešā ietekme uz visām konstatētajām dabas vērtībām vērtēta kā neitrāla, jo Paredzētā darbība netiks veikta labvēlīgā aizsardzības stāvoklī esošos biotopos vai sugu dzīvotnēs, bet tajos tiks realizēti ietekmi samazinoši pasākumi, plānotos darbus neveicot putnu ligzdošanas sezonā, tādejādi novēršot sekundāro ietekmju rašanos. Tāpat, vērtējot Paredzētās

darbības netiešo ietekmi, tā vērtēta kā neitrāla, jo šajā gadījumā ietekme, kas kāda faktora ietekmē var izpausties tikai pēc laika, vērtēta kā ilglaicīga ietekme.

6.6.2.12.3. Vērtējot Paredzētās darbības atstāto ietekmi kādā laika periodā, īstermiņa un vidēja termiņa ietekmes galvenokārt vērtētas kā neitrālas, jo, īstenojot plānotos hidroloģiskā režīma atjaunošanas pasākumus, tiks ietekmēta tikai kāda Darbības vietā esošo biotopu un dzīvotņu struktūra vai funkcija (atbilstošs hidroloģiskais režīms), nevis uzreiz atjaunota īpaši aizsargājamo biotopu un dzīvotņu kvalitāte. Savukārt atjaunotais palu režīms vēl pirms palienei raksturīgas veģetācijas nostiprināšanās var atstāt pozitīvu ietekmi uz atsevišķām Darbības vietās konstatētajām migrējošo putnu sugām, bet lielā apauguma novākšana degradētā purva teritorijā var radīt piemērotus apstākļus dzeltenā tārtiņa un purva tilbītes dzīvošanai, kas vērtējamās kā pozitīvas vidēja termiņa ietekmes.

6.6.2.12.4. Atbilstoši novērtētajam, ilglaicīgās ietekmes visu pārmitro biotopu veidu gadījumā vērtētas kā pozitīvas, jo Paredzētās darbības mērķis ir Darbības vietās esošo hidroloģisko režīmu ietekmēt tādā veidā, lai veicinātu teritoriju pakāpenisku dabiskošanas, kas veicina tajās esošo īpaši aizsargājamo biotopu kvalitātes uzlabošanas un atjaunošanas, vienlaikus atstājot pozitīvu ietekmi arī uz konstatētajām īpaši aizsargājamo putnu sugām, kuras kā dzīvotnes izmanto minētos biotopus. Ziņojuma ietvaros vērtēts, ka arī uz citiem konstatētajiem īpaši aizsargājamiem biotopiem, kuri Paredzētās darbības gaitā netiks tieši ietekmēti un citām īpaši aizsargājamo putnu sugām, kuras nav tieši saistītas ar mērķa biotopiem, sagaidāma ilglaicīga un pozitīva ietekme. Paredzētās darbības radītās ietekmes ilgtermiņā veicinās ainavas integritāti, ļaujot norisināties sarežģītākām ekoloģiskām funkcijām un stabilizēties vides stāvoklim, un nodrošinās daudzveidīgāku un stabilāku barības pieejamību putniem. Tāpat ilglaicīga pozitīva ietekme sagaidāma arī uz vairāku augu augšanas apstākļiem, sevišķi sfagniem piemērotiem apstākļiem.

6.6.2.12.5. Pamatojoties uz iepriekš minēto, Paredzētās darbības izraisītās ietekmes uz Darbības vietās konstatētajiem īpaši aizsargājamiem biotopiem un īpaši aizsargājamām putnu sugām, kā arī atsevišķām augu sugām, vērtējamās kā patstāvīgas. Sagaidāms, ka visas ar Paredzēto darbību saistītās darbības – Skudrupītes renaturalizēšana un palu procesu atjaunošana, purva aizauguma likvidēšana un hidroloģiskā režīma atjaunošana, ir mērķtiecīgi pasākumi, kuru radītās ietekmes turpināsies ilglaicīgā periodā, turpinot teritoriju dabiskošanās procesus, kas ir priekšnosacījums īpaši aizsargājamo un Eiropas Savienības aizsargājamo biotopu labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanai.

6.6.2.13. Izvērtējis Ziņojumā sniegto informāciju, veikto novērtējumu, Ziņojuma izstrādē pieaicināto Ekspertu sniegtos atzinumus un institūciju viedokļus par Paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamām dabas vērtībām, Birojs secina, ka, ievērojot Projekta un ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā rūpīgi izvērtētos plānotos Paredzētās darbības risinājumus, veicot paredzētos hidroloģiskā režīma atjaunošanas darbus visās Darbības vietās, atkarībā no to specifikas, nav sagaidāma būtiska negatīva ietekme uz konstatētajām īpaši aizsargājamām dabas vērtībām. Pamatojoties uz Ekspertu vērtējumu, plānotie hidroloģiskā režīma atjaunošanas darbi vērtējami kā vienīgais pārmitro un mitrāju biotopu atjaunošanas veids. Lai gan, atbilstoši novērtētajam, īstermiņā Paredzētās darbības ietekmē sagaidāmas arī tādas lokālas pārmaiņas vidē kā, piemēram, zemsedzes, augšnes virskārtas un grunts bojājumi (rakumi), tomēr ilgtermiņā hidroloģiskā režīma atjaunošanas ietekme uz visiem pārmitro biotopu tipiem vērtējama kā patstāvīga un pozitīva, jo esošā degradētā situācija tiks ietekmēta dabiskošanās virzienā, kā rezultātā sagaidāma īpaši aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu kvalitātes uzlabošanās un to

pastāvēšanai atbilstošu struktūru un funkciju nodrošināšana. Līdz ar to veidosies arī piemēroti apstākļi īpaši aizsargājamām putnu un augu sugām.

6.6.2.14. Tomēr jānorāda, ka, īstenojot Paredzēto darbību, pirms hidroloģiskā režīma atjaunošanas darbu veikšanas, plānots veikt arī tādus pasākumus kā ĪADT esošo mežaudžu ciršanu ~25,5ha kopplatībā tehnikas piebraucamo trašu izveidei, nevēlamā apauguma novākšanu Zaļajā purvā ~250ha platībā tā degradētajās teritorijās un koku retināšanu Zaļajā purvā esošās Darbības vietas centrālajā daļā ~50ha platībā, neskarot aizsargājamās biotopus purvainajos mežos un purva ainavā atstājot bioloģiski vecas purva priedītes. Nevēlamās veģetācijas novākšanu un retināšanu Zaļajā purvā paredzēts veikt, lai atjaunotu augstajam purvam raksturīgo atklāto ainavu un radītu ar atklātu purva ainavu saistītām īpaši aizsargājamām putnu sugām piemērotu dzīvotni, stabilizētu atjaunoto gruntsūdens līmeni, novēršot transpirācijas efektu, kā arī novērstu koku kalšanu (degradētu ainavu) atjaunotajās purva platībās. Tāpat, īstenojot Paredzēto darbību, tās veikšanas laikā ievērojamās platībās tiks radīti īstermiņa traucējumi, kas izpaudīsies kā, piemēram, teritoriju izbraukāšana, augsnes virskārtas un grunts bojāšanu u.c. Birojs norāda, ka kopējā maksimālā platība (vairāk kā 250ha), kurā paredzēts veikt nevēlamā apauguma novākšanu (koku izciršanu) ĪADT nav uzskatāma par nenozīmīgu. Tai pat laikā Birojs pievienojas Ziņojuma pielikumos pievienoto Ekspertu vērtējumam un pamatojumam par šādu darbu nepieciešamību no purva biotopa saglabāšanas viedokļa papildus hidroloģiskā režīma atjaunošanai, lai atjaunotu klaju purva ainavu un novērstu nevēlamā apauguma radīto transpirācijas efektu, ar mērķi ilgtermiņā radīt piemērotus apstākļus dabiska augstā purva biotopa atjaunošanai un nodrošināt ar atklātu augsto purva ainavu saistīto putnu sugu – dzeltenā tārtiņa un purva tilbītes, kas ir arī šī aizsargājamā biotopa lietussargsugas, dzīvošanai labvēlīgus apstākļus (dzīvotnes). Ņemot vērā, ka ĶNP un Natura 2000 teritorijas izveidošanas un aizsardzības mērķis Paredzētās darbības kontekstā ir saglabāt tajā esošās dabas vērtības un nodrošināt to aizsardzībai labvēlīgu stāvokli, kā arī aizsargāt sērūdeņu veidošanās procesus, kā arī to, ka, atbilstoši ĶNP Individuālās izmantošanas un aizsardzības noteikumiem, ĶNP teritorijā, saņemot DAP rakstisku atļauju, atļauts veikt pasākumus īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanai, no ĪADT aizsardzības un Projekta mērķu īstenošanas viedokļa, plānotās ar Paredzētās darbības realizāciju saistītās darbības, tajā skaitā nevēlamā apauguma novākšana Zaļā purva degradētajās platībās, nav uzskatāma par nevēlamām. Sekmīgi īstenojot Paredzēto darbību, ilgtermiņā, atbilstoši novērtētajam, prognozēta neskarta augstā purva biotopa atjaunošana un degradēto purva platību samazināšana, kā arī pozitīva ietekme uz sulfīdu saturošo pazemes ūdeņu atradni Zaļā purva teritorijā. Tādēļ, vērtējot plānoto nevēlamā apauguma novākšanu degradētā purva teritorijas maksimālajās platībās, nav konstatēti tādi izslēdzošie faktori, kas būtu par pamatu kopumā aizliegt šādu risinājumu. Vienlaikus Birojs vērš uzmanību, ka, plānojot nevēlamā apauguma izvākšanas darbus un platības, kurās to nepieciešams veikt, jāievēro maksimāli efektīva un posmsecīga darbu plānošana, izvērtējot gan Projekta īstenošanas termiņus, gan racionālu pieejamo finanšu līdzekļu izlietojumu, neietekmējot īpaši aizsargājamās dabas vērtības ārpus degradētajām purva teritorijām un ievērojot saistošo normatīvo aktu prasības.

6.6.2.15. Kopumā visas iepriekšminētās ar Paredzēto darbību saistītās un plānotās darbības tieši būvdarbu laikā (nevēlamā apauguma izciršana, zemsedzes, augsnes virskārtas un grunts bojājumi (rakumi) u.c.) traucējumu aspektā ĪADT vērtējamās kā negatīvas. Tomēr, vērtējot sagaidāmos pozitīvos ieguvumus, kā rezultātā prognozēts, ka Darbības vietās un ĶNP kopumā ilgtermiņā Paredzētās darbības ietekmē, mainoties līdzšinējam degradētajam vides stāvoklim un uzlabojoties pārmitriem un mitrāju biotopiem piemērotiem apstākļiem, sagaidāms, ka papildus veidosies 58,2ha biotopa 3.26., 6450 *Palieņu zālāji*, 352,7ha biotopa 7110* *Neskarti augstie purvi*, 320ha 91D0* *Purvaini*

meži (Latvijā daļēji atbilst biotopam 1.18. *Veci un dabiski purvaini meži*), 131,3ha biotopa 1.15., 9080* *Staignāju meži*, 94,6ha biotopa 1.11, 91E0* *Aluviāli krastmalu un palieņu meži*, 4,7ha biotopa 1.6., 9020* *Veci jaukti platlapju meži* un 207,9ha biotopa 9050 *Lakstaugiem bagāti egļu meži*, kas vērtējams kā nozīmīgs ieguvums, šādas ietekmes nav uzskatāmas par tik būtiskām un nozīmīgām, lai tādēļ nebūtu pieļaujama degradēto teritoriju pārdomāta un posmsecīga atmežošana. Jānorāda, ka 5 no minētajiem biotopiem, kuru stāvokli paredzēts uzlabot vai palielināt aizņemtās platības, ir Latvijā sastopami Eiropas Savienības prioritārie biotopi.

6.6.2.16. Ietekmes būtiskuma un pieļaujamības kontekstā Birojs ņem vērā, ka Biotopu direktīvas 6.pants, kas pārņemts ar ĪADT likuma 43.pantu, paredz izņēmumus attiecībā uz tiem plāniem vai projektiem, kam ir negatīva ietekme uz minēto teritoriju, bet kas ir tieši saistīti ar konkrēto teritoriju un vajadzīgi tās apsaimniekošanai un aizsardzības mērķu sasniegšanai. Tas citu starpā saistīts ar to, ka jebkāda, arī pozitīva iejaukšanās rada ietekmi, turklāt izmaiņas, kas nepieciešamas konkrētu aizsargājamo vērtību saglabāšanai vai labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanai, var negatīvi iespaidot citas dabas vērtības. Tādēļ būtiski ir ņemt vērā aizsargājamās teritorijas aizsardzības mērķus, izšķirt prioritātes. Kā to skaidrojusi Eiropas Savienības tiesa lietā C-127/02 tiesa – „mērķis, saskaņā ar Dabisko dzīvotņu direktīvas 3. un 4. pantu, jo īpaši 4.panta 4.punktu, ir - piešķirt teritorijām īpaši aizsargājamās dabas teritorijas statusu, nosakot prioritātes saskaņā ar attiecīgo teritoriju nozīmīgumu I pielikuma dabisko dzīvotņu veidu vai II pielikuma sugu saglabāšanā vai atjaunošanā tām labvēlīgā aizsardzības statusā un teritoriju nozīmīgumu Natura 2000 tīkla vienotībā, kā arī saskaņā ar noplicināšanās vai bojāejas draudiem, kam pakļautas šīs teritorijas”. Izsverot šos mērķus un novērtējot Natura 2000 teritorijas aizsardzības prioritātes, DAP ir izstrādājusi Projektu un tā novērtējumu, kuru kā atbilstīgu ir atzinusi Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Zaudējumu un ieguvumu līdzsvarā, ietekme uz Natura 2000 teritoriju ir novērtēta kā pozitīva un plānotie pasākumi atzīti kā nepieciešami Natura 2000 teritorijas apsaimniekošanai un aizsardzības mērķu sasniegšanai.

6.6.2.17. Ņemot vērā ĶNP un Natura 2000 teritorijas izveidošanas un Projekta mērķus, Birojs piekrīt Ziņojuma autoriem, ka paredzēto un Ziņojumā vērtēto hidroloģiskā režīma atjaunošanas pasākumu veikšana ir vēlama, nolūkā uzlabot ĪADT esošo aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu kvalitāti, struktūras un funkcijas un nodrošinātu tiem labvēlīgu aizsardzības statusu. Ņemot vērā iepriekš minēto, Birojs secina, ka ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā vērtētās Paredzētās darbības nav pretrunā ar ĪADT likuma 43.panta (5)daļu, kas nosaka, ka Paredzēto darbību atļauj veikt, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Tomēr Birojs vērs uzmanību, ka vienlaikus Paredzētā darbība nedrīkst negatīvi ietekmēt Darbības vietām blakus/tuvumā esošo saimniecisko darbību un infrastruktūras objektu funkcionēšanu un tā veicama laika posmā un veidā, kas vismazāk rada ietekmi uz esošajām dabas vērtībām un dabas vidi.

6.6.2.18. Birojs, sniedzot šo atzinumu konkrētā aspekta griezumā, nav konstatējis tādas apstākļus, kas būtu par pamatu kopumā aizliegt Ierosinātās Paredzēto darbību. Tāpat gan Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, gan Pārvalde savos paustajos viedokļos par izstrādāto ietekmes uz vidi novērtējuma Ziņojumu nav izteikušas noraidošu attieksmi pret sagatavoto Ziņojumu un tajā ietvertajiem risinājumiem Paredzētās darbības īstenošanai un sagaidāmajām Paredzētās darbības ietekmēm. Līdz ar to Ierosinātājai ir jāņem vērā, ka Paredzētā darbība ir iespējama tikai ievērojot Ziņojumā paredzētos Paredzētās darbības risinājumus vai līdzvērtīgus risinājumus, kas nepārsniedz Ziņojumā norādītos un vērtētos apjomus. Birojs norāda, ka Novērtējuma likuma 24.panta (1)daļa paredz, ka

Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietverto risinājumu īstenošanu. Tomēr Birojs uzskata, ka saskaņā ar Novērtējuma likuma 20.panta (10)daļu, papildus jau iepriekš noteiktajiem nosacījumiem, kā arī ņemot vērā Ekspertu rekomendācijas, Paredzētās darbības veikšanai ir norādāmi nosacījumi, ar kādiem tā iespējama vai nav pieļaujama:

- a) Jāievēro ar Paredzēto darbību saistīto darbu ierobežojumi, kas paredzēti Ziņojumā, nodrošinot teritorijas sagatavošanas darbu, koku zāģēšanas darbu, grunts rakšanas darbu un plānoto objektu būvniecības darbu neveikšanu putnu ligzdošanas sezonā no 1.februāra līdz 1.augustam, ņemot vērā konkrētos apstākļus, un Skudrupītes gultnes rakšanas darbu neveikšanu zivju nārsta periodā no 1.aprīļa līdz 31.maijam.
- b) Jānodrošina Ziņojumā ietverto un izvērtēto ar teritorijas sagatavošanas (koku izzāģēšana tehnikas piebraucamo ceļu izveidei, piebraucamā ceļa atjaunošana, nevēlamā apauguma novākšana un retināšana) un objektu būvniecības (savācējgrāvju aizbēršana, ūdens novades barjeru un grāvju aizsprostu izveidošana, Skudrupītes atlikumošana, karjera malu izlīdzināšana u.c.) darbiem saistīto risinājumu vai līdzvērtīgu risinājumu īstenošanu, tajā skaitā nepārsniedzot Ziņojumā norādītās mežaudžu kopējās izzāģējamās platības, aizberamo grāvju kopgarumu, ūdens barjeru un aizsprostojamo grāvju aizsprostu apjomu, ievērojot minētajiem darbiem paredzētās vietas Projekta aktivitāšu teritorijās un to īstenošanas paņēmienus, kā tas norādīts Ziņojumā. Vienlaikus, plānojot nevēlamā apauguma ciršanas un retināšanas platības un apjomus Zaļā purva degradētajās teritorijās, jāievēro maksimāli efektīva un posmsecīga darbu plānošana, izvērtējot gan Projekta īstenošanas termiņus, gan racionālu pieejamo finanšu līdzekļu izlietojumu, nolūkā darbus veikt iespējami īsā laika posmā un sakārtojot teritoriju, tajā skaitā likvidējot risas pēc paredzēto darbu pabeigšanas. Izzāģējot kokus un nevēlamo apaugumu, kur tas nepieciešams paredzētā mērķa sasniegšanai, jānodrošina, ka netiek nepamatoti cirsti īpaši aizsargājami mežu biotopi un uzmanība pievēršama bioloģiski vecu mežaudžu/koku saglabāšanai to dabiskai attīstībai. Apauguma novākšana konkrētajās platībās veicama tikai DAP pieļautajā un precīzi norādītajā apjomā un vietās, neskarot piegulošās teritorijas un nebojājot dabas vērtības tajās. Savukārt izcirsto koku izmantošana, tajā skaitā pie nepieciešamības aizsprostu veidošanai vai citiem nolūkiem, salāgojama ar to izvešanai izmantotās tehnikas radīto negatīvo ietekmi uz biotopiem un aizsargājamām dabas vērtībām.
- c) Veicot Skudrupītes renaturalizāciju, iespēju robežās Skudrupītes jauno gultni nepieciešams veidot tuvu tās dabiskajam meandrējumam, veidojot lēzenu upes piekrastes daļu, ievērojot tādu upes remeandrēšanas principu, lai rietumu – austrumu virzienā orientētajos upes posmos veidotos izgaismoti un ūdensaugu veģetācijas attīstībai piemēroti posmi, kā arī veidojot atsevišķus gultnes paplašinājumus un padziļinājumus, atstājot vai ievietojot upes gultnē akmeņus, un citas potenciālās zivju slēptuves, tādējādi palielinot zivīm pieejamo dzīvotņu daudzumu. Veicot ar Skudrupītes jaunās gultnes izveidi saistītos rakšanas darbus, maksimāli jāierobežo tehnikas pārvietošanās pa upes gultni, iespēju robežās jāsamazina uzduļķojuma veidošanās un izplatīšanās Skudrupītē, no jauna izveidotos upes gultnes posmus ar pašreizējo upes gultni savienojot tikai pēc jauno posmu pabeigšanas. Jānodrošina vecajās upes gultnes daļās iesprostoto zivju pārvietošana uz jauno upes gultni. Jānodrošina piesārņojuma (atkritumu, naftas produktu no tehnikas u.c.) nenokļūšana upē un citur apkārtējā vidē.

- d) Jānodrošina Skudrūpītes palienē atjaunoto palieņu zālāju regulāra apsaimniekošana, kā piemērotāko veidu izvēloties ekstensīvu noganīšanu. Vienaļikus jānodrošina tādu gānāmo dzīvnieku blīvumu, lai vasaras sezonā (jūnijā - jūlijā) teritorijā varētu veidoties mozaikveida veģetācijas struktūra, tajā skaitā atstājot rajonus ar augstāku augāju, nodrošinot griežēm, kuru skaita palielināšana minētajā teritorijā ir viens no Projekta mērķiem, piemērotus apstākļus, vai līdzvērtīgus apsaimniekošanas risinājumus, kas nepasliktina, bet nodrošina bioloģiskajai daudzveidībai labvēlīgu stāvokli.
- e) Paredzētā darbība nedrīkst negatīvi ietekmēt Darbības vietas apkārtnē esošo īpaši aizsargājamo putnu sugu populācijas, kuru aizsardzībai izveidoti mikroliegumi, un īpaši aizsargājamo augu sugu atradnes, tajā skaitā jānodrošina tādi paredzētās darbības īstenošanas risinājumi, kas negatīvi neietekmē ĪADT konstatētās īpaši aizsargājamās sugas, biotopus un sugu dzīvotnes, ja vien to ietekmēšanas mērķis (piemēram, biotopa *7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* gadījumā) nav saistīts ar degradācijas ietekmju novēršanu un vērtīgāka aizsargājamā biotopa vai sugu dzīvotnes atjaunošanu, vai labvēlīgākas situācijas nodrošināšanu.
- f) Birojs rekomendē turpināt veģetācijas monitoringu Darbības vietu apkārtnē ierīkotajos veģetācijas monitoringa punktos, kuri norādīti Ziņojuma 8.pielikumā, atbilstoši pielikumā minētajai līdzšinējai pieejai, un Darbības vietām tieši piegulošajās teritorijās, kur Projekta izstrādes laikā pieaicinātais Eksperts konstatējis īpaši aizsargājamās vaskulāro augu sugas un aizsargājamās biotopus, kā arī turpināt veģetācijas monitoringa novērojumus ilgstošā laika periodā, atbilstoši Projekta teritoriju hidroloģiskā režīma atjaunošanas programmās norādītajam (ik pa 6 gadiem pārkārtējot ES nozīmes aizsargājamās biotopus). Tāpat tiek rekomendēts turpināt griežu *Crex crex* uzskaites monitoringu un purvā ligzdojošo putnu monitoringu, atbilstoši Ziņojuma 8.pielikumā minētajam un saskaņā ar metodiku, kas sniegta Projekta teritoriju hidroloģiskā režīma atjaunošanas programmās. Skudrūpītē pēc tās renaturalizācijas darbu pabeigšanas vēlams veikt Skudrūpītes floras, faunas, tajā skaitā ihtiofaunas, un bentisko organismu monitoringu, lai izvērtētu Skudrūpītes atlikumošanas darbu ietekmi un Projektā izvirzīto mērķu sasniegšanu. DAP, izvērtējot piemērotu pārskata periodu un ilgumu, atbilstoši iepriekš minēto monitoringu veidiem, jānodrošina to rezultātu apkopošana, izvērtēšana un pārskatu sagatavošana, lai izdarītu secinājumus par hidroloģiskā režīma atjaunošanas ietekmi, tajā skaitā ilgtermiņa, un Projektā izvirzīto mērķu sekmīgu sasniegšanu. Jānodrošina iegūto rezultātu un izdarīto secinājumu informācijas apmaiņa ar saistītajām pašvaldībām un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju, tādejādi nodrošinot valsts un pašvaldību institūciju informētību par Projekta rezultātiem.
- g) Gadījumā, ja monitoringa rezultātā uz īpaši aizsargājamām sugām, biotopiem un sugu dzīvotnēm tiek konstatētas tādas hidroloģiskā režīma izmaiņu radītās ietekmes, kas ir to labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanai nelabvēlīgas, vai, ja veiktie hidroloģiskā režīma atjaunošanas pasākumi nav devuši vēlamos rezultātus degradēto biotopu atjaunošanā, lemjams par papildu hidroloģiskā režīma regulējošu pasākumu īstenošanu/modificēšanu, papildus novērtējot to sagaidāmo ietekmi uz piegulošajiem īpašumiem un infrastruktūras objektiem, apkārtējo viensētu dzeramā ūdens resursiem un sērūdeņu veidošanās procesiem.

h) Papildus iepriekš minētajām prasībām Birojs piekrīt Ziņojumā iekļautajiem Ekspertu ieteikumiem, kas paredz:

- Projekta teritoriju Skudrupītes palienes un mežos uz R no Ķemeru tīreļa saskares zonā pakāpeniski vēlams veidot izrobotu meža un zālāja saskares joslu, pakāpeniski atēnojot lielos, pirms meliorācijas tur augušos ozolus, nodrošinot bioloģiskajai daudzveidībai piemērotu ekoloģisko nišu veidošanos.
- Izveidotajā mežu un zālāju saskares zonā vēlams izveidot aplokus, radot iespēju Skudrupītes palienes apsaimniekošanā izmantoto dzīvnieku ganīšanai arī mežmalas joslā.
- Nākotnē, pēc sekmīgas Skudrupītes renaturalizācijas vēlama bebru darbības kontrole, ņemot vērā konkrētos apstākļus, lai nodrošinātu upes dabisko tecējumu.

6.6.3. Gaisa kvalitātes izmaiņas:

- 6.6.3.1. Sagaidāms, ka Paredzētās darbības īstenošanas gaitā īslaicīgas izmaiņas gaisa kvalitātē radīs ar Paredzēto darbību saistītās aktīvās darbības – grunts rakšanas darbi, izmantojot smago tehniku, un tehnikas pārvietošanās gan Darbības vietās, gan uz un no tām, kā arī teritorijas sagatavošanas ietvaros paredzētie zāģēšanas darbi (koku gāšana, iespējams arī atzarošana, garināšana, apauguma retināšana un novākšana tam paredzētajās vietās), kuros tiks izmantoti rokas motorinstrumenti – ķēdes motorzāģi.
- 6.6.3.2. Paredzētās darbības radītā gaisa piesārņojuma avoti galvenokārt būs smagās tehnikas vienības ar iekšdedzes dzinējiem un ķēdes motorzāģi ar benzīna dzinējiem. Piesārņojuma avoti galvenokārt gaisā radīs oglekļa dioksīda (CO₂), oglekļa oksīda (CO) un slāpekļa oksīda (NO_x) izmešus, kas, atbilstoši Ziņojumā veiktajam novērtējumam, nepārsniegs Ministru kabineta 2009.gada 3.novembra noteikumu Nr.1290 „*Noteikumi par gaisa kvalitāti*” (turpmāk MK noteikumi Nr.1290) noteiktos gaisa kvalitātes normatīvu robežlielumus. Tāpat Ziņojumā vērtēts, ka arī Paredzētās darbības radīto dažāda izmēra putekļu daļiņu daudzums nepārsniegs MK Noteikumu Nr.1290 gaisa kvalitātes normatīvu robežlielumus.
- 6.6.3.3. Atbilstoši Ziņojumā veiktajam novērtējumam, secināts, ka Darbības vietās gaisa kvalitātes izmaiņas vairāk varētu ietekmēt gaisa masu pārnese lielākos attālumos, atkarībā no valdošo vēju virziena un ātruma, un apkārtņē esošie gaisa piesārņojuma emisijas radošie objekti. Tajā pašā laikā Ziņojumā norādīts, ka Darbības vietu apkārtņē esošo apdzīvoto vietu siltumapgādes objektu un transporta radītos izmešus nevar klasificēt kā gaisa kvalitātes pazeminātājus ĶNP, tāpat attālums no Darbības vietām līdz tuvākajiem zināmajiem potenciāli lielākajiem gaisa piesārņojuma avotiem (Rīga, Brocēni, Mažeiki) ir relatīvi liels.
- 6.6.3.4. Ziņojumā vērtēts, ka ar Paredzēto darbību, teritorijas sagatavošanas darbiem un objektu izveides un būvniecības darbiem, saistīto tehnikas vienību un instrumentu radītās izmaiņas gaisa kvalitātē vērtējamas kā īslaicīgas, un pēc darbu pabeigšanas gaisa kvalitātes Darbības vietu un to apkārtnes teritorijās atgriezīsies esošajā līmenī.
- 6.6.3.5. Izvērtējot Ziņojumā sniegto Paredzētās darbības radītās ietekmes uz gaisa kvalitāti novērtējumu, Birojs secina, ka gaisa kvalitātes izmaiņu novērtējums nav veikts atbilstoši MK Noteikumiem Nr.1290 tādā detalizācijas pakāpē, kā tas būtu vērtējams pastāvīgiem gaisa piesārņojumu radošiem objektiem, vienlaikus Birojs atzīst, ka ar Paredzēto darbību saistīto tehnikas vienību izmantošana un līdz ar to tehnikas radīto emisiju gaisā

apjoms un darbības periods vērtējams kā īslaicīga ietekme, kas radīsies tikai ar Paredzēto darbību saistītās teritorijas sagatavošanas un objektu būvniecības darbu laikā.

- 6.6.3.6. Birojs atzīst, ka Ziņojuma autori ir apzinājuši galvenos ar Paredzēto darbību saistītos piesārņojuma avotus un galvenās to emitētās gaisu piesārņojošās viela, taču Ziņojuma ietvaros nav veikts novērtējums vai aprēķini par Paredzētās darbības gaitā izmantot plānoto tehnikas vienību radīto gaisu piesārņojošo vielu emisiju apjomu. Tāpat Ziņojumā nav sniegta informācija par esošo gaisa kvalitāti (fonu) Darbības vietās un tām piegulošajās teritorijās. Rezultātā nav iespējams skaitliski novērtēt ne esošo gaisa kvalitāti Paredzētās darbības un apkārtnes teritorijās, ne Paredzētās darbības radīto ietekmi uz gaisa kvalitāti un emisiju gaisā apjomu.
- 6.6.3.7. Vienlaikus Birojs atzīst, ka, ņemot vērā Ziņojumā sniegto informāciju, ka ar Paredzēto darbību saistītos teritorijas sagatavošanas un objektu būvniecības darbus labvēlīgu apstākļu gadījumā plānots veikt vienas rudens-ziemas sezonas laikā, Paredzētās darbības iespējamā ietekme uz gaisa kvalitāti vērtējama kā īslaicīga, tikai ar būvniecības darbiem saistīta, un, ņemot vērā Paredzētās darbības specifiku, nebūtiska ietekme uz vidi minētajā aspektā.
- 6.6.3.8. Lai gan konkrētos Paredzētās darbības posmos iesaistītās tehnikas vienību skaits var būt mainīgs, tomēr, ņemot vērā šajā atzinuma daļā iepriekš minēto, kā arī to, ka Paredzētās darbības vietas atrodas dabas teritorijā un to tuvumā nav lielas apdzīvotas vietas vai lieli infrastruktūras un ražošanas (stacionārie gaisa piesārņojuma avoti) objekti, bet plānotos darbus paredzēts veikt plašā teritorijā tālu no apdzīvotām vietām un blīva apdzīvojuma apbūves, Biroja vērtējumā, vadoties no gaisa piesārņojuma izplatības likumsakarībām, secināms, ka Ziņojuma autoru apgalvojums ir patiess un ar Paredzēto darbību saistītie darbi neradīs tādu gaisu piesārņojošo vielu emisiju apjomu, kas atsevišķi vai kopā ar esošo situāciju radītu MK noteikumos Nr.1290 noteikto gaisa kvalitātes normatīvu robežlielumus pārsniegumu. Papildus tam, tā kā paredzētos darbus plānots veikt rudens-ziemas periodā, nav konstatējama būtiska ietekme uz dzīvniekiem/putniem to vairošanās periodā ne gaisa piesārņojuma, ne transporta kustības aspektā.
- 6.6.3.9. Lai gan, izdodot Programmu Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumam, Birojs tajā nav izvirzījis nosacījumus Paredzētās darbības ietekmes novērtējumam uz siltumnīcefekta gāzu (turpmāk SEG) emisijām, tomēr, ņemot vērā arvien pieaugošo SEG emisiju aktualitāti saistībā ar klimata pārmaiņām, kā rezultātā gan Latvijā, gan pasaulē tiek intensīvi strādāts pie SEG jomas ierobežošanas konceptuāliem un secīgi regulējošiem jautājumiem, Birojs uzskata par nepieciešamu jau laikus vērst uzmanību uz šo jautājumu arī Paredzētās darbības kontekstā.
- 6.6.3.10. Birojs pozitīvi vērtē un norāda, ka jau Ziņojumā tā autori minējuši arī apstākļus, kas Paredzētās darbības vietu un tajās esošo situāciju kontekstā saistīti ar SEG emisiju veidošanos. Tādejādi jau ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros tā autori norāda, ka līdz ar meliorācijas darbu veikšanu Paredzētās darbības teritorijās notikusi kūrā uzkrāto barības vielu un augsnes oglekļa atbrīvošanās, kā rezultātā palielinājies augiem pieejamo barības vielu daudzums. Ziņojumā novērtēts, ka šādā situācijā liela daļa augsnes oglekļa tomēr netiek uzņemta un nonāk atmosfērā oglekļa dioksīda (CO₂) veidā, kas savukārt veicina SEG daudzuma palielināšanos un tam sekojošas globālā klimata izmaiņas.
- 6.6.3.11. Arī „*Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam*” (turpmāk VPP2020) klimata pārmaiņu jomā kā aktuāla problēma definēta SEG emisiju samazināšana un CO₂ piesaiste. Paredzētās darbības teritorijas SEG emisiju kontekstā ir saistītas ar zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības (turpmāk ZIZIMM) sektoru, kuram šobrīd tiek veikta SEG emisiju un CO₂ piesaistes uzskaitē, kas veidojas saimnieciskās darbības rezultātā, taču minētais sektors šobrīd vēl nav iekļauts esošo

SEG emisiju samazināšanas mērķī, kuru nosaka ES. Taču ZIZIMM sektoram ir jānodrošina CO₂ piesaistes mērķa izpilde. VPP2020 ir noteikts, ka katru gadu Latvijai ir jāsasniedz mežu apsaimniekošanas references līmenis (turpmāk FMRL) - -16 302 kt CO₂ ekv, un piesaiste nedrīkst būt mazāka par noteikto FMRL. Šī gada 20.jūlijā Eiropas Komisija ir nākusi klajā ar ZIZIMM regulas projektu (Priekšlikumi Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par ZIZIMM sektorā radušos SEG emisiju un piesaistījumu iekļaušanu klimata un enerģētikas politikas satvarā laikposmam līdz 2030.gadam, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu Nr. 525/2013 par mehānismu SEG emisiju pārraudzībai un ziņošanai un citas informācijas ziņošanai saistībā ar klimata pārmaiņām), kas paredz konkrētus mērķus, kas ES dalībvalstīm būs jāsasniedz ZIZIMM sektorā pēc 2020.gada. Tādēļ nākotnē jārēķinās un jāapzinās, ka, attīstoties klimata politikai un Latvijai pildot starptautiskās saistības, arī ZIZIMM sektoram būs arvien nozīmīgāka loma klimata politikā.

6.6.3.12. Klimata politikas ietvaros definētie iespējamie pasākumi SEG emisiju samazināšanai (piesaistes palielināšanai) ZIZIMM sektorā saistībā ar Darbības vietās esošo situāciju un Paredzēto darbību citu starpā ir arī turpmāka teritoriju nosusināšanas nepieļaušana, mitrāju mitruma režīma atjaunošana un atmežošanas nepieļaušana. Tomēr jāņem vērā arī tas, ka, piemēram, likvidējot meliorācijas sistēmas mežos, samazinās to produktivitāti, kā rezultātā tiek piesaistīts mazāk CO₂. Vienlaikus jānorāda, ka gan emitētais SEG apjoms vai piesaistītais CO₂ apjoms ZIZIMM sektorā, gan mitrāju atjaunošana, atmežošana vai zemes lietojuma veida transformācija un ar tām saistīto SEG emisiju jautājumi ir attīstībā esoša joma, kurā arī Latvijā pētījumi ir tikai uzsākti, lai labāk izprastu situāciju, un spētu novērtēt ieguvumus un zaudējumus. Tādēļ pieredze par piemērotākajiem šo jautājumu risinājumiem ir vēl izpētes un attīstības stadijā. Pamatojoties uz iepriekš minēto, nākotnē jārēķinās ar iespējamu papildus normatīvo aktu regulējumu attīstību, un, iespējams, papildus risinājumu nepieciešamību.

6.6.3.13. Lemjot par obligāto nosacījumu izvirzīšanas nepieciešamību, Birojs norāda, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, tajā skaitā gaisa kvalitātes normatīvu ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir ierosinātājam saistoša. Citādā veidā Paredzētā darbība nav pieļaujama. Pamatojoties uz iepriekš secināto un izvērtējis konkrēto situāciju, Birojs secina, ka, ievērojot normatīvos noteiktās prasības, nav nepieciešams noteikt speciālus gaisu piesārņojošo vielu koncentrāciju samazinošus pasākumus.

6.6.4. Troksnis un tā izplatība.

6.6.4.1. Paredzētās darbības gaitā ar trokšņa līmeņa izmaiņām saistīti īslaicīgi teritorijas sagatavošanas darbi, tajā skaitā piebraucamā ceļa uzlabošanas darbi Zaļajā purvā un koku zāģēšanas tehnikas piebraukšanas trašu izveidei grāvju malās gan Zaļajā purvā, gan mežos uz R no Ķemeru tīreļa, un plānoto objektu (dambju un aizsprostu) būvniecības darbi, kā arī grāvju aizbēršanas darbi un Skudrupītes jaunās gultnes rakšanas darbi. Trokšņa avoti galvenokārt būs Paredzētās darbības gaitā izmantotās smagās tehnikas vienības (piemēram, traktortehnika, ekskavators) un zāģēšanas darbu laikā izmantotie instrumenti. Sagaidāms, ka šie darbi tiks veikti vairākus mēnešus gadā, lai īstenotu visus Paredzētās darbības gaitā plānotos teritorijas sagatavošanas un objektu būvniecības darbus.

6.6.4.2. Ņemot vērā, ka Paredzētā darbība saistīta ar īslaicīgiem teritorijas sagatavošanas un objektu būvniecības darbiem, tad, atbilstoši Ziņojumā novērtētajam, Paredzētās darbības ietekmē nav sagaidāmas tādas trokšņa līmeņa izmaiņas, kas būs ilglaicīgas un pastāvīgas. Sagaidāms īslaicīgs trokšņa līmeņa paaugstinājums no teritorijas sagatavošanas un objektu būvniecības gaitā izmantotajām tehnikas vienībām un

instrumentiem, kas atgriezīsies iepriekšējā (fona) līmenī, līdz ar plānoto darbu pabeigšanu.

- 6.6.4.3. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, Paredzētās darbības teritorijā Melnragu rīkles plavās (Skudrupītes palienē) un tai blakus esošajā ĶNP teritorijā Dunduru plavās jau tiek veikta saimnieciskā darbības – plavu pļaušana un uzturēšana, izmantojot traktortehniku, arī ceļu uzturēšanas darbi, kas tiek vērtēti kā līdzvērtīgi trokšņa radītāji. Ziņojumā vērtēts, ka Paredzētās darbības gaitā plānoto darbu apjoms nesasniedz tādu līmeni, kad būtu nepieciešams veikt trokšņa līmeņa monitoringu vai tā izplatības modelēšanu.
- 6.6.4.4. Izvērtējot Ziņojumā sniegto Paredzētās darbības radītā trokšņa un tā ietekmes novērtējumu, Birojs secina, ka trokšņa novērtējums nav veikts atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 7.janvāra noteikumiem Nr.16 „*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*” (turpmāk Trokšņa noteikumi Nr.16), tajā pašā laikā minēto noteikumu 2.8.punkts nosaka, ka noteikumi neattiecas uz remontdarbiem, kas tiek veikti dienas un vakara laikā (no plkst. 7:00 līdz 21:00), un būvdarbiem, kuri saskaņoti ar vietējo pašvaldību. Birojs piekrīt, ka Ziņojuma autori ir apzinājuši un novērtējuši tās darbības, kuru gaitā izmantotās tehnikas vienības un instrumenti, īslaicīgi, līdz plānoto darbu pabeigšanai, palielinās esošā (fona) trokšņa līmeni, tomēr Ziņojuma ietvaros nav novērtēts ne esošā trokšņa līmenis attiecībā pret Trokšņa noteikumos Nr.16 noteiktajiem pieļaujamajiem vides trokšņa robežlielumiem, ne ar Paredzēto darbību saistītā trokšņa līmeņa pieaugums un tā atbilstība normatīviem. Tā rezultātā par esošā trokšņa līmeni un Paredzētās darbības pienesumu tajā spriežams tikai orientējoši. Tajā pašā laikā Birojs ņem vērā, ka darbi plānoti īslaicīgi, Paredzētās darbības vietas atrodas dabas teritorijā un tālu no lielām apdzīvotām vietām (tuvākā apdzīvotā vieta Smārdes Kūdra atrodas ~1,5km no Darbības vietas Zaļajā purvā, tuvākās viensētās atrodas vismaz vairāku simtu metru attālumā no Darbības vietas robežas Skudrupītes palienē) vai infrastruktūras un industriāliem objektiem, teritorijās, kur nav pastāvīgu trokšņa avotu. Līdz ar to Birojs secina, ka, vadoties no vispārzināmajām trokšņa izplatības likumsakarībām, iespējams secināt, ka esošais trokšņa līmenis nepārsniedz un būvdarbu laikā paredzamais trokšņa līmenis nepārsniegs Trokšņa noteikumos Nr.16 noteiktos robežlielumus, pat ja tie tieši nav attiecināmi uz Paredzēto darbību, līdz ar to neradīs nozīmīgus un ilglaicīgus traucējumus iedzīvotājiem.
- 6.6.4.5. Tā kā Paredzētās darbības vietās un tām piegulošajās teritorijās konstatētas arī īpaši aizsargājamo putnu sugas, tad, ņemot vērā arī ornitoloģijas Eksperta rekomendāciju, paredzēts, ka plānotās darbības, kas radīs trokšņa līmeņa izmaiņas (tehnikas vienību pārvietošanās un darbība, zāģēšanas darbi), tiks veiktas tikai ārpus putnu ligzdošanas perioda laikā, kas noteikts no 1.februāra līdz 1.augustam.
- 6.6.4.6. Kopumā, ņemot vērā esošo situāciju Paredzētās darbības vietās un tām piegulošajās teritorijās, kā arī ņemot vērā to, ka ar Paredzēto darbību saistītie teritoriju sagatavošanas un objektu būvniecības darbi plānoti īslaicīgi, ievērojot ornitoloģijas Eksperta rekomendāciju tos neveikt putnu ligzdošanas sezonā no 1.februāra līdz 1.augustam, Birojs secina, ka Paredzētās darbības ietekme uz trokšņa līmeņa izmaiņām būs īslaicīga un nav vērtējama kā būtiska, un pievienojas Ziņojuma autoru secinājumam, ka pēc plānoto darbu veikšanas, kurus labvēlīgu apstākļu gadījumā, ievērojot ierobežojumus, plānots paveikt vienas rudens-ziemas sezonas ietvaros, vides trokšņa līmenis atgriezīsies esošajā (fona līmenī). Visām Paredzētās darbības gaitā izmantotajām tehnikas vienībām jāatbilst Ministru kabineta 2002.gada 23.aprīļa noteikumos Nr.163 „*Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām*” noteiktajām prasībām.

6.6.4.7. Balstoties uz visu iepriekš minēto, izvērtējot Ziņojumā sniegto informāciju un ņemot vērā teritorijas sagatavošanas un objektu būvniecības laikā radītā trokšņa līmeņa paaugstinājuma īslaicīgumu, kā arī jau Ziņojumā paredzētos sezonālos un normatīvajos aktos noteiktos diennakts ierobežojumus darbu veikšanai, Birojs norāda, ka nav pamata Paredzētās darbības nepieļaušanai vai papildus nosacījumu izvirzīšanai trokšņa robežvērtību pārsnieguma aspektā.

6.6.5. Ainaviskās un citas ietekmes.

6.6.5.1. Birojs, sniedzot šo atzinumu, ir izvērtējis Ziņojumā sniegto vērtējumu par Paredzētās darbības iespējamo ietekmi ainavu izmaiņu aspektos un secina, ka kopumā, ņemot vērā Projekta un Paredzētās darbības īstenošanas mērķi, sagaidāma degradētas vides, tajā skaitā degradētu un dabiskiem biotopiem neatbilstošu ainavu, renaturalizēšana, ilgtermiņā atjaunojot īpaši aizsargājamus pārmitros un mitrāju biotopus un īpaši aizsargājamo putnu un augu sugu dzīvotnes, uzlabojot to kvalitāti un palielinot to aizņemtās platības ĶNP. Šādā aspektā Paredzētās darbības un ar to saistīto plānoto risinājumu ietekme uz Darbības vietās esošo ainavu, tajā skaitā plānotā ūdens līmeņa paaugstināšana un nevēlamā, augstajam purvam neraksturīgā apauguma novākšana Zaļā purva degradētajā daļā, vērtējama pozitīvi. Tāpat, atbilstoši Ziņojumā novērtētajam, ainavekoloģiskā skatījumā Paredzētās darbības teritorijas nav pietiekami lielas un izolētas no apkārtnes, tās turpinās arī Paredzētās darbības neskartajā ĶNP teritorijā, tādēļ Paredzētās darbības ilgtermiņā radītās ietekmes veicinās ainavas integritāti, tādejādi paplašinot īpaši aizsargājamām sugām piemērotu dzīvotņu un aizsargājamo biotopu aizņemtās platības. Tomēr jāatzīmē, ka plānotā Zaļajā purvā šobrīd esošā nevēlamā apauguma novākšana un retināšana vairāk kā 250ha platībā, lai arī tā ir degradēta un nav raksturīga dabiskai atklātai purva ainavai, vērtējama kā ievērojamas izmaiņas esošajā ainavā, salīdzinoši lielā platībā, bet jāņem vērā, ka konkrētā teritorija nav pārskatāma no koplietošanas ceļiem vai citām skatu perspektīvām. Tajā pašā laikā, arī veicot hidroloģiskā režīma atjaunošanu un ūdens līmeņa pacelšanu bez atklātai purva ainavai neraksturīgā augāja novākšanas vai retināšanas, atbilstoši Eksperta vērtētajam, sagaidāma veģetācijas kalšana, tādejādi radot degradētu ainavu ar atmirušu augāju ievērojamās platībās, kas Biroja vērtējumā ainaviskā ziņā radītu ievērojami nelabvēlīgāku ietekmi, pat ja būtu redzama tikai no tuvāku purva skatu perspektīvas, kur cilvēki faktiski neuzturas.

6.6.5.2. Savukārt vērtējot Paredzētās darbības ietekmi uz Darbības vietām tuvākajiem tūrisma un rekreācijas objektiem, Birojs pievienojas Ziņojuma autoru novērtētajam, ka nākotnē, atjaunojot Skudrupītes hidroloģisko režīmu, tiks atjaunota pirms meliorācijas darbu veikšanas ietekmētā palienes ainava, kas, ņemot vērā pieredzi ar blakus esošo renaturalizēto teritoriju Dunduru plavās, kurā izveidoti arī ĶNP apmeklētājiem piemēroti infrastruktūras objekti un izvietoti informatīvie materiāli, kādus paredzēts izveidot arī Skudrupītes palienē, atjaunotā teritorija kļūs par vēl vienu tūristiem pievilcīgu galamērķi. Ņemot vērā, ka Darbības vietām tuvākie kultūrvēsturiskie objekti atrodas ~2,5 līdz 8km attālumā, Birojs, izvērtējis Ziņojumā sniegto novērtējumu, secina, ka nav sagaidāms, ka Paredzētā darbība jebkādā veidā varētu tos ietekmēt.

6.6.5.3. Vērtējot ar Paredzēto darbību saistīto avāriju risku iespējamību un plānotos pasākumus to novēršanai, Birojs piekrīt, ka ar Paredzēto darbību nav saistīti tādi iespējamie avāriju riski, kas varētu radīt ievērojamu piesārņojumu apkārtējā vidē. Tādēļ Birojs secina, ka, nodrošinot paredzēto piesārņojuma rašanās risku mazināšanas pasākumu kā obligātu nosacījumu ieviešanu, slēdzot līgumus ar Paredzētās darbības gaitā iesaistīto būvdarbu veicējiem, kā arī savlaicīgi novēršot piesārņojuma izplatīšanos (degvielas vai eļļošanas materiālu noplūdes negadījuma rezultātā), pie nepieciešamības nodrošinot tā operatīvu

savākšanu/sanācību, gadījumā, ja tāds būtu radies, un ziņojot par to atbildīgajām institūcijām un dienestiem, nav sagaidāms, ka Paredzētās darbības varētu nodarīt nozīmīgu kaitējumu apkārtējai videi. Ņemot vērā darbu veikšanas specifiku purvā, jānodrošina drošas dabu metodes un operatīvas saziņas pasākumi nepieciešamības gadījumā.

Rezumējoši Birojs secina, ka ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā Ierosinātāja ir izvērtējusi risinājumus Paredzētās darbības realizācijai, kā arī identificējusi un novērtējusi sagaidāmās ietekmes dažādos aspektos, tajā skaitā ietekmes uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, sērūdeņraža veidošanās procesiem un izplatību, augsnes struktūras un mitruma izmaiņām, ietekmes uz bioloģisko daudzveidību, īpaši aizsargājamām dabas vērtībām un ĶNP teritoriju, kas ir arī ĪADT un Natura 2000 teritorija, ietekmes uz gaisa kvalitāti un troksni, ietekmes uz ainavu daudzveidību, kultūrvēsturisko vidi un rekreācijas resursiem, iespējamās avāriju situācijas. Tāpat katrā Darbības vietā vērtēti trīs Paredzētās darbības alternatīvu risinājumi, lai izvērtētu katras Darbības vietas situācijai piemērotāko, ņemot vērā gan dabas aizsardzības intereses, gan iedzīvotāju un ar saimniecisko darbību saistītas intereses. Birojs kopumā pievienojas sniegtajam vērtējumam par izvēlētajiem piedāvāto alternatīvu risinājumiem, kas vērsti uz īpaši aizsargājamo degradēto biotopu un sugu dzīvotņu atjaunošanu, uzskatot to par kompromisa variantu, lai nodrošinātu ĪADT un Natura 2000 teritorijas izveidošanas un aizsardzības mērķus vienlaikus, ievērojot sabiedrības intereses un līdzšinējo Darbības vietām piegulošo teritoriju saimniecisko izmantošanu. Novērtējuma ietvaros veikts arī Paredzētās darbības ietekmes uz vidi būtiskuma izvērtējums un paliekošo ietekmju novērtējums. Paredzētās darbības novērtējuma rezultātā secināms, ka nav pamata kopumā aizliegt Ierosinātājas plānoto darbību, tai pat laikā ir jānodrošina Ziņojumā paredzēto vai tiem līdzvērtīgu risinājumu īstenošanu, vides kvalitātes nodrošināšanai un savlaicīgai ietekmes uz vidi novēršanai un mazināšanai, realizējot Paredzēto darbību. Ziņojuma izvērtēšanas gaitā saņemti arī valsts un pašvaldību institūciju viedokļi par izstrādāto ietekmes uz vidi novērtējumu, kuros tās nav izteikušas noraidošu attieksmi pret sagatavoto Ziņojumu un tajā ietvertajiem risinājumiem Paredzētās darbības īstenošanai un sagaidāmajām Paredzētās darbības ietekmēm. Ņemot vērā, ka Paredzēto darbību plānots īstenot ĶNP, kas ir ĪADT un Natura 2000 teritorija, tad ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros vērtēta arī Paredzētās darbības ietekme uz Natura 2000 teritorijas izveidošanas un aizsardzības mērķiem, kā arī tās ekoloģiskajām funkcijām un integritāti. Birojs, izvērtējis Ziņojumā sniegto novērtējumu un Ziņojuma autoru izdarītos secinājumus minētajā aspektā, secina, ka Paredzētā darbība un ar to saistītie risinājumi ilgtermiņā nodrošinās ĪADT esošo pārmitro un mitrāju biotopiem un īpaši aizsargājamām sugu dzīvotnēm piemērotas struktūras un funkcijas, kā arī nav sagaidāms, ka Paredzētā darbība varētu atstāt negatīvu ietekmi uz Natura 2000 teritorijas integritāti. Savukārt, vērtējot Paredzētās darbības ietekmi uz Natura 2000 teritorijas izveidošanas un aizsardzības mērķiem, Birojs secina, ka Paredzētās darbības mērķis ir ĪADT Darbības vietās esošo īpaši aizsargājamo biotopu, sugu un sugu dzīvotņu kvalitātes uzlabošana un labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšana, kas ir arī ĪADT izveidošanas un aizsardzības mērķis, tādejādi Paredzētā darbība nav pretrunā ar to. Izvērtējot visu iepriekš minēto, Birojs, sniedzot šo atzinumu, nav konstatējis tādas apstākļus, kas būtu par pamatu nepieļaut Ierosinātājas plānoto darbību, vienlaicīgi secināms, ka Paredzēto darbību iespējams īstenot tikai ievērojot ārējos normatīvajos aktos noteiktos, Ziņojumā paredzētos un ar šo Biroja atzinumu izvirzītos nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama, ja tiek saņemts Paredzētās darbības akcepts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Direktors

A. Lukševics

2016.gada 29.setembrī